

Overbetuwsche Novellen

DOOR

J. J. CREMER.

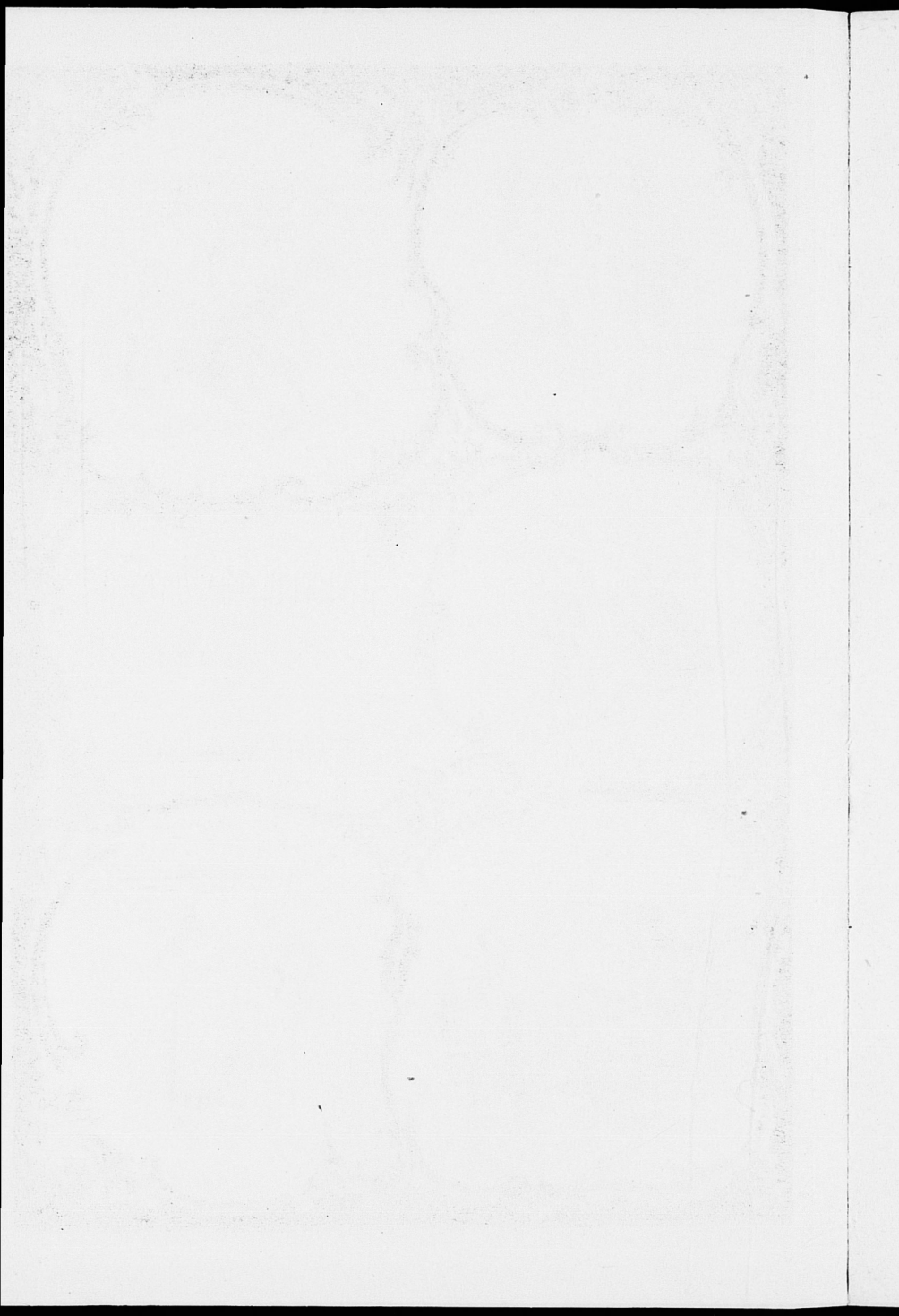
Op de Kniehorst. — 't Blinkende Hoanje.

AMSTERDAM. — GEBR. KOSTER.

BIBLIOTECA
CONV. WICHE
ORD. FRAT. MIN.

Op de Kniehorst.

't Is 'en Mei-oavend, stillekes, doodstillekes. Eergiesteren en giesteren was 't hitsig oan de locht; vandoag het 'et 'en bietje gerègend, moar t' oavend het de moan 't weer opgetrokken.

Nou stoa'j midden op den diek, en ge ziet — ien't oost veur oe uut, heel ien't verschiet — de stadstorns, niks grooter as zwêvelstökskes. Rechts — ien't zuud — hei'j de Bêtuw.

Mollig lepke grond! Alshoon de minsen duk ondankbaar heiten, gij bint dankbaar, went as z'oe moar 'en bietje goeddoen, dan gêf ie honderd- en duuzendvoud weer.

Mooi lepke grond! Zandbargen hei'j er niet, zooas links op de Vêluw; moar andere bargen hei'j 'r, doar mo'j 't noajoar um kommen; van die bargen as halve torns, met weit en rog en boonen d'r ien; jennig zukke bargen!

Mooi lepke grond! Wat oarige wêgskes hei'j d'r ien; wat vel-den met koolzoad, en akkers met groan, en weiës met modder- vet vee, en wallen toabak, en pepel- en wilgen- en elzenloantjes, en boerenhofstêjen, en karse- en appelbongerden, en — o nog veul meer! A'j oe umdrêjt — achter oe, noar 't west — doar zie'j 'en kronkel van den Rien, en volg ie den kronkel noar veuren, dan zie'j ien't woater de moan op de gölfkes ketsen, schimp, schamp, altied trillen; dan zie'j de torns van 'en oud kastêlje blonkeren, — 't kastêlje leit op de Vêluw, links ien't noord — en, nou zin we rond gewêst.

't Is stillekes, dood stillekes! Ze proaten altied van honden die j' op de hofstêjen heurt blaffen.... moar 'k heur niks! Kikkers ook niet! Toch — nou 'k 'r um denk — nou heur 'k 'r een.... Stil ding, stil! — Vertrapt! doar sleet 'en andere nachtegoal; heur moar: Tju tju tju.... Luuster.... O 't is zoo lieflik.

Heur, doar knetst 'et heel ien de verte op den diek asof 'en kerreke deur 't keizand rolt. — Nou is 't weer stil. Zeker achter 'en huus. — Doar heur ie 't weer. 't Kniesel-knets wordt goandeweg starker. 't Is zeker 'en kerreke, en ligt dat de boer Bikkers van de Kniehorst d'r op zit, went, met anderman meevoaren dat duut ie wêl zoo lief as eigen spul ien tuug te zetten.

En 't is zoo. Op het karretje dat men in den stillen avond — ofschoon nog van verre — zeer duidelijk hoort naderen, zit ter linkerzijde van Harmen Homan — die 't spulleke toekunt — Sander Bickers, boer van de Kniehorst.

Bij 't maanlicht kunnen wij duidelijk zien dat Sander een klein en mager persoon is; ouder dan vijf en dertig jaren zal hij niet wezen; zijn signalement heeft niets bijzonders; 't eenige is, dat zijn oogen nogal digt bij elkaar staan en veelal iets hebben asof ze verstöppelje speulen.

De eigenaar van het rijtuig, Harmen Homan, is een jonge boer van nauwelijks vijf en twintig jaren. 'En ronde knappe kop; flinke blauwe oog' d'r ien; 'en frisse kleur; blond krullend hoar, en 'en mooie ringboard, niewoar? — Breed en zwaar veur zien lêftied, ku'j't 'em oanzien, dat ie 't lêven nog niet muu is. En toch, nou twee moand' gelêje zou'j dat niet gezeid hebben. Zie'j wel dat ie 'en hoed op 't heufd het, met 'en rouwband d'r um, 'en breeje tot boven oan toe....? Pas éen joar getrouwd stierf zien Reuske: 'en wiefke — kiek! zoo goed en oarig en liefkes a'j 't ooit belêfde. Ien den mergen toen 't 's nachts gebeurd was, toen ha'j Harmen is motte zien. Och hemel! oan 't snikken doar kwiem geen eind oan. „Harmen, Harmen! bedoar toch,“ hadden ze gezeid, moar, wàt ze proatten of prakkezierden, niks had geboat: „Loat mien óok starven!“ had ie geschráwd, „mien Reuske weg: alles weg!“

't Was toch ook arg! Den ermen Homan!

Heur, nou sprêkt ie ien't kerreke, en Bickers zal 'em bescheid doen:

„Duur of niet duur Bickers, da's tot doar 'en toe. Op mien hofstêj ien R. te blieden dat wou en dat kos ik niet. Woar 'k goeng of stong, 'k zag en heurde altied Reuske; en 't argste mins — ze was 'r niet. 't Kwiem krek al oarig dat de hofstêj 't Wilderveld hier te koop sting. 'k Sprak 'r Limp de notoaris over; 'en oarige kerl! o zoo'n oarige kerl! altied vol fratsen, en lachen! lachen da'k den buuk mot vasthouden as ie op slag is. En Limp het mien boelje verkocht — duur kan 'k niet zeggen — en 'k het nou 't Wilderveld, ien de hoop — al verspeul 'k 'en duuzend gulden of vier — da'k in ou buurtschap zal oarden. — Wij 'en segoartje . . . ? 'k Het nog vuur.”

„Dat kan'k niet afsloan,” klinkt Bickers antwoord, terwijl hij met welgevalligen blik het segoartje vat: „'k Rook weinig segoartjes,” voegt hij er bij: „da's ook al neimodies, en êvel, met brand zie je . . . op 't arf!”

„Van oe arf gesproken,” herneemt de weduwnaar, „jongens Bickers, ge most mien de mergen weiland verkoopen die achter de meulen krek bij mien Wilderveld leit; ze zeggen da'j d'r wel af wilt wêzen; 'k bin 'en liefhebber van perds, en doarum he'k ze gern digt bij huus loopen.”

't Was of de moan ien de kleine eugskes van Sander ketste: „Verkoopen!” zegt hij langzaam: „Nee Homan, dóar he'k nooit oan gedocht; 'k zou 't weiland niet misse kunnen . . . en ook . . .”

„'k Weet road, 'k weet road!” roept Harmen: „as buur zu'j mien gern van dienst wille wêzen: Dat mien uuterweerds bêter zin dan ou binnenweike dat weet 'en kiend; nou dan, gij van mien 'en mergen uuterweerd, ik van ou 't stuk achter de meulen . . . ?”

„Hê hê hê!” klinkt het uit Sanders mond, maar — Harmen kan niet heuren of 't lachen of proaten is.

„Da's dan akkoord!” roept de weduwnaar: „Veuruut moar! Gunds ien de Lindeboom doar zuwwe is opstêken. Vort Reuske! . . . Weetje: 'k heb 't perd noar mien wiefke genuumd. Loopen kan ze; wi'j 't is zien?”

„Dank oe, dank oe,” valt Sander haastig in — went hie was bang ien't voaren: „Veurzichtig! veurzichtig Moar van de wei . . .

Op de Kniehorst.

't Is 'en Mei-oavend, stillekes, doodstillekes. Eergiesteren en giesteren was 't hitsig oan de locht; vandoag het 'et 'en bietje gerêgend, moar t' oavend het de moan 't weer opgetrokken.

Nou stoa'j midden op den diek, en ge ziet — ien't oost veur oe uut, heel ien't verschiet — de stadstorns, niks grooter as zwêvelstökskes. Rechts — ien't zuud — hei'j de Bêtuw.

Mollig lepke grond! Alsdooch de minsen duk ondankbaar heiten, gij bint dankbaar, went as z'oe moar 'en bietje goeddoen, dan gêf ie honderd- en duuzendvoud weer.

Mooi lepke grond! Zandbargen hei'j er niet, zooas links op de Vêluw; moar andere bargen hei'j 'r, doar mo'j 't noajoar um kommen; van die bargen as halve torns, met weit en rog en boonen d'r ien; jennig zukke bargen!

Mooi lepke grond! Wat oarige wêgskes hei'j d'r ien; wat velden met koolzoad, en akkers met groan, en weiës met modder- vet vee, en wallen toabak, en pepel- en wilgen- en elzenloantjes, en boerenhofstêjen, en karse- en appelbongerden, en — o rog veul meer! A'j oe umdrêjt — achter oe, noar 't west — doar zie'j 'en kronkel van den Rien, en volg ie den kronkel noar veuren, dan zie'j ien't woater de moan op de gölfkes ketsen, schimp, schamp, altied trillen; dan zie'j de torns van 'en oud kastêlje blonkeren, — 't kastêlje leit op de Vêluw, links ien't noord — en, nou zin we rond gewêst.

't Is stillekes, dood stillekes! Ze proaten altied van honden die j' op de hofstêjen heurt blaffen.... moar 'k heur niks! Kikkers ook niet! Toch — nou 'k 'r um denk — nou heur 'k 'r een.... Stil ding, stil! — Vertrapt! doar sleet 'en andere nachtegoal; heur moar: Tju tju tju.... Luuster.... O 't is zoo lieflik.

Heur, doar knetst 'et heel ien de verte op den diek asof 'en kerreke deur 't keizand rolt. — Nou is 't weer stil. Zeker achter 'en huus. — Doar heur ie 't weer. 't Kniezel-knets wordt goandeweg starker. 't Is zeker 'en kerreke, en ligt dat de boer Bikkers van de Kniehorst d'r op zit, went, met anderman meevoaren dat duut ie wêl zoo lief as eigen spul ien tuug te zetten.

En 't is zoo. Op het karretje dat men in den stillen avond — ofschoon nog van verre — zeer duidelijk hoort naderen, zit ter linkerzijde van Harmen Homan — die 't spulleke toekunt — Sander Bickers, boer van de Kniehorst.

Bij 't maanlicht kunnen wij duidelijk zien dat Sander een klein en mager persoon is; ouder dan vijf en dertig jaren zal hij niet wezen; zijn signalement heeft niets bijzonders; 't eenige is, dat zijn oogen nogal digt bij elkaar staan en veelal iets hebben asof ze verstôppelje speulen.

De eigenaar van het rijtuig, Harmen Homan, is een jonge boer van nauwelijks vijf en twintig jaren. 'En ronde knappe kop; flinke blauwe oog' d'r ien; 'en frisse kleur; blond krullend hoar, en 'en mooie ringboard, nieuwar? — Breed en zwaar veur zien lêftied, ku'jt 'em oanzien, dat ie 't lêven nog niet muu is. En toch, nou twee moand' gelêje zou'j dat niet gezeid hebben. Zie'j wel dat ie 'en hoed op 't heufd het, met 'en rouwband d'r um, 'en breeje tot boven oan toe....? Pas éen joar getrouwd stierf zien Reuske: 'en wiefke — kiek! zoo goed en oarig en liefkes a'j 't ooit belêfde. Ien den mergen toen 't 's nachts gebeurd was, toen ha'j Harmen is motte zien. Och hemel! oan 't snikken doar kwiem geen eind oan. „Harmen, Harmen! bedoar toch,“ hadden ze gezeid, moar, wàt ze proatten of prakkezierden, niks had geboat: „Loat mien óok starven!“ had ie geschráuwd, „mien Reuske weg: alles weg!“

't Was toch ook arg! Den ermen Homan!

Heur, nou sprêkt ie ien't kerreke, en Bickers zal 'em bescheid doen:

„Duur of niet duur Bickers, da's tot doar 'en toe. Op mien hofstêj ien R. te blieden dat wou en dat kos ik niet. Woar 'k goeng of stong, 'k zag en heurde altied Reuske; en 't argste mins — ze was 'r niet. 't Kwiem krek al oarig dat de hofstêj 't Wilderveld hier te koop sting. 'k Sprak 'r Limp de notoar is over; 'en oarige kerl! o zoo'n oarige kerl! altied vol fratsen, en lachen! lachen da'k den buuk mot vasthouwen as ie op slag is. En Limp het mien boelje verkocht — duur kan 'k niet zeggen — en 'k het nou 't Wilderveld, ien de hoop — al verspeul 'k 'en duuzend gulden of vier — da'k in ou buurtschap zal oarden. — Wij 'en segoartje . . . ? 'k Het nog vuur.”

„Dat kan'k niet afsloan,” klinkt Bickers antwoord, terwijl hij met welgevalligen blik het segoartje vat: „'k Rook weinig segoartjes,” voegt hij er bij: „da's ook al neimodies, en êvel, met brand zie je . . . op 't arf!”

„Van oe arf gesproken,” herneemt de weduwnaar, „jongens Bickers, ge most mien de mergen weiland verkoopen die achter de meulen krek bij mien Wilderveld leit; ze zeggen da'j d'r wel af wilt wêzen; 'k bin 'en liefhebber van perds, en doarum he'k ze gern digt bij huus loopen.”

't Was of de moan ien de kleine eugskes van Sander ketste: „Verkoopen!” zegt hij langzaam: „Nee Homan, dóar he'k nooit oan gedocht; 'k zou 't weiland niet misse kunnen . . . en ook . . .”

„'k Weet road, 'k weet road!” roept Harmen: „as buur zu'j mien gern van dienst wille wêzen: Dat mien uuterweeds bêter zin dan ou binnenweike dat weet 'en kiend; nou dan, gij van mien 'en mergen uuterweerd, ik van ou 't stuk achter de meulen . . . ?”

„Hê hê hê!” klinkt het uit Sanders mond, maar — Harmen kan niet heuren of 't lachen of proaten is.

„Da's dan akkoord!” roept de weduwnaar: „Veuruut moar! Gunds ien de Lindeboom doar zuwwe is opstêken. Vort Reuske! . . . Weetje: 'k heb 't perd noar mien wiefke genuumd. Loopen kan ze; wi'j 't is zien?”

„Dank oe, dank oe,” valt Sander haastig in — went hie was bang ien't voaren: „Veurzichtig! veurzichtig Moar van de wei . . .

wi'k is zeggen . . .” Bickers slokte, „die is mien krek zoo goed gelêgen as ou; en, best is ie, meer as best!”

„'k Bin geen kniesoor! verdrêjd!” roept Harmen met klem: „um Reuske bij huus te houwe wou'k 'et meulenstuk; moar weet ie wat: 'en mergen uuterweerd en — honderd doalder ien't zekske d'r bij . . .? Alla! hoe is 't 'r mee . . .?”

„Heur is, hê hê hê, da's te weinig,” zegt Sander: „'t meulenstuk is 'en arfenis; 'k het 'r zwakkigheid op; en, zie je . . .”

„Schei moar uut, schei moar uut!” roept Harmen: „hier hewwe de Lindeboom al. 'k Zal 't mergen bij kloorlichte dag wel kloor met oe speulen; 't is nou te duuster. Wacht, doar zie'k vrouw Grompel al stoan. — G'n oavend moeder! — Ho Reuske! we zullen is oanpiepen. — Is 'r niemand um 't perd vast te houwen? Allinnig stoan dat duut ie niet gern. — Zoo Koatje, bin ie doar! Jong dern, noar 't perd en niet te veul noar de moan kieken, heur ie. — Alla Bickers, kom mee; moeder Grompel schenkt 'en glêske konjak dat 'en dood mins weer lêvendig wordt.”

Sander Bickers is mede uit het karretje gestapt. Toen Homan hem, een uur geleden, heeft gevraagd: of ie mee wou voaren, toen het ie op die weergoaise Lindeboom niet gerêkend. Sander het 'et land oan kroegen; 't zin drêjkolken, zôo bi'j. boven, zôo d'r onder, en — genacht soam! — Ien kroegen of harbargen kregen ze Sander nooit. Uut godsdienstigheid, zei deez; uut knieperigheid, zei 'en ander. — „Kom mee?” had Harmen gezeid, en Sander denkt: 'k Zal veur 't meevoaren 'en borrel motte prezentieren! ha'k dat geweten, dan ha'k krek zoo goed loope kunnen. As 't 'r bij éen nog bleef; moar den Homan het 'en kop asof ie van 't natte slag is. 't Meulenstuk! doar mot ie tòch oan.

„'k Het verrechtig geen tied,” zegt Bickers: „'k blief ou dankbaar da'k mee heb gevoaren, went 'k had mien toch al verloat. Genacht Homan! 'k sprêk ou loater nog wel. Nacht vrouw Grompel; nacht Koatje.” En Homan zegt:

„As 't dan wêzen mot, wêl te rusten, tot mergen!” En vrouw Grompel trekt 'en halve-moansgezicht tegen Koatje, en Koatje gêft 'en kniepeugske weerum, en zeit:

„Stil perd!” went Reuske hoaide met de veurhoef en smheet de neus ien de locht, asof ze lont rook.

Terwijl Harmen Homan, onder 't genot van 'en konjekeske, met vrouw Grompel over zien beste wief zit te proaten, die moar één joar met huma soam mocht wêzen en nou op 't karkhof leit; over de vrouw die 'en bekske had as 'en kussenje, en die ie nooit zal vergêten . . . „Alla! nog 'en slukske!” — terwijl Kaatje 't land het umdat Kobus de veerknecht uut is, en zij nou bij 't perd mot stoan wachten; — terwijl Sander Bickers zijn weg over den Rijndijk vervolgt, en over 't meulenstuk prakkeziert, 't meulenstuk dat dien Homan wel twee-, driemaal de gewone pries weerd mot wêzen; — terwijl de moan nog altied ketst op de gölfkes, en de nachtegoal, noa 'en langen slag, zwiegt, — klinkt er hondgebas in de verte, ginds, in de richting van de Kniehorst.

't Is Waks de hokhond die blaft. Waks is 'en vuule, veur vremen 'en heel vuule hond. Zijn hok staat aan den buitenkant van 't achterhuis der hofstee.

„Stil Waks, koest! 't is Kobus en ikke,” zegt een meisje van 'en knap pestuur; en, op 't hooren van haar stem, staakt Waks onmiddellijk zijn uitvallende kettingmetingen en halve-cirkel-beschrijvingen. Waks is om en bij de zestien jaren oud, en — van al de kleintjes doar ie jonk mee ien't nest was, is zij die koest riep de eenige die niet is weggebracht, gunds noar de sloot, umdat — umdat zij krek as hij, te goed veur 't verzuupen gewêst was.

In duidelijker woorden: Francijntje Schouw was twee jaren oud toen aan de zesling-broertjes en zusjes van Waks, op reeds zoo teederen leeftijd het doodvonniss werd voltrokken. De kleine Waks was Franskes speulpupke; 't kind voelde zich tot den hond getrokken, en de hond — in één woord, er bestond sympathie tusschen die twee. — Waks kende zijn ouders niet — hij wist niet eens dat er zoo iets bestaan had. Franske wist van haar ouders omtrent even weinig; dit wist ze alleen, dat voader al dood was gewêst nog eer dat zij op de wereld kwiem, en dat

moeder starf toen zij op z'n best ien't lamplicht kos kieken.

Wij verwijlen niet langer bij de genegenheid die er tusschen Waks en Franske bestond, maar vragen alleen: Hoe kwam Franske Schouw op de Kniehorst?

De moeder van Franske was de eenige dochter der oudelui Bikkers en alzo ook de eenige zuster van Sander geweest; drie maanden vóór Franskes geboorte stierf haar echtgenoot, en weinige weken na die geboorte daalde zij zelve in 't graf.

Arm weeske! arme Franske! Wel arm, want vader Schouw is een Job geweest, — zonder Jobs laatste dagen van weelde en overvloed. — In de zes jaren van zijn huwelijksleven heeft hij rampen gehad zonder tal, en, toen hij acht weken voor zijn sterven, bij zijn schoonvader op de Kniehorst om een laatste uitredding kwam smeeken, toen kreeg hij nog honderd gulden op hand, maar de verzekering er bij: dat 'et arfdeil van Martje zien vrouw al méér as vergeven, en loater, bij starven of dinksigheden, op niks meer te rékenen was.

Schouw en Martje hebben geen erfdeel meer noodig gehad, maar 't kind...? 't Kind heeft er nooit aan gedacht; 't weeske is bij grootvader en grootmoeder en oome ien huus gekommen; ze het 'r gegêten en gedronken, en — is 'r opgewassen tot 'en schoone knappe dern. Toen grootvader veur vief joaren stierf, toen het ze veur 't erst van d'r lêven, gegreind zonder dat ze straf of roazes gehad had; en nou, nou helpt ze grootmoeder vort, grootmoeder die ze liefhet, en zuukt ze oome Sander te believeen zooveul ze kan, went, oome Sander is best en wêl, en oome Sander houdt óók van zien „gouwe dukoatje” — zoo kan ie heur as 't heel mooi weer is, wel nuumen — en zij... ze mag oome.... ook.... wel.... en ze is hum dankbaar.... moar, dat oome 'en bietje arg knieperig is, dat ondervient ze te veul; en, dat oome op 'en keer, toen ze 't oor van 'en eerder kan had gebroken: „Schoap!” het gezeid: „genoadebrood êten en de boel trampenieren!” da's 'en ding dat ze lang het vergêven moar niet kan vergêten.

En van Kobus hieuw Franske veul. Kobus niet weinig van hoar; moar, al had ze de halvescheid minder van Kobus gehouwen, dan zou ze nòg blied met 'en vrijer zin gewêst. Woarum...?

Alleen um t' oavend of mergen onafhankelijk te wêzen; went, ze kos geen botteram smeren — al was 't dan ook schroal — of ze zei bij d'r eiges: „'t Is toch genoadebrood! alles um Godswil!”

Waks, Franskes vriend, is in 't hok teruggetreden; heeft er zich in omgedraaid, met den kop weer naar buiten, en 't vroolijk geklop van zijn staart tegen de hokwanden zegt duidelijk genoeg, dat ie geen jaloerzigheid kent, en dat Kobus van Kempe bij hum ien geen kwoaje reuk steet.

„Ik zeg 't oe Franske! nou of z'n lêven niet,” spreekt Kobus, „'t kan nooit bêter; 'en veerhuus is mien lust en mien zin. Gij zelf hebt altied gezeid dat boer Bikkers niet knieperig is; ou geleuf ik 't beste; zóoveul is zeker: wij hebben, mo'j vroagen; en Sander Bikkers kan niet ruuken da'k bij de pacht vierhonderd guldies veuruut mot stellen. 'k Zal z'em vroagen Franske; as ie dan krek van oe houdt zóo as ie zeit, dan zal ie 't geld wel geven; en Franske... nog eerdad de rogge van 't land is, binde gij Kobus' wiefke!”

„Ik kan 't niet geleuven Kobus,” antwoordt het meisje: „nee, gierig is ie niet, moar vierhonderd guldies! veur ou, veur mien...!”

„En altied heij't laster geheiten dat oome knieperig is,” valt Kobus in.

„Da's woar, da's woar!” roept Franske met haaste: „moar vierhonderd guldies!”

„Op ientrest. 'En veurschot,” spreekt Kobus weder: „Mergen oan den dag kom ik hier en prebier 't!” En, hij legt zijn beide handen op Franskes schouders, en geeft haar: 'en bezoer sloap wel, op 'r mond, die klinkt as 'en klok.

Franske had al lang gezeid dat 't tied was van weggoan; ielk oogeblik kos oome thuus kommen! Véurdat bij Kobus 't spek oan den balk hieng, had oome van geen verkeerderoazie wille heuren. Dus — nou nog vrijen um 'en huukske, moar mergen! mergen!!

„Nacht liefste Frans, nacht dierkelief, droom is van me.” En Franske zei: „Gauw vort moar!” En, vort was Kobus, vort noar 't veerhuus de Lindeboom woar ie knecht was.

Een groot kwartier later — nadat een leelijk geblaf van den hokhond was vernomen — trad Sander Bikkers de keukenkamer

der boerenhoeve binnen, der hoeve die hij reeds gaarne de zijne noemde.

Evenwel de wettige eigenaresse van de Kniehorst zit nog dáar, in' haar krakenden leuningstoel en is gezond van harte; maar toch — ze strekt de magere handen en armen gedurig naar het plaatvuur uit: „En oud mins is kouwelik,” zegt ze, en ook — ien heur jonkheid was de Meimoand lank zoo griemelig niet.

De toon waarop Sander zijn oude moeder en Franske g'en oavend wensch, is zóo opgeruimd als Sander 't maar doen kan; en, de vriendelijke weergroet der vrouwen geeft het bewijs dat opgeruimdheid aanstekelijk is.

Moeder Gerharda — bij verkorting moeder Grade — begriep wel woarum, en Franske ook. Veur kalver die Sander gelêverd had, was ie 't geld wêze hoalen. — Verstoa j'et: Ien de portefuulje, diep ien de jaszak!

„'t Is loat geworden oome,” zegt Franske, terwijl zij 't pruttelende koffiekêtelje van 't vuur neemt: „Hei'j van middag gegêten?”

„Da's te zeggen... nee,” zegt Sander: „k Zou ien de Roskam te Z. wel 'en botteram gevat hebben, moar — 't was arg loat geworden. 't Trof anders oarig da'k mee weerum kos riejen. Onze neië buurman van 't Wilderveld ree krek hier op oan; 't is 'en oarige kerl.”

„Goat 'r nou zitten, en loawwe bidden en êten,” herneemt de jonge huishoudster.

Eenige oogenblikken later heur j'alleen: 't geknets van de houtwurm ien den zolderbalk.

De minsen zitten te bidden. Houtwormen bidden niet.

„Doar he'k van heure sprêken,” zegt Franske, die de neië buurman weer opvatte: „'t mot 'en vroolikke mins wêzen.... Och, hoe heit ie ook weer...?”

„Harmen Homan,” valt Sander in: „'t Zeggen was dat ie splint had, en — nou he'k 'et gezien: rejoal heur, perd en kerreke, kant en kloar!”

De oude vrouw heeft de gewoonte om door gebaren of klanken van haar belangstelling in 't geen men zegt, te doen blijken. „Wel! wel! He'k z'n lêven!” en „Si! si!” zijn Grades meest

gebruikelijke uitroepen — waarvan zij nu den laatsten deed hoo-
ren — terwijl haar bij buitengewone gelegenheden ook buiten-
gewone uitroepen ten dienste staan.

Denk niet dat we met Grade gaan spotten; neen, Sanders
moeder is een brave trouwe ziel; slechts jammer — doch stil!
Sander Bickers roept: „Watte kunsten! Wat weergoaise gek-
heid!” en Grade knikt goedkeurend, want, Franske heeft onge-
merkt in den zwarten ketel drie eiers veur oome gekookt; den
heelen dag niks te êten, dat kos niet.

Sander schuift het bakje waarin de eieren vóór hem liggen
van zich af: „Eiers! as ze vier cent oan de merkt doen!”

Grade maakt een teeken van: toemoar!

Sander heeft honger; hij pruttelt iets binnensmonds, vat een
ei, legt het voor zijn moeder neder en zegt:

„Alla! as gij d'r ook een wilt vatten.”

„He'k z'n lêven!” zegt Grade en legt het ei bij Franske neder.
Franske zegt: „Dat ku'j begriepen!” en 't ei, dat nog eenige
malen door Grade wordt ter zij gelegd en haar opnieuw door
de anderen wordt toegeschoven, strekt der oude in 't einde tot
een smakelijk hapje; maar ook, Franske ziet dat Sander den
board likt, en — umdat 'et dan êvel zoo wêzen mot — zien
tweede ei tegen de toafel butst.

„Ze willen anders wel zeggen dat die Homan wat rauw van
lêven is,” spreekt Franske weder, terwijl zij, in 't minst niet
overdadig, een snede eigenbaks botert.

De boter schijnt voor Bickers oogen een aantrekkingskracht
te bezitten; waar boter verwerkt wordt daar dwalen zijn oogen.

„k Heurde ien Z. dat de botter weer veertien en 'en half is,”
zegt hij met iets haastigs in de stem. — Franske vuult 'em en
striekt heur mes op 'et botterbord af. — „Rauw lêven!” ver-
volgt Sander; „as Homan geld het, dan mot ie 't gebruiken;
ik zeg dat de man rejoal is, en rejoal doar hou'k van — a'j 't
wêzen kunt. Z'n vrouw het ie dood, en doarum kos ie te R.
niet blieden. 't Is 'en knap slag van 'en mins, wel êns zoo
zwoar as ikke, en 'en kleine tien joar jonger.”

„Oome hei'j niet geheurd dat 'et veerhuus te R. ondershands
te pacht is?” vraagt Franske en kiekt noar 't vuur.

„Nee Franske.”

„De wêduwvrouw wil d'r afwêzen; êvel wil ze ien't huus blieve wonen; achter ien, weet ie, en 't veerhuus veur den pachter.”

„Niks af geheurd! Wat zou dat Franske?” klinkt Sanders weerwoord.

„Joa.... zie je....” aarzelt Franske: „Kobus had 'r 'en oog op. Niewoar grootmoeder, 'k zei 't oe straks al....?”

„He'k z'n lêven!” zegt de grootmoeder, en ligt vol verbazing haar hand op.

't Goeje mins was 't verrechtig al lang vergêten.

„Zoo! het Kobus doar zin ien,” spreekt Sander, en — weg zin zien eugskes.

„Met 'en knecht op 't veer te houwen,” herneemt Franske, „gaf 't veur de wêduwvrouw geen rêkening en, met 'en schikkelikke pacht was 't veur Kobus 'en oarig bestoanje. Kobus is 'en beste veerman.”

„Dat is ie!” bevestigt Sander: „'k heb 'em oan 't veer bij de Lindeboom z'n lêven niet onbekwoam gezien. — Loawwe danken, went moeder het sloap,” laat hij er spoedig op volgen, maar, 't geen hij zegt is iets anders dan 't geen hij denkt, en 't denken is: De olie kost geld; m'n kos ook bij 't moanlicht wel êten.

't Knetsen ien den balk is weer 't eenige gewêst wa'j heurde. Loater: 't genacht zeggen. Sloap wel.

Sander is naar zijn eigen verblijf getrokken. Op dit oogenblik stapt moeder Grade in haar bedstee binnen de keukenkamer, en Franske — Franske die de boel het geredderd, kiekt, véurd dat ze zich uutkleedt, nog erst is deur 't venster noar buuten. 't Moantje schient oolik. — Krek of 't lacht. — Oom Sander het goed van Kobus gesproken; 't was 'en beste veerman! — De moan lacht verrechtig! Nacht Kobus, sloap wel! tot mergen!

't Is mergen! — De jonge huusmus' en spreëuw' schoppen 'en lêven op 't dak asof 't karmis is. Schik hebben ze; moar — as gundse karsebongerd, nou spierwit van bluumpkes, grunnen zat ien't blad met duuzenden roodbôllekes d'r onder, dan hê!! dan zou 't nog anders wêzen! hê!!

„Wat niet is kan worden!” redeniert 'en ouwe spreêuw.
„A'j moar tied van lêven het!” antwoordt 'en hoagelshot.
Roak of niet roak, da's de vraag nou.

Weinige minuten geleden is Harmen Homan de Kniehorst opgereden. 't Was nog frisch, en Grade, toen ze even was buiten geweest, had recht gehad met te zeggen: „Minsen kienders! 't blijft moar koud veur de tied van 't joar.”

Homan had hard gereden, want, hij was al vroeg naar stad geweest, en Reuske was stik bezweit dat de damp d'r afsloeg.

Harmen was afgestapt. Een jongen die op 't erf liep had hij geroepen, um 't perd vast te houwen, en eiges was ie noar binne gegoan.

„Hê!” had de jongen gezegd: „'t perd zoo bezweit zonder dek te loaten! Wacht, achter den barg zal 't minder trekken;” en dóar was ie bij Reuske gebleven, Reuske, die wel een bietje dempig was en 'en keer of wat... knuchte.

Ga binnen. 't Is hetzelfde vertrek waarin wij ons gisteravond bevonden. Toen, toen hebt gij er niets vreemds, niets bijzonders in bespeurd — of — 't moest de verveloosheid van 't houtwerk, en de hooge ouderdom der weinige meubelen zijn geweest. Sieraden, gewone boerenwoning-sieraden vindt uw oog er zelfs nu bij klaarlichten dag niet. Geen Jozefs of Genoveva's aan den wand; geen porseleinen schotels op den schoorsteen; — drie witte borden, waarvan er twee nog gekramd zijn. Een spiegeltje...? 't is er niet. Een koekoek...? ja toch, daar hangt de klok in den hoek. Of de olie van 't uurwerk verdikt of dat de veer is gesprongen, wij weten het niet; zóoveel is zeker dat de kleine wijzer, nu vier jaar geleden, op één is blijven staan, en — op één staat hij nog.

Ziet gij die steenen kan zonder oor en een scherf uit den tuit? 't Is de kan door Franske gebroken. Dezen morgen heeft zij voor grootmoeder 'en poar mooie tekskes seringgen d'r ien gezet. Da's een aardigheid van Franske. Wilt ge een aardigheid van Sander zien? Dáar, boven 't broodkastje, hangen drie snoeren uutgebloazen voegeleier. „'t Steet oarig,” zegt Sander, „en ge hebt ze veur de muujte van 't nemen en bloazen.”

„Da's recht, Sander Bidders,” zeggen de poppen en gaaikes „veur de muujte van 't nemen en bloazen!”

Op dit oogenblik zit moeder Grade bij de vuurplaat sokken voor Sander te breien, en Sander zit op de punt van zijn stoel bij de tafel, juist tegenover den blozenden weduwnaar.

„Dan za'k oe nou krek is loate kieken wa'k 'r veur over heb,” zegt Homan, terwijl hij een breede portefeuille uit den jaszak te voorschijn haalt: „Da's één-, da's twee-, da's drie- en — da's vierhonderd guldes,” en vestigt na het toewerpen der bankbriefjes een vragenden blik op Sander.

En Sander, verrechtig, hij kon 't gliemlachen niet loaten toen ie die pampierkes, één veur één, noar zich toe zag vliegen; verrechtig! hij kreeg 'r de kriel van ien vingers en duum; moar toch, Homan zal 't niet gemarkt hebben.

Sander heeft zich tot de oude gewend, en zegt: „Met vieftig d'r bij dan kos't goan, niewoar moeder?”

Of moeder het niet gehoord heeft, althans, zij antwoordt niet. 't Was 'en vraag op zied, umdat ie rechtuut toch ook wat straf was.

Eerdar er tien seconden waren verstreken, was de zaak betreffende de ruiling der weilanden afgehandeld.

't Vijfde bankbiljet van zestig gulden lag voor Sander op de tafel. Homan moest tien terugontvangen, en Sander zou voor de overdracht zorgen, omdat Homan, zooals hij zeide, dat „genotoaris” zat was.

„'t Het geen hoast, we zullen dat bagatelleke wel kriegen,” verzekerde Harmen toen hij zag dat Sander opstond, vermoedelijk om die tien gulden te halen. Maar... Sander stapte de keldertrappen op, trad zijn kamertje binnen, kwam eenige minuten later terug, en, 't was merkwaardig om te zien hoe Sander — van die zestig weerum gaf. Of ie zich ook verteld had...? „Nee;.... tien guldes! Zie je Homan... 't was zestig, dat was tien guldes weerum, niewoar...? Kiek dan is hier...! 'k hou van effen rêkening. Ien geldzoaken, placht voader te zeggen, mo'j glad wêzen. Hei'j 't gezien? vief en nòg êns vief, da's tien!”

Maar Harmen Homan kijkt er niet naar; hij heeft heel wat anders gezien.

Éen was er ien huus neisgierig gewêst, heel neisgierig van wie dat kerreke en perd achter den barg mocht wêzen. Toen ze 't geheurd het, toen is ze neisgierig geworden um den neiën boer van 't Wilderveld — woar nogal geproat van was — toch ook is te zien: Kobus kwam loat; misschien had ie Homan 't arf op zien voaren en wachtte ie tot de vremde weer optrok. — As ze binnengoeng misschien dat 'r dan 'en eind oan 't gepoerlee kwiem... 'En takkenbos onder den erm; zóo noar binnen.

Zie den Homan met zien blauw oogen is kieken!

Wat is dat knikske beteuterd, woarbij mooi Franske: 't Gemergen, zeit.

„Is dat oe jongste, vrouw Bikkers?“ vraagt Harmen onnadenkend, waarop de éen-en-tachtig-jarige vrouw al de: He'k z'n lêvens! en Heere bezwiekes! lucht, die haar in dezen oogenblik ten dienste staan.

„Zooveul as oangenome nicht doar we niks veur rêkenen, en doar ook weinig van te hoale zou wêzen,“ zegt Sander: „'en dern as goud; en veur moeder! niewoar moeder? doar za'k 'r veur zêgenen zoo trouw as ze veur grootmoeder is.“

„Schei moar uut oome,“ komt Franske, die met den takkenbos bij 't vuur gehurkt en den rug naar de menschen gekeerd, de bleuheid deur 't schorsteengat joagt: „schei moar uut; as ik veur grootmoeder Grade niet deugde, dan zou'k 't lêven niet weerd zin.“

„We weten 't wel soam, niewoar Franske!“ zegt de oude vrouw, terwijl ze heur breikous digter bij de oogen houdt, umdat drie stêk' zin gevallen.

„Trouw veur oud: trouw veur jong!“ zegt de weduwnaar, en hij knipoogt tegen den oom; maar, Sander ziet slechts... hoe Homan doelloos met die guldens speelt en over de toafel tuult... Doar ha'j 't al! over de toafel — van de toafel — op den grond... tot bij... bij...? Woar was ie geblêven? tot onder de vuurploat!

't Is moeder Grade die „Si! si!“ zegt; 't is haar zoon die, opgesprongen, en met zijn hoofd op den steenen vloer rustend, naar het geldstuk tuurt, het geldstuk dat tusschen de afgebrokelede steenen onder de vuurplaat verscholen ligt. 't Is Franske

die op Sanders aanwijzing met een houtje vruchteloze pogingen doet om den gulden er uit te werken, en eindelijk den Homan heurt schoateren van 't lachen, dat er zooveel spuls um éen gulden gemoakt wordt, — waarbij ze 't niet loaten kan um 'en schalksch eugske noar 'em op te sloan.

Franske! 't Is jammer da'j dat lach-eugske hebt opgespeuld. Jammer! Dat éene lach-eugske het oan Harmen — den vremde — gezeid, wa'j giester toen de moan scheen, veur Kobus niet weten woudt; toen zelfs hei'j 't laster genuumd dat oome Sander knieperig is. Franske! dat éene lach-eugske doar lacht 'en duuvelje um.

Zoo arg?

Zóo arg!

„As 'r moar éen penningske zuuk is, leert de schrift, dan keer ie 't huus wel met bêzems,” vermaant Grade.

„Ik heb 'em!” roept Sander en toont den eigenaar het weergevonden muntstuk. Homan echter had liever 'en bitteren borrel, of al was 't moar 'en kummeke koffie ien ploats gekregen; as den Bickers bij hum was gewêst dan had ie minstens 'en fiene fles achter de knoopen gehad.

Franske heeft geen tijd om langer te toeven, misschien is de wenk van oome Sander haar niet ontgaan, en, met een: „Mergen soam!” tot den vreemde, wil ze vertrekken.

Maar wacht, Harmen vindt — wat er wel meer vonden — dat die blonde dern 'en weergoais poar eugskes had, um van de kuultjes ien de wang' niet te sprêken: „Heisa Franske!” zegt Homan: „ik bin erstens hier gekommen um met boer Bickers 'en zoak te beklinken,” — dubbelzinnig woord, moar Sander vuult 'em niet — „en voorders um olluu kennis te moaken. Eerda'j goat, heur is hier: zoo gauw as'k op 't Wilderveld heel thuus zal wêzen, dan vroag ik de buurt op 'en moal doar ie 't kastentuug op oan kunt trekken.... Za'k verzinke! as 't niet woar is.”

„Ho! ho!” zegt Grade.

„Loat moar loopen, moeder,” herneemt Harmen: „wa'j te stief trekt duut zeer. Mien hart is geen moordkuul. Nou heur dan, blondje; 'k wil d'r geen vluuk op doen — vluuken is zund,

niewoar moeder? — dat de been' niet van de vloer zullen; Franske ku'j dansen?"

„Nee mins, nee!” bromt Grade onrustig. Sander ziet schichtig, en Franske heeft een kleur als vuur nu ze zegt: „Nee, ikke niet.”

„Niet dansen! zóo'n dern niet dansen!” roept Homan: „dan mot 'et jongvolk hier ien't darp wel kloasgoed wêzen, as ze zóo'n karmispop ien't hökske loaten! Ik zal 't oe leeren. — Blief nou hier!” vervolgt hij opgewonden dewijl hij bespeurt dat Franske — ondanks zijn vroolijke toespraak — de keuken wil verlaten: „Loa'k nou uutsprêken....” Maar — Franske blijft niet. Homan wendt zijn wichtig lichaam naar de zijde waar zij ontwijkt; doet een greep naar dien kant om haar tot stilstaan te nopen; doch.... krak! de leuning van den ouden stoel ligt gebroken, en Homan die zich aan de tafel heeft vastgegrepen, doet een uitroep — dien we maar weg zullen laten — en schatert van 't lachen.

't Gelach is niet algemeen. Moeder Grade begriep 'r niks van: „Zoo'n rauwe mins, 't was meer as arg!”

Sander heeft de grootste moeite om een verwijt op de lippen te smoren; 't lukt maar ten deele. Homan — de vremde — loopt vrij; Franskes „gedrêj” krijgt de schuld.

En Homan, 't is 'en oarige kerl. Wat trekt ie vremde gezichten dat Franske ze zien kan; en eindelijk.... kiek, doar vat ie de tien guldes die nog op toafel liggen: „Hiér mien dern,” roept hij luide: „wat ik brak, doar hebt gjj geen schuld oan. Hier! jandorie! koop doar oe grootje 'en spiksplinterneie en mekkelikke leuningstoel veur, en dan wuns ik, dat ze d'r lang nog krek zoo mekkelik in zitten mag, as loater dóar — en Homan wees naar boven — ien Abrams schoot.”

't Was voor 't eerst — terwijl Harmen naar den zolder zag — dat het geknets van den houtworm zijn aandacht trok... 't was sterk, zóo sterk, asof 'r twee van weerskant oan 't knetsen woaren.

„Die balk mot 'r uut buur Bickers!”

„Joa Homan, dat mot ie!” zegt Sander: „moar reperoasie kost veul!”

Zoeven is de nieuwe buur Harmen Homan het hek van de

Kniehorst weer uitgereden. Dat wachten op haar meester zal der arme bruine geen goed hebben gedaan; haar knuchen onder 't loopen doet Harmen besluiten om — uut bestwil — nog is flink de zweip 'r over te leggen, en kou en ongemak noar buute te joagen.

Terwijl Harmen naar 't Wilderveld rijdt, treedt een ander persoon de keukenkamer van de Kniehorst binnen. — Franske kent hem heel goed. Maar toch, zij bleef op de deel, niet ver van de deur der achterwoning, en leunt er op een gavel waarmee zij daareven het stalvee hun sober maal heeft voorgelegd.

Die houding, die blik naar de halfopenstaande achterdeur, men ziet het dat zij luistert; niet slechts met haar oor, neen, met haar geheele ziel.

Kobus zou 'en deuntje fluiten as 't goed was; Franske most dan moar binne kommen. — Franske luusterde.... Kobus floot geen deunje. Franske meinde.... Nee, 't was 'en tocht die 't roeste hengsel van 'en deur dee fûpen. Niks... alweer niks... 't Was ook onneuzel: vierhonderd guldens! Oome Sander en vierhonderd guldens dat woaren er krek vierhonderd en één! As ie 'en kerl as dien Homan was....

Moar nou....? Heur: Doar klost 'et ien't achterhuus; doar kumt Kobus; ge hoeft niet te vroagen. Zie moar: 't heufd noar de lêgt; 'en hoagelschot van honderd nees; krek ien 'et hart. 't Was arg roak gewêst. Kobus floot geen deunje.

Wat ze proaten die twee....? Veul oarigs was 't niet. Wóar ze liepen met mekoar....? Heel wied was 't ook niet.

't Is weer avond. Evenals gisteren ziet de maan vriendelijk op de Betuwe neer en bestraalt er met haar zilveren glans zoowel het oude erf de Kniehorst en de nieuwere hoeve het Wilderveld, als het vriendelijke kerkje dat midden in het dorp staat.

Wanneer ge des avonds om tien uren op de Kniehorst komt, dan is er gewoonlijk geen licht meer te vinden. 't Is klikke vóor tien. Zooeven verliet Sander Bickers na het „Genacht” tegen moeder en Franske, de groote keuken. Hij heeft de deur van zijn kelderkamer van binnen op den grendel gedaan, en

verzekert zich dat het kleine vensterluik — goed sekuur op de knip is.

Sanders slaapvertrekje is een langwerpige vierkant, waarin wij niets dan een bedstee in den muur, een stoel er voor, en een ouden meeltrog die voor bergkast en tafel dient, in een hoek ontwaren. Zie, nadat Sander de lantaarn waarin slechts een luttel oliepitje vlamt, aan een haak die aan de lage zoldering is bevestigd, heeft opgehangen, opent hij het slot waarmee de oude meeltrog gesloten is. — Terwijl de linkerhand het deksel naar boven houdt, reikt de rechterhand tot op den bodem. Wat hij daarbinnen zoekt heeft zeker een vaste plaats, althans de hand wordt aanstonds weer zichtbaar, en, wat zij te voorschijn haalde.... gij raadt het....? Een verborgen schat. Juist! Wel diep verborgen voor hem die in 't blinde tast: Bikkers heeft den bijbel er uitgehaald — den biebel woar ie gewoon is um trouw, véur 't noar bed goan, 'en kapittelje ien te lêzen; den biebel die moeder Grade hum gaf toen ie lid van de Griffiermiede Kark was geworden; den biebel woar moeder Grade eiges veurien had geschreven:

„Deez bijbel aan mijn zoon Sander, van zijn moeder;
Lees er altijd in, en wandel in den Heere, den Albehoeder;
Opdat gij sterft zalig. En leef hier op aarde,
Niet iedelik, maar zuinig, opdat gij voor den ouden dag wat gaarde.”

Moeder Bikkers heeft wel eens gezegd, dat meester Meijer — die 'en wiesgeleerd mins was gewêst — dat gedichtstuk be-riemde, „moar,” had ze er dan ook altijd bijgevoegd: „mien beduuling het ie ien moat gebrocht, da's woar, en zóo zou'j kunne zeggen dat ikke 't gemoakt had.”

Grade! beste brave trouwe ziel! slechts jammer — dat zeiden wij reeds eenmaal, en nú, nu voegen we er bij: Jammer dat ge met uw helder hoofd — in vroegere jaren — het anders wel schoone woord zuinigheid, bij uw kind te veel op den voorgrond hebt gebracht. 't Was voor Sander niet noodig geweest.

En nu, stil, hij leest. — Wat? — Ten vervolge woar ie giesteroavond gebleven is. Weet Sander wát hij daar las? Ho!

daar rollen hem te veel andere denkbeelden door het brein . . .

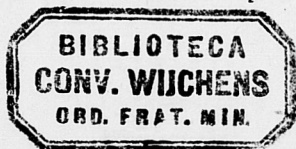
„En mergen best uuterweerd ien ruil veur 't schroale meulens-
stuk, en vierhonderd en veftig guldes toe! — 't Geld nog is
zien.” — De rechterhand daalt weer in de meelkist: „Hier he'k
ze.” — Hij lacht. — „Eerlik geld; gebooje geld; opgedrongen
geld! Zou'k gek zin gewêst? — Den Homan! zoo'n roare kerl
he'k nooit gezien. Moar die riek is mot rejoal wêzen. — Vier-
honderd veftig! Asof't uut de lotterij kwiem. Doar speul ik niet
ien; woagen is zund. — 'En oarig gezicht! — De keukenzolder
mot gereparierd worden. Ze zeggen dat ons bouwland wel 'en
bietje uut de voag leit; goed, tegen de leinte 'en honderd voet
mest d'r ien; en dan 'en poar stuks vee koopen.

„Moar die keukenzolder . . .? Och, 't zal onze tied wel uut-
houwen, die dan kumt die dan zurgt. — Méer vee? Êvel al
noaloop genogt, en 's weinters dat duure heuj. — Mest? 't Kos
wel . . . moar, as de hoagel kumt, alda'j dan 't beste gewas
hadt, dan bi'j toch kedielje. — Kobus . . . Franske . . . 'en veur-
schot van vierhonderd guldes . . .? — Of ze mien veurschotten
zouwen as'k verlêgen was? Trouwen is hongerliejen. Moeder zou
weer goejig gewêst zin en joa gezeid hebben. As ik tegenwoor-
dig den duum op 't loadgat niet hiew! Nee, nee, ze zullen niet
vliegen! — En toch, as ze d'r gelukkig mee wieren . . .! —
'En lomp mins die dat fooze pampiere geld het uutgevonden.
Mergen wislen veur blanke guldes bij den ontvanger.” — San-
der lacht. — Iets later: „As Franske toch met Kobus gelukkig
ien trouw kos worden . . .? — Nee, nòg ens: trouwen is honger-
liejen. Ik eiges, bin ik getrouwd! Woar mos 't hen as iedereen
trouwde! — Koatje? — loa'k oan Koatje niet denken; 't is lang
gelêje; 't was ien 'en dollé vlocht. Getrouwd! Goddank da'k
wiezer was. Koatje: . . . Tien joar getrouwd . . . acht kienders . . .
doodêters . . . geluk d'r mee! — Loat Kobus bij 'en ander um
de vierhonderd guldes goan. — Dóar kumt 'en denkbeeld:

„As den Homan 't geld oan Kobus wou schieten!!
Dat was 'en ding, en die was er krek 'en kerl veur!

„As Franske trouwde dan zou moeder heur wel missen. Wat
schoai! Zou ik veur moeder niet voldoende wêzen? 'k Heb heur
lief volgens 't hart en 't gebod. Franskes wark? Dat kos 'en

dernje tussentieds veur 'en dubbelje 's wêks wel doen.... Nou mosten die briefkes is vals wêzen!.... Ze sprêken van effect koopen, moar — die pampiere huuskes doar he'k 't niet op. Bêter boar zonder ientrest, as pampier die de muus kunne vrêten. — Franske is ook 'en duchtige ien de pot, en kwiestig. Of ik 't zeg of niet, altied mot de koffie zoo bitter as gal, en 't brood 'en duumdik gebotterd wêzen. Waks had weer 'en korst weitebrood ien't hok liggen. Wie anders zou 't hum geven as Franske.... 'k Wou da'k de dern de vierhonderd guldens van Homan bezurgen kos. God gaf dat ze gelukkig wier met Kobus!... As ze ermoei kreeg....! — Jong! wat 'en ienal:.... Met den Homan zou ze nooit geen ermoei kriegen! Da's 'en kerl met 'en rug. Wât ze proaten, hier, hier liggen de bewiezen. — 'k Zou geen nood hebben van: leenje buur, of „oome we zitten zoo verlêgen.” — Verdrêjd! Met Homan! Franske zou binnen, en wij veur 't stutten bewoerd wêzen! Hie keek heur wel lonksig oan; dat dee ie.... hê hê! — Moeder zeit: „Rauw ien de mond,” moar moeder ziet altied op mien, en ikke bin zêjig van toal. As den Homan Franske is nam! hê hê! 'k Wor wel duuzend pond ligter. 'k Had den heelen dag zoo'n stuk op de moag. — Loa'k ze moar weer wegsluuten die briefkes; mergen blanke specie 'r veur, en alles bij 't andere op zied... Nee, 'k roak 'r nooit oan; krek of't 'r niet was. De boerderij mot toch de boerderij bedruupen, en as de oogst meelupt, dàn kuwwe oan de keukenzolder prakkezieren. — 'k Zie dankbaar oan God, da'k nou weer zoo'n klein kaptoalje zuuver en glad op zied kan leggen; veur moeder.... veur den ouwen dag. — 'k Wou da'k veur mien geld, ien stee van de ouwe mêlkist 'en sekuur huuske had, doar niemand arg ien kreeg. — Ien de grond....!? Moar dan is 't zoo uut 't oog. — 'k Zal 'r nog is riepelik over denken. Riepelik! Ien ielk geval: 't geld bieft mien, en Franske zal toch geholpen worden. — 'k Het moeder nog op de koop toe, 'en neie stoel bezurgd. Joa, 't kwiem eigenlik deur mien. Moar tien guldens veur 'en stoel! Veur drie guldens ku'j d'r ook een kriegen; 'en bovenste beste. De zeuven guldens die overblijven doar za'k Franske kiepen veur loate koopen, dan het ze ook 'en oarigheidje; de eiers zin duur. — Moeder sprach

van den erme: „D'r kos veur den erme wel wat op overschieten,” zei ze. — Die den erme geeft, leent den Heere! 't Is geen wegsmieten; née!”

Sanders hand die met de bankbriefjes in de kist was verdwenen, komt met een geldzakje weder te voorschijn: het schuifje wordt geopend, en — daar woelt het nogmaals door 't brein, terwijl hij in 't zakje tast: „En cent van de gulden, dat zou vier guldens vieftig wêzen. 'En mooie kemeelie! Vier guldens vieftig! — As 't is twee guldens vieftig, zoo'n blanke rieksdoalder was. — Hier he'k 'r één. — 't Is toch alstee! — — Zund' dat ze die ouwe species hebbe opgesmolten; 'en acht-en-twientig was krek zoo goed veur 't karkezezske gewêst. Nogal onderscheid tussen zoo'n rieksdoalder en 'en acht-en-twientig. 'En gulden is ook kwiestig genogt. Wacht — — o, 't is 'en tienstuuverstukske. Ge zoudt ien't gevuul d'r op stoan dat 't 'en gulden was. — 'k Geef duk oan 't nachtmoal één kwartje; — ze zeggen dat de ermen hier riek zin. — 'En dubbelje....!? 'k Mot 'r nog een van simpel Jenneke veur twee bos verkesstreuj hebben; dan kan 'k dat wel gebruuken. — 'k Hèt geen hoast! — Vort moar, en weg met 't licht; fuut!”

't Is donker in het kamertje; de uitgeblazen oliepit verspreidt een onwelriekenden walm. 't Is donker, heel donker in Sanders slaapvertrek; maar toch — daar boort nog een lichtstraaltje uit de keukenkamer door 't sleutelgat heen, uit de keukenkamer waar Grade bleef met Franske.

„Zu'j dat licht uitbloazen!!” roept Sander verbolgen.

't Lichtstroalje verdwient.

't Is heel donker in Sanders kleine slaapvertrek. — „As simpel Jenneke dat dubbelje niet betoalen kumt, dan zou'k die bossen streuj moar um Godswil loaten.”

De maan die buiten zoo helder blinkt, zendt nog een glimpske door 'en vensterreet in het donkere kamertje. — Luiken sluiten dat ku'j. Hemellichten uitbloazen, Goddank! dat geet niet.

Sanders geroep heeft Franske erg doen ontstellen.

Ze had ien heur nachtjekske bij 't venster gestoan, en — ien gedachten 't heele lamplicht vergêten.

Franske kan, nadat zij 't licht heeft uitgedaan, niet rezelevieren um ien bed te stappen. Grootmoeder sloapt al. Franske vuult zoo'n gloed ien't heufd, en ze prakkeziert: „Oome Sander? ienhoalig mins! . . . ienhoalig? nee, gierig! vrekkiġ! — Het ie van mergen geen slomp van geld gebeurd? Joa dat hiet ie! — Mins! — Wat bi'j 'en lillik mins! He'k ou dóarum altied nog veurgesproken?

„Oan grootmoeder, niet oan ou bin'k hier alles verplicht. Ze wou 't nog oanbeuren,” zei Kobus. Nee was't, en nee bleef 't. — Kobus was kloazig; 'en ander zou van zich afgeproat, en, as ie arg verliefd was gewêst, hebbe oangehouwen. Niks 'r van. „Ge hebt geliek gehad Franske,” zaidie, „oe oom is niet gierig, moar hie kos mien niet helpen; misschien zou'k 'et ook niet gedoan hebben.” — Niet gierig!! — Lachte Kobus toen ie 't gezeid had, of — zou ie stêkebliend wêzen? „Loawwe hopen!” zaidie weer: „God weet wat goed veur ons is.” — Dàt duut Ie; dàt he'k altied geleufd; moar — a'j zóo sprêkt, da's koeligheid, da's onverschilligheid! — Kobus? Vroolik is ie niet; en van hum gekregen . . . ? Èns, ien de twee joar, 'en zesstuuvers-warkdeuske. Nee, scheutig is ie niet; anders toch 'en goeie jong, eerlik en zêjig. Moar die woorden: „Misschien zou'k 'et óók niet gedoan hebben . . . .?”

„AS IE IS . . . GIERIG WAS!!! Gierig! zooas die, dóar!” — Franskes oogen hebben zich bij de laatste gedachte naar de zijde van Sanders kamerdeur gewend: „Gierig . . . ! hu! . . . . Den Homan da's geen gierige. Zoo'n vroolik oog! Hê wat andere oog' as van den dieje . . . . dóar! — 't Gastmoal! — Dansen!

„Knieziger hofstêj as de Kniehorst leit 'r geen uur ien't ronde: donker, lêg, wrak! — Heur den houtwurm is knetsen. — 't Wilderveld is de mooiste hofstêj van 't darp; groote gloas' ien de roam'; éen koamer met behangselpampier! — Wat lachte den Homan toen oome noar de gulden zocht. Hie kniepoogde. — 'En poar mooi blauw oogen ien de kop! — Tien guldes veur 'en stoel; zóo moar, of 't niks was. — Die beste grootmoeder! nou zal ze is mekkelik zitten. Boer Lankhorst het 'r een van dartien guldes. Al zou'k nou 't slot van moeders karkboek noar stad brengen; zóo'n stoel zal ze hebben! — Den Homan? Noe . . . .

wat zou ie van mien wel denken....? 'k Was zoo triestig vandoag; en toch, kiek, de moan hie lacht nog. Kom, nou noar bed!"

En in 't „Onze Vader" zei Franske met 'en zucht: „Verlos mien van den booze," en — toen ze grootmoeder Grade de dêken wat vaster tegen 't rugske stopte, toen dacht ze weer: „Dat ouwe rugske kriegt 'en lekkere stoel.... deur den Homan.... dat zou ze deur Kobus nooit gehad hebben. — Zou Kobus arg bedrukt wêzen....? 'k Gleuf 'et hoast niet.... Och! ofie mien slacht. Sloap wel!"

Franske slaapt! en Kobus?

Kobus loopt. — Al sedert het middaguur heeft hij geloopt; van D. naar R. en van R. zal ie mergen bijtieds wiejer noar T. goan, um, as 't wêzen kos, nog 's oavends bij nêf Huibert te kommen, nêf Huibert die hum meuglik met de vierhonderd guldies wel helpen kan; — went „Franske! — 't veerhuus en Franske! Franske en 't veerhuus!" 't Wier goandeweg duuster, moar: „Wat God wil is 't beste! dat is 't, en dat bliest!"

't Was Mei en 't is Augustus geworden.

De dag is warm. Over den binnen-kleiweg is den geheelen voormiddag — 'en gerij en gejoag gewêst dat de beesten ien 't land d'r verwonderd van kieken, moar niks anders begriepen, as dat stof ien de oogen slecht veur 't zien is.

Hoor! van achter dat geboomte, ter rechterzijde van den weg en even aan deze zijde van den molen, klinkt een blij rumoer. Hoor! de trom.... en somwijlen gillende klarinet-tonen. Stil! daar davert een Hoerah!

Waar we zijn en wat daar te doen is....? — Kom mede!

Welk een gejubel! Alweer een hoerah! — 't Wordt ons luchtig om 't hart en we zouden wel mee: Hoerah! willen schreeuwen. — Zonder te weten? 't Zou toch wat dwaas zijn.

't Is onmogelijk om op de hek-posten der hoeve, haar naam te lezen; een eereboog is er tegen getimmerd, en de eereboog is behangen met slingers vol linten en bloemen. In 't midden,

tusschen twee vlaggen, hangt een uitgeholde monsterpompoen, — doar mot t' oavend 'en keersken ien, dan ku'j lêzen wat d'r ien steet gesnejen.

„Aan de achterzij der nette hoeve heerscht het gejuich dat wel tot vreugde moet stemmen. Wát we zien? Hier ter linkerzijde — 'en heele ris van kerrekes en sjêzen met de boom' op de grond, en de perds die 'r tusse liepen, oan 't vrêten — gunds ien de schuur.

Rechts, dóar hei'jt! Tal van boeren en boerinnen, jong en oud, Griffermierd en Rooms, veul 'r van ien't spiksplinternei, allemoal ien't kastentuug, ze loopen en hokselen deur mekoare; veul kienen 'r noar de hugt; naar 'en poal; — niet noar de poal van 't uiversnest, waar boven-op 't jonge uiverke 't vliegen prebiert: woeps! fladdereflats! met de spillebeentjes noar boven en zoo weer noar onder; nee, noar 'en andere poal: boven zit 'r 'en zakkroonje ien; oan 't kroonje hangen 'en heele boel dinger: 'en ham, 'en piep, 'en neusdoek, 'en zulveren tabaksdeus, 'en boek — 't is verrechtig 'en biebel, met zulveren slotjes, — en drie halve fleskes, ze zeggen: janever.

Hoerah! Zie, doar hêt 'r een al klimmend den neusdoek gegrepen. Wat loater het Kees, bijgenuumd „groanjepik,” den biebel gevat. Den biebel tussen borst en kin geknepen duut ie nog 'en greep. Doar het ie 'en fleske! „Hoerah!” roept Kees, en — met twee kumt ie onder.

Op zied! — Kom mee! — Veuruut!....

„Hei! 't was ien de Mei zoo blij;

„Hei! 't was ien de Mei!”

Zoo geet et, 'en kring van viefstig ien de rondte. En de jongens kniepen de hand' van de dernjes zoo vast, en de dernjes kussen dat 'et klapt as 't oan de moat van kussen kumt, en de ouwen hebben geen begriep dat ze zoo gek kwiemen um mee te doen:

„Hei! 't was ien de Mei zoo blij;

„Hei! 't was ien de Mei!”

Zoo geet 'et, ze springen en drêjen en jolen en kussen, en — moar weinige van de oudsten en wraksten zien 'et oan, sommigen rookend uut lange piep', anderen roerend ien't rood met sukker, en proaten: dat 'r ien't darp nog nooit zoo'n deun is op de veiool gespeuld.

Een ander tooneel:

De lange deel der schoone hoeve is kwistig met groen en vlaggen versierd. Een lange tafel, drie voet breed en op schragen, staat aangerecht. De feestgenooten zitten aan; de mastklimmers zijn afgetrokken. — De muzikanten die zich reeds buiten lieten hooren, zitten op een toestel van planken — boven de pomp.

Op de tafel, zie — zes rundstukken van twaalf Neerlandse pond'. „Mins, mins!” Zes hammen. „Loat ze ielk is twintig pond wêgen!” — Vieftien tulband. „Krek één veur z'n vieren!” Mikken bij stoapels! Keezen en eiers. Wien? „Ielk man 'en heele fles noast zien bord, en gunds bij de deur, nog vier ankermandes!”

Om de tafel, zie — knappe jongens, óok lillikkers. Mooie dernjes, verdrêjd mooie snuutjes! óok misdeilde. Oan 't bovenst einde zit 'en dikke jonge kerl, met mooi blauw' oogen; noast 'em 'en mooi dernje, achttien joarkes umtrent, met 'en kleurke veul roojer as anders. Noast heur, oan d'andere kant, 'en schroalig zwart menneke op de punt van zien stoel. Die dikke kerl is Harmen Homan; dat dernje... moar ge ziet 'et al.

„Alles op z'n tied, bidden en karmishouwen, placht voader te zeggen,” roept de gastheer: „Vrinden! de oogen digt asteblijft; en gelluu boven de pomp, helder op, as we met stilzitte gedoan hebben.”

En — 't stilzitten is gedoan, en ge ziet en heurt niks anders as dat 'r wordt gegêten en gedronken, en nog ens opgeloajen en nog ens lêggeklókt; dat 'r gegons en gelach en gegoechel is, veul niet genogt, en dat de meziek krek speult of ze't muu wordt, moar ielkreis weer moed kriegt. 't Mooie dernje noast den Homan mot arg werm wêzen; ze gluijt as 'en koolje; ze lacht ielkreis zoo hard as ze kan, moar ook, ze kiekt zoo af en

toe noar de hugt, en — dan is 't krek precies of ze troan' ien de eugskes het.

„Dat ze zich verslokte misschien?“ Best meuglik!

't Begint te schemeren in de boerenfeestzaal. Een groot gedeelte van 't jongvolk heeft reeds den disch verlaten. Op de hofstee 't Wilderveld zijn — achter-afkes en opzietjes genogt um poar oan poar is te kuieren, en 'en bietje meer verliefd as anders te proaten van: „Och, wat bi'j toch oarig!“ en: „Och, wat he'k ou toch lief!“

Met een flesch onder den arm staat Homan tegenover een soort van heerenboer — met 'en heufd as 'en oliebol — dien we tot hertoe niet bemerkten.

„Kom Limp, blief nog 'en bietje.“

„Nee zeker Homan, ik kan niet; ze spannen al in,“ zegt de man die te R., Homans zaken — alsof 't voor z'n eigen was geweest — had behandeld, en, hij waggelt naar buiten.

„Nou, wel thuus!“ roept Homan. „Hei Sander, wóar zit Franske?“

„Franske! hê!“ klinkt het een weinig verschrikt uit Bikkers' mond: „'k weet niet; 'k zie ze niet,“ en hij frommelt in zijn jaszak... doar had ie krek 'en stuk tulband ien gemoffeld, 'en oarig stuk, zie, veur moeder Grade die 'r niet bij had kunne — misschien niet bij had wille wêzen, — veur moeder, went joa 't was zund van al wat 'r overbleef.

Limps karretje, dat hem naar zijn woonplaats — de voormalige woonplaats van Homan — zal terugbrengen, staat voor de schuurdeur. Limp heeft zich nog even opgehouden.

Sander Bikkers staat bij 't kerreke 't spul te bekijken.

„Hier vrindschap,“ zegt Limp, en — Sander vuult twee kwartjes in zien hand... ' Zou'k ze...? Za'k ze...? „Hê hê, ik dank oe.“

Limp rijdt het erf af. Wijn maakt dorstig: Bij moeder Grompel aan den Lindeboom, 'en klein bietje kloare!

Zie, 't zonlicht verdwijnt, maar, de feestvreugde niet! Een groote pekton wordt op het Molenstuk ontstoken.

't Molenstuk waar Reuske graast? Reuske! nee, Reuske loopt op 't Molenstuk niemeer: Kwoaje droes. Eergierster kreeg ze 't œnoadeschot!

Kiek... harrejennig! sje sjoë.....! doar is 'en vuurslang de locht iengegoan. Bluumpkes noar onder. Wat ze gauw uut zin! Nog 'en vuurslang. Nooit op 't darp zoo belêfd!

„Gevoarlik! met die heujbargen en 't rieten dak. Moar zie, alweer een! Heere minsen nog toe!”

En de pekton brandt helder en fel, en de „rejoale boer en 't mooie dernje” en al de jonkheid van 't feest, 't draait rondom de pekton, alweer in een kring, en wilder dan 's middags klinkt het luide:

„Hei! 't was ien de Mei zoo blij;

„Hei! 't was ien de Mei!”

De laatste sintels der pekton knappen en verdooven. Den boer van 't Wilderveld zien wij niet meer; 't mooie dernje ook niet.

't Laatste karretje rijdt huiswaarts, onder den eereboog door; en 't lichtje in de monsterpompen flikkert in 't laatste vet, da'j nog flauw de woorden kunt lezen:

„Harmen Homan, Franske Schouw;

„Hun ter eer, as man en vrouw.”

En — met de hand krampachtig op de borst gedrukt, heeft Kobus — de knecht bij vrouw Gropmel aan den Lindeboom — de gelagkamer waar hij werkte, verlaten. Dat ook de hoop om bij den bloedverwant hulp te vinden zou worden teleurgesteld, dat heeft hij ondervonden. Dat het veerhuis te R. wel spoedig verhuurd zal wezen, dat kan hij verwachten. Dat Franske, 't lieve Franske, bij zijn vervlogen vooruitzichten, den geldduivel moede, der weelde, en — om die weelde — een ander in de armen zou snellen, dat heeft hij.... gezien.... gevoeld.... helaas! in 't einde.... begrepen. Dat Franske met den vreemde, den luchthartigen vreemde, in grootheid en eere gelukkig zou wezen, dat heeft hij van God gesmeekt, Hij weet het, gesmeekt met hart en met tranen. Dat ze heden feest zouden vieren.... trouwfeest van Franske.... met.... met dien ander.... Ja! ja! dat heeft hij geweten. „GEWETEN! Grootte God! joo,” zucht Kobus:

„moar geweten he'k niet wat den Limp zich ien dranksoes al lachend verproatte. Geweten he'k niet, dat den Homan ien lucht en ien damp bouwte; dat ie schuld maakt op schuld, en vortteert op geld, dat zien erste vrouws voader hum NOOIT zal doen urven. — God het 'et geweten,” denkt Kobus voort: „en toch loat Ie toe dat de lichtzin 'en schoap met glimpglans bekoort en bliend mee ien't wee trekt. God het 'et geweten, en Hij verstoat dat de geldzucht zien bloed verkupt en liefde smooit en liefde brêkt. En nou . . . 't is te loat! Groote God, 't is te loat!!”

Daar vloeiden heete tranen over de bruine wangen van den armen Kobus, en — heel in de verte klonk het van een huiswaarts keierend troepje:

„Hei! 't was ien de Mei zoo blij;

„Hei! 't was ien de Mei!”

„Was't nog moar Mei gewêst! — Ze schreven 'et letst van Augustus! De groanoogst was binnen.”

De mist hangt dik en zwaar. 't Is zoo'n donker Decembredagje. Wij betreden de Kniehorst.

Wat ziet er alles naargeestig uit. Naargeestig niet alleen, ook vervallen. Zie huis en hof en bergen maar. Ginds, vijf verschrompelde kippen die op de mestvaalt harken en krabben, en elkaar om 't zeerst ter zijde stooten — — alsof de andere het had! — Die varkens, arme rammelkasten! zij wroeten in den modder en knoepen het bemoste hout van hun doorluchtig zomer- en winterverblijf.

Kent gij Waks nog, Waks den speelmakker van Grades kleindochter? Waks is waakzaam; Waks mocht niet mee naar 't Wilderveld, en — vet worden mag hij ook niet. Vet maakt vadsig, en met den wienterdag dient Waks veural wel waks te wêzen.

Wij gaan de deeldeur binnen. Vijftien stuks rundvee ontwaart ge tusschen de posten.

„Die zien er toch beter uit!” Hebt ge verstand van vee . . . ? Kom maar verder.

Wij bevinden ons binnen de keukenkamer. Slechts één persoon ontdekken wij er; 't is moeder Grade.

Moeder Grade! Zie, zij zit gehurkt bij de vuurplaat waarop een helder vuurke brandt, — een helder vuurke! — En boven dat vuurke hangt een ijzeren potje met een houten deksel er op. En moeder Grade heeft een kleinen pollepel in de hand, en tuurt op het deksel, waar bezijden — bloaskes brutsen en proetsen, jong, zoo kokt ie!

Stil! Sander is met 'en kool of wat noar de merkt toe; eerst t' oavend kumt ie weerum. Mieke — de tienjarige hulp der oude — is noar de kortegesozie. Mieke het ien den veurmiddag wat beenvleis bij den slachter gehoald. „'t Zal 'en bovenst suupke wêzen! Bruts, proets! hê wat kokt ie! Of 't ook lekker zal smoaken! — Sust! Waks sleet oan; dat duut ie ook as 't Sander is. AS 't Sander ens was!!”

De oude vrouw richt zich haastig op. Ai! 't spit ien de rug; oud en wrak; ze kan niet meer zoo as vroeger. — Woar zal ze 't soeppötje loaten . . . ? AS ie 't zag . . . !

Daar wordt de klink der keukendeur geligt. „Si! Heere bezwieke! Kobus, bin gij 'et?”

't Is Kobus. Sedert den avond dat wij hem voor de eerste maal zagen, zijn er zeven maanden voorbijgegaan. Die zeven maanden van smart staan hem wel duidelijk op 't aangezicht gedrukt; de laatsten er van, zij griefden en groefden wel 't diepst.

Oude vrouw! ook uw gelaat, nu naar de lichtzijde gekeerd, vertoont ons wreede sporen van zieleSMART, . . . misschien nog van iets anders; . . . van ontbering toch niet . . . ?

„Nee, 't letste niet,” zal ze u antwoorden: „nee, Sander is best; 'en oud mins het weinig behoeftes; 't vleis is duur tegenswoordig; sukkerei smoakt al hoast krek as koffie; en — Sander het geliek dat kruuzemunt nog wel zoo gezond as tee is. Sander is best. Dat ie zuinig is dat strekt 'em tot eer, dat he'k 'em geleerd toen ie kiend was — DAT HE'K! Of ie 't wat overdriefft . . . !”

Ziet ge, zóo zal ze spreken, maar denken, helaas! ze zucht in haar ziel: „Sander! Sander! al te zuinig moakt gierig. Sander mien ouwen dag is 'r niet bêter um. Moar arger dan dat! ha'j

noar road geluusterd, ha'j 'en eerlikke jong geholpen; had de glans van't geld oe niet veur Homans lichtzin verblieënd! Sander! ha'j noar road geluusterd, dan zou'j nou niet grommen as oe ouwe moeder greint; as ze greint um Franske, 't kiend van hoar kiend; um Franske, die te jong was um 't rechte spoor te kiezen, woar gij 't hekke veur sloot. Sander, sprêken durf ik niet, doar bin'k te oud, te bang — nee, doar he'k oe te zwakkelik lief veur, moar anders zou'k oe zeggen: Sander, Franske boet, boet gij met heur mee. Verstoot heur niet uut angst dat ze ou veur Homans schulden zulle oansprêken. Z'is oe bloed, Sander! En — wi'j dät niet, ku'j dien angst niet verwinnen, help dan ien stilte; sprêk heur niet, moar steun heur dat ze van den oalmoes niet lêven hoeft."

Zóo zucht de oude moeder in haar eenzaamheid, elken dag, ieder uur, en, dan tuurt ze met tranen in haar oogen noar de hugt, noar den zolder; en dan heurt ze.... niks as 't lillik geknets van den houtwurm; en dan ziet ze dien balk die gevaarlik veur 't huus wordt; en bij tijen ziet ze ook de koekoek, die moar altied op éen steet.... op Éen!

„Kobus, sprêk, ge hebt wat slechts," heeft vrouw Grade gezegd, terwijl de schrik van haar zoon te zullen zien binnentreden, voor een andere vreeze heeft plaats gemaakt: „Kobus, sprêk, 'en oud mins kan veul verdroagen."

„Goa zitten vrouw Bickers; ge bêft 'en bietje," zegt Kobus en hij schuift haar den ouden stoel naderbij — den ouden, dien van Homan het Sander niet langer kunne zien; acht guldes het ie ien stad d'r veur weer gehad, — „goa zitten, 't is zoo arg niet, zoo heel arg is 't niet; en ook, al wàs 't arg, 'k heb alles van anderen geheurd; de minsen vergrooten zoo ligt. D'r zin 'r 'en boel ien 't darp, die toch meelie hebben; d'r is nog heel geen gebrek gewêst, moar — dat ie arg de koorts het, dät is zoo. Geen wonder, in vier moanden tieds van alles, niks te worden; geen vim te kunne ruuren; de eigenoar van 't Wilderveld ien 'en koamer besteed! Vrouw Bickers, de koorts mot wel arg wêzen, ze nuumen 't zénuwkoorts; ze zeggen dat ie altied leit te zingen, en...." maar Kobus hokte, HAAR naam wilde hem niet van de lippen.

„Erme kiend! erme Franske!” zucht Grade; schudt het hoofd, en slaat heur handen te zamen.

Háar naam was genoemd!

„Ze past hum op as 'en engel,” valt Kobus haastig in: „ze woakt en ze bidt, noar ik heur. O Grade! dat ik nou den eenigste mot wêzen die heur niet mag troosten en steunen. 'k Had willen woaken bij d'r man, dat ze rust had genomen.... Grade, dat kos niet. Ik, die Franskes geluk had beduuld zooas geen ander; heur geluk zelfs met 'en ander.... Moeder Grade! gij weet 'et misschien, wa'k zou meugen en wa'k zou kunnen doen?”

Kobus heeft Grades hand gevat en ziet haar aan. ZIJ zal hem steunen; ZIJ zal hem raden.

„Wat ge doen kunt Kobus.... gij....?” zegt de oude langzaam: „Heur is hier.... wat digter.... zóo. Ziede, Sander is goed, moar wat straf. Mieke had mien ook gezeid dat ze ziek woaren; Homan of Franske, dat wiest ze niet. Goddank! dat 'et Franske niet is; en zie je, nou he'k 'en suupke gekokt. Sander het 'r niks mee van noode; niet dat ie.... moar 't is niet neudig. 'k Docht dat Mieke as ze straks thuus kwiem, 't weg kos brengen, moar nou, a'j vraagt wa'j doen kunt: 't is bêter oan ou dan oan hoar vertrouwd; kienders proaten zoo ligt....” en — de goede oude die reeds sedert een paar dagen het groot-sche plan gevormd en nu met zorg en moeite had ten uitvoer gebracht, om 'en suupke veur 't erme kiend te koken, ze praatte nog voort, maar — begreep niet dat Kobus iets anders voor die ongelukkige wenschte te zijn dan de overbrenger van een geringe verkwikking.

Geen steun, geen raad bij die oude! Hij hoort haar beuzelen over haar „suupke;” hij ziet haar strompelen en stumpelen om het kooksel — dat haar zelve 't water op de lippen toovert — in de steenen kan zonder oor te gieten; hij ziet haar een papier op de opening leggen en een touwtje er om heen binden; hij heeft het gezien en — niet gezien; hij zag slechts dat die vrouw te oud was om krachtig te wezen. Kind van háar kind, wat zou zij op dien zoon nog vermogen! IJdele hoop was 't geweest. Geen steun van die oude! geen steun en geen raad!

„Joa Grade, joa, 'k zal 't meenemen en 't zal bezurgd worden” —

niet door hem zelf — „'k zal 't recht houwen, joa. — Nee, tegen Bickers geen woord; ge kunt 'r op oan.”

„En groet ze van grootmoeder, en zeg heur, da'k wel ielken dag noar heur toe zou kommen, moar zie, Sander, en — de vrede ien huus, en — da'k ook zoo mizeroabel stroef ien de been' bin; en zeg heur” — alsof hij het doen kon — „zeg heur, dat alles van God wordt beschikt; dat rampspoed veul kumt tot ons eeuwiglijk heil. Goa nou, goa, eer 't suupke koud wordt; en zeg nog oan Franske dat ze moar bidden mot: Voader, zooas Gij wilt! zie, dan weet ze genogt. Vort nou jungske, vort!”

Kobus ziet de oude vrouw eenige oogenblikken stilzwijgend aan. Daar was kracht bij die zwakke. Op 't Hoogste heeft zij gewezen. Ook hem! Steun had ze, en raad!

„Gods zêgen, vrouw Bickers!” zegt Kobus met warmte, en smelt dan voort met de kan: „Joa, joa, veurzichtig, dat zal ie wêzen.”

Nog maar weinige seconden heeft hij de keukenkamer verlaten, terwijl Grade, vermoeid van de buitengewone inspanning, met geslotene oogen in haar leuningstoel zit, toen Waks de hokhond het nare gejangk doet hooren dat vrouw Bickers in den laatsten tijd zoo vaak deed ontstellen.

„Si! si! Zou'k hoast vergêten!” zegt ze half luide, en, hoe stief ze mag wêzen — toch staat ze op, haalt het potje waarin zij 't soepje kookte weder te voorschijn, en neemt er het soep-been uit dat zij voor Franskes viervoetigen vriend er in had gelaten.

Steeds voor de mogelijke tehuiskomst van haar zoon bevreesd, en met de versnapering voor Waks onder het voorschoot verborgen, strompelt Grade het huis uit, naar buiten.

„Arg mistig.... arg griemelig!.... Niemand kumt er....? Nee.... niemand.”

De oude hokhond jankt nog voort met den neus in de hoogte, doch, niet zoodra heeft hij de komst der vrouw bemerkt, of hij staakt zijn droef geklag; rekt zijn vermagerde leden; stapt langzaam, zoover zijn ketting reikt, op haar toe, en — 't kloppen met zijn staart getuigt van zijn blijdschap dat hij de vrouw ziet, de eenige die hem nog liefde betoont. Daar glinsteren zijn oogen;

hij snuift. Grade heeft het been te voorschijn gehaald. Zie den verrukten blik van het dier; dien blijden, wilden sprong!.... Daar heeft hij de kluif gevat. Met den rechterpoot er op gedrukt, kraakt en knoept hij. En Grade, voor een wijle vergeet ze heur leed. Franske zal óók zoo smullen! „Waks, och, ha'j zoo'n honger, menneke?” zegt ze goedig: „Moager bi'j; moager as brood! Zou den boas oe soms vergêten? Gauw moar 'en bietje, eerdad ie kumt.”

En Waks knapt voort; en vrouw Bickers het plezier um 't oan te zien, alshoon ze koud wier, en, ielkreis kiekt ze op of Sander ook oankwiem. Ze meint.... dat ze 't hek bij den bongerd heurt klappen. Heere minsen! duut ze dan kwoad, zoo sleet heur 't hart! „Koest Wakske, koest!.... as Sander 'et bot zag! Koest jungske, koest! Nou hei'j 'r genogt van. Hier dan menneke, hier!” — Waks gromt. — Grade buigt den strammen rug en streelt den bruine: „Stil jungske, stil!” — Waks heeft het afgekloven been met zijn pooten bedekt, en trekt de neuslip naar boven. — „Koest jungske, koest!” vleit Grade opnieuw. Haastig vat zij het voorwerp dat haar straks zal verraden; doch — een rauwe kreet trilt door de lucht: „Hond! hond! loat los!” gilt de oude verbijsterd; rukt haar hand uit den bek van het redeloze dier; kermt: „O Heere! O Heere!” en strorpelt dan voort totdat ze, van schrik en van pijn gansch amechtig, de keuken bereikt, en daar in den leunstoel al kermende neervalt.

Wanneer gij mee wilt gaan, eerst het dorpje door, dan rechts de bladerlooze elzen langs, tot bij de groote kolk — of woai — die van de dijkbreuk in 't jaar 19 spreekt, dan ziet gij een heerlijk tafereel:

De mist die 'r hong is schoonjes opgetrokken; 't zonneke — zoo'n bietje bleu, half achter 'en fluurske — steet nog 'en duum of twee boven den rand uut; ge kumt 'r kloar in kieken, went, 's weinters is ze lang zoo veul mans niet as zomers, en — 'en rood het ze um zich, 'en rood en 'en gêl, da'j „Heere! minsen! mot zeggen.

't Zou allinnig al mooi genogt wêzen, moar, nou mo'j lêger

zien: De roam' van 't kleine huske, schuuns oan d' overkant, ze gliensteren asof 'r brand binnen is; 't heuge rietlies dat al lang niet gruuu meer was, zwiebelt van 'en klein bietje wiend asof 't g'n oavend zeit; en doartussen lept 'et lies langs 'en platbooms-oakske, woar ze duk ien vissen op de diepe kolk — 'en bietje gevaorlik! — 't Is mooi um te zien; en — ien de kolk hei'j 't eigenste weer: 't bootje, en 't lies, en 't huske, en alles; moar, 't onderste boven, krek op de kop. Vlak van veuren liekt de hemel d'r zwart ien. Dat duut ie wel meer!

En — slechts op weinige schreden afstands van dat huisje bij de kolk, daar staat een jonge vrouw, een zeer jonge vrouw. Wij zien het al: 't is Franske Schouw. Ja zij wàs het, maar is het niet meer. Men noemde haar: vrouwe Homan, boerin van 't Wilderveld. Ja, ze hebben waarheid gesproken, maar ach! zij was het zoo kort. Ze hebben haar gelukkig genoemd, gevierd en benijd; nu doen ze 't niet langer. Zoo velen, zoo velen! hebben gejuicht met haar mede; geen enkele treurt er met haar. Geen enkele....? Neen! Daar was wel raad, daar was zelfs steun geweest, maar 't voelen! dat **VOELEN!!** zij deed het alleen.

Maar nu — in 't bootje, verscholen achter 't lies, daar staat een boerenknaap. Met de linkerhand op een roeispaan geleund, buigt hij met de rechter het lies ter zijde, om — noar gunder te kunne zien.... noar die vrouw.... die jonge, die erme vrouw.

Nog geen half uur geleden is het jongske die het soepje, door Kobus meegenomen, naar 't waaihuisje bracht, met de boodschap teruggekomen: dat vrouw Homan had gekeken asof ze niet wies was, en, dat 'en andere vrouw had gezeid: „Zet moar neer jungske, Homan is dood.”

Homan dood! — En Kobus tuurt noar 't erme Franske die steet te soezen bij de kolk, en dóar HEUR zwarten hemel in ziet.

Homan dood!! — Toen ie nog lèfde toen was Kobus wied weggebleven; geen verwijt wou ie doen, en — niewoar, de minsen ze proaten zoo ligt. Moar nou — Homan was dood; 't erme Franske stond alleen, verloaten op de wereld, dat, dat kos, nee dat mocht niet! En — — noar gunder!

„Franske!”

Wat stem!?

„Franske!”

Zij beeft.

„Franske Homan!”

De jonge weduw heeft reeds omgezien, maar ze blijft roerloos; ze staat daar als een marmerbeeld, alleen in haar oogen staat de smart van verstooten, verloren, onherstelbaar verloren geluk, op 't diepste geprent. En, 't suist haar in de ooren . . . en, 't stille landschap smelt met den zwarten hemel in de kolk en den hemel vol gloed daarboven inéén.

Kobus heeft heur hand gegrepen. Ze weet niet wie het is. Kobus heeft gezegd: „Franske, erme Franske, oe geluk kos ik zien, moar oe leed — doar wier ik gek van.” En zie . . . een heete tranenstroom vloeit er over haar verbleekte wangen. Kobus spreekt van troosten en steunen; en zie, zie! de arme verlatene rust met haar kloppend hoofdje tegen de borst die ze eertijds verstiet, tegen de borst van hem die uit grootmoeders naam haar spreekt van berusting in 't lijden en van opzien tot God!

Maar hoe! Franske nauw weduw, en nu reeds aan de borst van haar vroegeren minnaar! En Kobus, nog pas werd de doodstrijd gestreden door hem die Franske hier weduwe liet, en reeds . . . ?

Gij vraagt . . . ?

Neen stedeling, gij doet het niet. Met ons beweegt gij u buiten, op 't land, in de Betuwe! Vindt gij de zonden er grover, of minder verijd; de edele tochten van 't hart, ook zij spreken er luider; zij kennen die banden van aangeleerde welvoeglijkheid niet. Gij ziet, gij verstaat het, en verheugt er u in.

Daar is slechts schuldgevoel bij 't arme kind, en dank bij haar leed, innige dank dat de knaap dien zij heeft verstooten, zich harer nog wil erbarmen. Daar is slechts liefde bij Kobus, echt reine liefde, die vergeet en wil helpen.

Achter 't lies is Kobus verdwenen.

Nog staat Franske aan den waai-oever.

Daar in het peillooze diep der kolk glimt een star — 't is de weerschijn van de star die er fonkelt aan den hemel.

Een week is er verlopen. In den morgen trok Sander Bickers als naar gewoonte ter markt. En nu, ofschoon de avond reeds valt, wacht men zijn tehuiskomst. 't Werd laat in de stad, en bovendien, de boer van de Kniehorst wordt opgehouden. Even vóór het klaphek bij den nú wit berijpten kerseboomgaard, is een welbekende hem op zij getreden.

't Is Kobus, en Kobus heeft hem aan 't buis getrokken en zegt: „Boer Sander, ik bid oe, één woordje.”

„Kom, loop, wat mo'j weer?”

„Da'k ou nog ens wil sméken veur 't erme kiend,” zegt Kobus met nadruk.

„Um mien te plukken, doar loeren ze op,” spreekt Sander haastig: „'k Zeg ou veur de honderdste keer da'k 'r niks af wil heuren. Franske ien huus nemen! 'k Zou de schulden van Homan wel mèt hoar de deur ienhoalen. Sprêk moar niemeer; we kenne die parlafoefen. Dat ze zouwe betaald wêzen of worden deur zien erste vrouwsvoader! 'k Heur d'r wel anders af sprêken. Sander is goed moar niet gek. A'j ien't vuur goat bi'j 't schot te wachten; en denk ie da'k veur 'en dern die mien alles verplicht is, die geen cent meer van rechtswêge toekunt — da'k mien veur hoar zou uutklêjen en moeder op heur ouwen dag ien't gebrek joagen? De minsen zouwen mien roazend nuumen, ze zouwen....”

„Roazend!” valt Kobus met zachten klem den spreker in de rede: „Roazend! nee boer Bickers, wil ie weten hoe de minsen oe nuumen....? ze nuumen oe: onminselik; ze nuumen oe:.... 'en kniep, 'en gierigoard! en doarum....”

Een naar gelach van Sander stuit Kobus' rede. Da's veur 't erst, veur 't erst van zien lêven dat hum zóo iets gezeid wordt! Woorden zonder samenhang vloeien hem van de lippen. Terwijl de rondborstige knaap wordt gehoord en gescholden, steekt Sander terzelfdertijd de wanluidente loftrumpet op zich zelve.... HIJ knieperig! HIJ gierig! Misschien was hij de eenigste ien't darp, die betaalde en verhoalde noar 't beheurde; die noar vermogen ien de karkbuul gaf zonder 't oan de klok te hangen; de eenige die 'en zusterskiend um Gods wil had grootgebracht; die.... die Goddank geen schuld miek as anderen!... 'En

kniep! 'en gierigoard! — En Sander, ofschoon geenszins tegen den jongen veerman opgewassen, ving weer aan met Kobus te schelden; diens beschuldiging had hem „duuvels” gemaakt, en — zijn dikke marktknuppel gaf hem een moed dien hij anders gemist had.

Maar neen, tot slaan kwam het niet; en wellicht dat een diep verholen vreeze hem weerhield: of Kobus hem loater betrekken mocht.

Een stoot tegen 't klaphek, en Sander trad er den boomgaard door binnen. Een smak van 't klaphek, en — 't scheelde weinig of Kobus had het tegen zijn beenen gehad.

En de knaap trad terug; hij sloeg zich voor 't voorhoofd en beschuldigde . . . zich zelve. Met zachtheid en liefde had hij Bikkers misschien kunnen winnen; helaas! die onberaden ijver had den man verbitterd, want: eigen zonde duut zeer, as 'en ander z'oe toeschriefft.

Helaas! alle hoop op hulp voor Franske was vervlogen! Toen Kobus in den voormiddag — wetende dat Sander naar stad was — de oude vrouw Bikkers had willen spreken, om haar krachtig aan te sporen haar recht te doen gelden; toen had hij vergeefs getracht de huis- en ook de schuurdeur te openen; toen had hij vruchteloos geklopt, want, na 't voorval met moeder en 't vinden van het bot bij den hond, sloot Sander, as ie uitging, de dêldeur van binnen, en de veurdeur van buuten; en, of Grade en 't kleine Mieke 't kloppen al heurden, open doen kosten ze toch niet.

Moeder Grade! oude ziel! wij vinden u na acht dagen weder. Goede hemel! zit gij daar nog bij de vuurplaat, terwijl de u toegemeten brandstof reeds meer dan een uur geleden tot asch is vergaan! Zit gij daar nog te kleumen, terwijl uw gelaat bij 't grauwe schemerlicht bezien — een afmatting vertoont die ons met deernis vervult! Moeder Grade, hebt gij zóoveel geleden dat uw oogen als weggezonden en uw lippen als verstijfd zijn . . . ? Stil! daar is beweging aan de huisdeur; daar komt hij . . . Sander uw zoon; Sander, die juist een week geleden u bewusteloos in den leuningstoel vond; die hevig ontstelde bij 't zien van dat schromelijk bloedverlies uit die rauw gescheurde wond aan

uw hand; — 't is Sander, die . . . maar neen, gij wilt geen kwaad van hem hooren; 't is uw kind, 't is uw zoon, en — daar treedt hij binnen; nòg kookt hem 't bloed, maar, 't is te donker om den toorn dien Kobus verwekte op Sanders aangezicht te lezen. Of hij zich geweld doet? althans zijn stem ver-raadt geen toorn, want vriendelijk zegt hij: „G'n oavend moeder. Hoe geet 'et?”

Daar komt geen antwoord.

„Sluip moeder?” vraagt Bikkers aan het tienjarige Mieke, die der oude tot hulp was gegeven.

„Hè? 'k Weet niet,” antwoordt het kind: „'k was eiges ien sloop; vrouw Grade het arg geschrauwd van middag; ze lustte niks; 'k mocht alles opèten, moar 'k greinde toch dat Grade zoo schrauwde; ze verlangde da'j thuis kwiem.”

„Zoo!” zegt Sander, en — op zijn moeder toegetreden, legt hij zijn hand op haar schouder en vraagt: „Hei'j 'en bietje gesloopen moeder; 't geet bêter nieuwar?”

Grade slaat de matte oogleden op; met een pijnlijken zucht zegt ze: „Och Sander!” en wijl ze de rechterhand roert, die dik is omwonden en stijf in een doek hangt, steent ze en kermt ze: „Och Heere, zoo'n pien!”

Zoo'n pien! Sander had toch gehoopt dat 'et bêter zou wèzen. Wat had ie 'r veul oan gedoan! Van 't erste oogeblik met woater en êk gewassen; ielken dag wel 'en keer of twee. Gies-teren — op road van Hannes de schêper — had ie heur hand nog ien koeimest geleid. „Och, is't zoo arg . . .? ge most moar noar bed toe; as ie leit dan het ie rust en genêst ie ook gauwer. — Wat stop ie doar onder oe schort, Mieke!?”

„Niks; mien henjes zin zoo koud.”

„Loa'k zien?”

„Kiek moar.”

„Dat wegsmuuspelen doar hou'k niet van. Trek nou moar op huus oan, en mergen bijtieds, heur!”

Mieke slaat haar doeksken om; tikt de oude vrouw zachtjes op den schouder; zegt: „Bêterschap Grade;” — de zwakke knikt met het hoofd, en — weg is Mieke.

Reeds verkondigt de dorps-torenklok het eerste half uur na

middernacht, en nog heeft Sander Bickers zich niet ter rust begeven. 't Is koud in de keukenkamer; de kleine lamp staat op de tafel te branden; Sander zit er bij; zijn houding en gelaat teekenen angst en vrees. Hij luistert... luistert gestadig, somwijlen met ingehouden adem. 't Is meer dan een uur geleden dat Waks zijn akelig jankend geblaf deed hooren; een huilen is er op gevolgd, maar... eensklaps is het weer stil geworden.

Een krachtig bonzen op de deeldeur heeft echter weinige oogenblikken later den boer van de Kniehorst schier doen verstijven van schrik. Het bonzen heeft zich herhaald. Zich vernannend is Sander naar zijn kelderkamertje gegaan; heeft zich overtuigd dat de dubbele grendel op het vensterluik zat; is met den marktknuppel teruggekeerd, en heeft de deur van zijn kamer van buiten op 't nachtslot gedraaid. Bevend is hij bij de bedstee der moeder blijven staan. Bij de bedstee der moeder!! — Maar hemel! een siddering greep hem aan, want — het akelig geklop op de voordeur heeft zich herhaald;.... nog eens;.... alweder! Met het klamme angstzweet op het gelaat, heeft Sander zich aan den stijl der bedstee vastgeklemd. Het kreunen der moeder vernam hij niet,.... alleen dat kloppen, dat kloppen, ook op het venster, en die stem daarbuiten: „Doe open, doe open!” — Dat heeft geduurd.... hoe lang....? hij weet het niet; maar eindelijk, eindelijk Goddank! is 't stil geworden. Of het dronken volk is geweest, of een landlooper om een slaapstee....? hij weet het evenmin. Goddank! 't is voorbij, en Sander zit daar nog altijd vol vreeze, en luistert. 't Was straks daarbuiten, nu is 't hier binnen. 't Gekerm van moeder is sterker geworden, somwijlen proat ze ien heur eiges zoo vreemd, zoo roar, en, as't dan weer stil is, dan heurt ie den wurm ien den balk weer knetsen, hard! harder!! wel tienmaal zoo hard as bij dag.

De smartkreten der oude vrouw worden vreeselijk om aan te hooren. Wij vernemen ze niet, maar Sander hoort ze; hij mag, hij moet ze hooren; zijn duivel heeft die moeder in 't lijden gebracht; zijn duivel, ja! heeft hem reeds een gansche week weerhouden om geneeskundige hulp in te roepen voor een verscheurde moederhand; voor de hand die hem als zuigeling heeft gedrukt aan vollen boezem; die zijn hoofd heeft gesteund toen

hij den doop der liefde ontving; die zijn eerste wankelende schreden heeft gestierd, en den bijbel hem heeft toegereikt. Zie, nu siddert hij, want die moeder ziet hem aan, en haar oogen schitteren van koortsgloed:

„Goa weg, Mieke, goa weg!” zegt de oude op gejaagden en pijnlijken toon: „Kiek, doar steet ze veur 't roam.... 't erme Franske.... wit as 'en doek! Bij grootmoeder wil ze wèzen....”

„Moeder! um Gods wil, wät is 't....?” roept Sander.

„O'h ze greint!.... Kom hier Franske, hier, erme kiend! Ze kan d'r niet in.... de deur is op slot. Ha! deur 't roam! Moar de knip zit te vast.... Heere! Heere!” en de vrouwe kermt weder en wendt zich om op haar leger.

Sander slaat een gejaagden blik in 't rond als zoekt hij hulp bij die grauwe wanden; en straks, met de hand aan zijn voorhoofd spreekt hij angstig: „Moeder, ge roast; Franske is er niet, ik bin 't, Sander.... zie....”

Maar Grade ziet hem niet. „Sander.... wie sprèkt van Sander?” zegt ze zachter: „Stil, Sander brengt zalf mee uut stad.”

Zie hem daar staan; een lijkkeur bedekt zijn gelaat.

„Dan zal 't bêter worden.... dan hewwe geen dokter van noode.... Koest Wakske.... koest!.... Loat los!.... Doar kumt ie.... Koest! Sander is zuunig; veur d'ouwen dag wil ie zurgan. — Hond!” gilt ze angstig: „loat los, loat los! eer ik starf!”

Met strakken blik en den mond half geopend staart Sander op die ijpende moeder, en — knetst de worm nu nog in zijn ziel, en knaagt hij nog aan de kern van het lichaam? Hoopt hij nog dat het beter zal worden, zonder arsenij en zonder geneesheer?

Hoor, een nog pijnlijker kreet dan te voren klinkt er door de kamer; weder opent de oude haar oogen; de lijdende hand met doeken omwonden heft ze als wijzend omhoog, en haar stem trilt zacht krijtend: „Stil Waks! gierigen hond!.... biet Sander niet.... dóar.... dóar za'k 'em weerzien!”

Sanders hart bonst met hoorbare slagen; de lippen perst hij krampachtig opéen; met zijn kille hand bedekt hij haar gloeiende voorhoofd. God, as ze starven goeng!

„Nee moeder, nee! niet starven!” roept hij met bevende stem:

„O God, wil heur spoaren! — Stil moeder, bedoar, joa, ik vlieg noar den dokter, en hoal 'em noar hier!”

Gode zij dank! de vijand was verwonnen. De zucht naar 't blinkend metaal was verwisseld in een zucht tot den Hooge, om behoud voor zijn moeder. Daar drukt hij een zoen op haar voorhoofd; daar grijpt hij zijn hoed, en snelt voort — voort, ter deure uit.

De dood dien hij daarbinnen, nabij de sponde der moeder heeft ontwaard, 't is als roept die hem na: „Vort! vort! eer 'et te loat is!”

En — in het gezelschap van dien geweldige laat hij de moeder alleen; alleen! geheel alleen!?

Ach! heb nu deernis met den strijder; zijn triump moet hij vieren; nog vermoeid van den kamp jaagt hij nu slechts naar den lauwer.... hulpe, redding voor zijn moeder.

Zie zijn vaart! — Aan het sluiten zijner woning heeft hij niet eens gedacht; 't is donker daarbuiten; hij merkt het niet; zijn pad is hem bekend; maar, 't is een verre tocht! In 't naaste dorp — een half uur verwijderd — woont de dokter. Daar snelt hij den boomgaard door; rukt het klaphek open — 't klaphek, waar straks het harde woord was gesproken, het woord waarvan de echo uit den mond der moeder, hem in de ziel heeft getroffen. — Al is het duister, zijn tred mist het smalle slootvonder niet. Daar heeft hij den binnen-kleiweg, en straks ook de eerste hoeve bereikt. Moeder leit zoo alleen!.... Zal ie doar kloppen....? Moar ze sloapen; 't zal zoo ophouwen; en 't klinkt doar alweer: „Vort! vort! eer 'et te loat is!”

Nu eens stootend tegen een aardkluit, dan misstappend in het klitse kleispoor, snelt hij voort. De knootwilgen die zich zwart tegen den grauwen nachthemel afteekenen, schijnen hem als booze wezens voorbij te jagen, en terug naar de plaats waar zijn moeder ligt te sterven, en — hoor ze schaterend roepen: „Vort! vort! eer 'et te loat is!”

Zie, ter rechterzijde ligt het Molenstuk! 't Pad achter het Wilderveld om, is 'en heel eind dichter; een sloot zonder dam of vonder scheidt het weiland van den kleiweg. De waterglimp is zichtbaar. Een sterken aanloop moet hij wagen; de sprong

wordt gedaan, en — — — — 't plast en ploetst aan de overzijde. Daar is geen hand om te helpen. Ter halverlijve boven 't water klemt Sander zich vast aan biezen en kluiten, maar... de zoden en kluiten van 't weiland des woekers, zij steunen hem niet; zij breken af. — „Moeder! — God!” — Daar verzamelt hij al zijn krachten; met de vingers als haken in de aarde geklemd, rukt hij zich los uit den modder die zijn voeten weerhield. Daar staat hij op den akker, maar — trillend en bevend. Loopen kan hij niet; zijn schoenen sjoepen, en hangen hem als lood aan de voeten. Haastig trekt hij ze uit; laat ze achter, en ijlt dan hijgende verder: 't Wilderveld om; de rastering over; een spijker kwetst hem aan 't been: „Vort! vort! eer 'et te loat is!”

Terwijl het zweet hem langs de slapen stroomt, snelt hij nu op het ingeslagen kerkpad voort. Goddank! hij nadert het dorp. — Nog duizend! — — Nog honderd schreden! en — hij heeft het bereikt. Ginds ligt de woning waar hij moet wezen. — Hij is er. — De luidende schel klinkt door de huizing. Sander hijgt naar zijn adem. Vijf seconden verlopen. Weder rukt hij aan de schelknop.... alleen het ijzerdraad tjingelt; gebroken! — Hij klopt en bonst met geweld op de deur, en roept wat hij kan: „Doe open, doe open!”

Men opent niet. Sander, gij klopt en gij roept tevergeefs; men hoort u niet of wil u niet hooren! — Kent ge dat!?

Doch hoor, weer dreunen zijn slagen, en roept hij als buiten zich zelve: „Doe open, doe open! Um Gods wil, ze starft!”

Een bovenraam wordt opgeschoven, en een stem klinkt naar beneden:

„Wat lêven! wat mo'j?”

„Den dokter!”

„Die 's uut noar 'en kroamvrouw.”

En Sander vol angst: „Da's nietes! Ik mot 'em!”

De stem: „Ik zeg 't oe; genacht soam!”

„Woar is ie....?”

„'En uur wïed van hier, bij Mienders ien't Vlot.”

't Raam wordt digtgeschoven. Daar staat hij en schreeuwt, maar, de deerne heeft slaap, en ook, wat zou 't baten! „O God! wát gedaan!? Noar 't Vlot of noar moeder....?”

Zie — ginder bij de herberg flikkert het licht eener lantaarn. 't Paard voor de chais van een ossenkooper, wordt er gevoerd aan den bak. Daar klinkt het hijgend uit Bikkers' mond: „Wi'j joagen noar 't Vlot?” — Beschonken gelach. — Geld, Geld! wordt geboden. — Minuten verlopen.

Druipnat bezweet zit Sander naast den koopman; het moede paard loopt droomend; onvast is de hand die het bestiert. Het voertuig slingert. Zulk rijden in deze oogenblikken is de pijnbank! Sander rukt de zweep uit de hand van den voerman. Maar, of hij het moede dier al slaat, het baat zoo weinig: „Te loat! te loat! en moeder starft... alleen!”

Geen rust heeft hij meer: „D'r uut!” En — daar slingert het voertuig zonder den rusteloze voort; hij snelt het vooruit — op ongeschoeide voeten! — Vort! noar 't Vlot!

Zie... het gehucht is nabij. Dat licht in die hoeve! Goddank!! joa, hier is de man die mot helpen. — — Niet kunnen!? „Ik smèk en ik bid oe!” Moar „nee, 't is onneuglik!”

De morgen grauwet. Daar waggelt, snakkend naar den adem, de boer van de Kniehorst zijn erf weder binnen. „Te loat! te loat!” klinkt nog altijd de stem van 't geweten, en — 't hoofd en het hart ze bonzen het mede. Met geweldig hijgen betreedt hij den drempel, en gaat... naar binnen:

„Stil!” fluistert een zachte en liefelijke stem: „z'is kalmer en sloapt!” En hij: „Hoe — wat — ze lêft! Niet te loat! God gedank!.... Moeder! Moeder!”

Een verschrikkelijken nacht heeft Sander doorwaakt. Ziet gij 't wel hoe hier en daar zijn zwarte haren zijn wit geworden? 't Is het beeld van zijn ziel.

En — daar zit hij bij de bedstee der moeder wier moordenaar hij thans had kunnen zijn!

En wie was het die in de ure van 't gevaar ter hulpe was gezonden? 't Is Franske, het kind dat hij heeft verstooten; Franske, die slechts uit vreeze voor Sanders kwaad — aldra door Homans schijndeugd verblind — den braven maar zuinigen Kobus van gierigheid heeft verdacht en ontrouw is geworden.

O dat arme onnoozele Franske, wat heeft ze geleden! Ja, nadat ze door lijden den schoonen middelweg mocht vinden, is ze nog door hèm die haar op het dwaalspoor bracht — verjaagd geworden. Van grootmoeders ongeval heeft ze hooren spreken, en is bij Sanders afwezigheid gedurig naar de Kniehorst gesnel, maar heeft er de oude vrouw slechts door het venster kunnen toeknikken, omdat de gesloten deuren en vensters — die Mieke niet in staat was te openen — haar den toegang beletten. In den laten avond van het kleine meisje vernemende dat de oude vrouw zoo arg was en geschráuwd had, is zij in 't donker naar de hoeve gesnel, waar Waks heur komst met blijde jankreten had begroet, doch op haar bevel is koest geworden. Ze moest er binnen wezen, en heeft er geklopt en geroepen — wij hoorden het, tot Sanders vreeze — maar tevergeefs. In haar woning teruggekeerd heeft ze geen rust kunnen vinden, en bij 't eerste uchtendkrieken is zij opnieuw naar de Kniehorst gesnel, om er... de deur geopend, en de oude dierbare grootmoeder, tot haar hevige ontsteltenis, in een heete koorts te vinden. De lijdende hand heeft ze terstond gezien, en — gedachtig aan de behandeling eener wond die Kobus in vroegere jaren door een gavel bekam — heeft ze de wond zooveel ze kon gezuiverd, en warme pappen gelegd, die, Gode zij dank! ontspanning bezorgden.

Ja, Sander Bickers, 't is Franske-nicht die de eerste weldadige hulp mocht verleen.

Vraag het aan den man die uw smeeken in den nacht niet mocht verhooren en eerst den volgenden middag verscheen; vraag het den kundigen dorpsdokter, en van hem zult gij de vreemde klanken: febris, inflammatoris en trismus; maar ook de verstaanbare woorden: ontsteking, ruggemerg, hoofd en dood vernemen, en de goedkeurende woorden tot Grades kleindochter er bij:

„Braaf, vrouwtje, braaf! uw hulp redde hier veel!”

Ja, Sander Bickers weet het wel,... maar zie... Moeder Grade heeft rustig geslapen en wordt wakker; haar vervallen gelaat plooit zich tot een vriendelijk dankbaren lach: „Franske!” lispt ze met een zwakke stem.

Franske wischt zich een traan uit de oogen. En Sander... Sander rijst op; grijpt Franskes hand; buigt zich over die oude heen, en zegt op diepgevoeligen toon:

„O, moeder! mien moeder!”

’t Is vijf jaren geleden dat het dak van ’t huis de Kniehorst is vernieuwd geworden en de balk waarin ’t zoo knetste, werd uitgebroken. Van een oud huis kan geen nieuw komen, of ’t moet eerst gesloopt worden. De Kniehorst behield dan ook haar zelfde voorkomen; maar, treedt gij nader en ziet ge nauwlettend, dan ontwaart gij toch ingemetselde vakken, en groen en rood op luiken en deuren.....

En nu — ’t heldere Juni-zunneke blonkert op ’t rietendak van de Kniehorst.

En binnen de keukenkamer — doar ruukt ’et noar koffie en varse mik. Ze hebben ’r pas „gedronken.”

Ien ’en leuningstoel, zoo mekkelik as ’t wêzen kan, zit grootmoeder Grade, wel wat krumpkes ien één, moar heurend en ziend en vuulend... méer as ze zeggen kan.

Sander haar zoon die sedert dien nacht haar trouwe verzorger bleef, zit bij de tafel, en, hoor hem lezen op bevenden toon:

„Loof Hem, die u, al wat gij hebt misdreven,
Hoe veel het zij, génadig wil vergeven,
Uw krankheen kent en liefderijk géneest;
Die van ’t verdarf uw leven wil verschoonen,
Met goedheid en bermhertigheen u kronen,
Die in den nood uw redder is géweest.”

Moar, wat is ’t dat doar ruurt op de dèl?

Grade kiekte op; en Sander kiekte op; en — de deur geet open. „Heere bezwieme! doar hei’j ze! Ielk met ’en jungske op den erm. Kindere minsens! doar hei’j ze! Franske en Kobus!” En — doar kust ’et ien de keukenkamer dat ’et klapt, en grootmoeder

Grade mot de jungskes bekieken, de jungskes van Kobus en Franske; en Grade mot Franske óók bezien of ze niks is veranderd, went, siends dat Kobus veerman te R. wier, en 't liefke meenam, is den tweeling d'r bij gekommen, begriep ie; moar nee, niks geen zier is ze veranderd; z'is krek nog 'et eigenst gebleven, en heur dan: 't kust weer en 't klawettert da'j lachen mot, en greinen, allebei tegeliek.

Joa, Franske het geen rust of duur meer gehad; ze most en ze zou naar de Kniehorst, went, ieder jaar kos veur grootmoeder 't letste wèzen. Grootmoeder most en zou ze pakken, en Overgrootmoeder most en zou heur möllekes zien, heur kleine Grade en kleine Sander: jungskes as böllekes en knöllekes, 'en tweeling van drie verreljoar. „Kiek! Gradeske lacht al; heur Sanderke krêjt al! Grootmoeder, kiek, nou hei'j dan alles bijeen!”

„God is goed! God is goed!” nokt de oude vrouw: „zoo veul zêgen ha'k niet verdiend. Ien Sander he'k 'en zeun vol liefde, van joar tot joar meer as meer; en nou — hier, jungskes van mien Franske, mien kleinkind! Och minse, minse! 'en oud mins is kiends; ik... nee... ik kan 't greine niet loaten...”

Tranen van vreugde en tranen van dank vloeien er langs de kaken dier oude vrouw. En Sander, verrukt door het woord dat de moeder daar sprak, vat haar hand en drukt die met vuur; misschien wel te hard. Maar ach! hij dacht er niet aan; de hand met het breede litteeken die hij vatte, zij was hem méer dan een steun in zijn jonkheid geworden. Grade heeft het erkend dat haar liefde te zwak is geweest om den zoon op zijn dwaalspoor te wijzen, doch, in haar eenvoud heeft zij 't mede betuigd: „Geweld greep mien hand, 't was Gods bestiering, en toen — toen wees ik Sander zien doolpad.”

Daarom, ja daarom drukt hij die hand met zoo'n vuur, en méer nog: wanneer sinds dien vreeselijken nacht de oude vijand gelonkt of geveleid had, dan schoorde een enkele blik op die dierbare hand den strijder met kracht, en dankte hij God, dat nog die zwakke en bevende hand hem steunde op 't betere pad en hem vast deed verwinnen.

En Waks? Hij blaft niet van vreugde nu Franske d'r weer is? — Stil, Waks is gestorven, maar — niet van gebrek.

En de koekoek slaat éen, — doar had ie zoo lang op gestoan! — en ze zitten aan tafel.

„Tast toe! tast toe!” roept Sander: „nooddruft mo’j hebbën.” En zie — de kleinjes lusten ook al riestebrij met sukker, en Sanderke krêjt: „ta ta,” en Gradeske wiest hoe groot dat ie wordt, en Franske — noast trouwen Kobus, ze denkt oan ’en glans die verging; moar, vier eugskes lachen heur toe; vier sterrekes vol gloed, en — God liet ze blinken.

't Blinkende Hoanje.

't Is 'en korte, 'en heel korte nacht. Geen wonder, went gies-ter was 'et de langste dag van 't joar, 'en werme dag, zoo'n ouwerwetse.

Toen 't oavend wier — gezêgenden oavend! — toen hebben ze buute gezeuten, overal veur de deur ien de moaneschien. Knilles, die van z'n lêven zooveul as trompetter bij de kerresiers is gewêst, het tot heel loat, wel tien, halfelf, allerlei deunjies op de trompet gebloazen, dat 'et over 't heele darp en nog wiejer heerklonk: oarig, o zoo oarig! En — allemoal zin ze te laks gewêst um noar bed toe te goan; moar eindlik, toen Knilles ook uutschoai met bloazen, toen zin ze toch opgemarsierd.

'En bietje loater het de klok uut den spichtigen karktoren arg dummelig twaalf gebromd, en de weerhoan die met zien kôpke noar 't zuud ien't moanlicht sting te gliensteren, het de Bêtuw zien sloapen onder de glommende dauw, krek of 't 'en dêken was. De hofstêjen en de buschkjes van lindes en van peppels die d'r boven uitkwieimen, woaren grauwig zwart, en voaler en voaler wier alles hoe meer 't noar de lucht goeng.

Êen, klonk 'et uut den toren. De kikkers die nogal arg oan 't wakken en kwakken woaren gewêst, scheejen d'r uut — 't was ook al lang genogt — en moar 'en eenige zei nog zoo af en toe: dat ie wel wakker was.

Twee, riep de karkklok. 't Hoanje d'r boven gliensterde niemeer;

die 't hum gedoan had was ondergegoan, moar as ie 't gekost had dan zou ie, krek as de andere manskiepen, den hoan van 't Hooge Veerhuis wel bescheid gedoan en lochtig hebben mee-gekrêjd, went, nog 'en half uurke moar en 't zou weer dagen ien't oost', en hij weer gliensteren ien de hugt, jong dat 'et zoo'n oard had. Gliensteren, mins! gliensteren dat dee ie zoo gern; met ielk wiendje dat hum drêjde dan dee ie't, en dan mochten de domme rakkers umlêg wel meinen dat ie van klinkkloar goud was; 't roestige piepen heurden ze niet; niks as vergoldsel, iezet van binnen.

Drie, sleet de klok. 't Is alles nog deinzig en voal en stil; moar zie — 'en lichtglans ien't oost'! En, binnen 'en half uurke dan zeit 'et zunnke: Gemergen! en zal ie de dauwdrôpkes noar umhoog trekken en alles weer kleuren met zien gloed, en 't hoanje op den karktoeren loaten gliensteren alsooch 'et vergold is.

't Is 'en klein wit huuske da'j met verdrag oan den grietweg ziet stoan. A'j goed kiek dan zie'j 't lêge vensterluuk noar buute stooten; en a'j bekend bint ien 't darp, en 't witte mutske achter 't venster gezien het, dan ku'j begriepen dat Geertje 't gedoan het, Geertje van Harmen Kast, die eigenlijk Langhuuzenheit.

Ga binnen, 't is wel proper en net in de kleine kamer die Harmen met zijn eenige dochter bewoont. Harmen — vijf en vijftig jaren misschien — is nog 'en kloek mansmins aldat ie wat krom en wat stram van rug is. Die bruin geverfde kast, daarginds op den grond, zal de schuld hebben: Drie en 'en half voet is ie hoog; van boven breejer as van onder; buutenop hangen kluwen soajet en unskes tabak ien touwen netjes; zêmellappen, stooterspiepkes, zwartwollen kousen en meer zu'k gesnor. Achter oan hei'j 'en deur; a'j 'em open doet dan zie'j 'en winkel ien't klein: schappen en loajen; snuf kofie thee en klutjes ien pekskes, goarens en band, knopen spelden en noalden, hoaken en oogen, lodderijn- pêpermunt- en snufdeuskes, scheermes' en spiegeljes, lange fleskes met hordekelonje, zwam tundeldoozen breinoalden — veul niet genogt. Boven op de kast: vier stukskes

sits, éen diemet en twee gêl katoen. Oan de veurkant van onder, hei'j 'en lendenzekske, en hoogerop de erms-riem' woar de kast oan gedroagen wordt. Nou zu'j't verstoan dat Harmens rug wel wat krom en wat stram is.

Over 't negosie kan Harmen wel proaten, en zien woar oan de man brengen kan ie ook wel, moar, a'j over wat anders begint dan is 't duk 'en roare. Ien de kark kumt ie nooit; en bidden, zooas 'en ander mins met den hoed of de pet veur de oog', dat duut ie ook nooit; moar anders: goeje woar', niks overvragen, en, hoe ze ook kieken, geen smet op zien wandel.

Alêvel, onder ien de kast hei'j nog 'en schuuffloai woar nooit van z'n lêven 'en mins in gezien het. 't Zeggen is dat doar de duuvel ienzit, went a'j d'r noar vroagt dan proat ie al heel wonderbaarlik. 't Is doarum misschien dat veul hum „de fillezoof” nuumen, en fillezoof dat beteikent 'en mins die 'en gewoon mins niet begriepen kan.

't Mag 'en lillikke gewoonte wêzen, moar ien de Bêtuw zin ze d'r arg op gefigeliêrd um 'en mins met bijnoam' te nuumen. Harmen het er oan twee niet genogt. De schoolblagen die niks bang zin dat Harmen heur met zien zwoare vracht zal noalooopen, ze roepen ook dukkels: „Harmen Stomp!” En weet ie hoe zoo? Kiek moar: Nou Harmen zien kummeke koffie vat, nou duut ie 't met de lienkerhand. Woarum? Umdat de rechter op 't karkhof leit. Da's 'en heele geschiedenis. Ien 't darpke D. woar ie siends twientig joaren woont, weet'r niemand 't rechte van, zelfs Geertje niet, zien eenige lieve Geertje. Harmen wil d'r nooit over sprêken. — Wi'j't weten? Kom êfkes mee buiten.

Gijs Giesels was 'en lillikke jong, 'en jong met streken en kromme been'. Geertje van Wamel was 'en dingske zoo ooliek a'j d'r ooit een gezien had. 'k Wil niet zeggen zoo oakelik mooi, moar zoo liefkes, zoo muujzoam, zoo oanlokkend; niet dat ze lokte, nee dat dee ze niet.

Zie, doar ha'j 't spul oan de gang: 't Was Gijs die d'r wou en 't was Harmen die d'r wou. Moar Geertje, die op Harmen den flinken boerenknecht gefiksierd was, zou met Gijs Giesels wachten totdat ie alles recht had wat nou krom was, en tot

zoolang met Harmen moar scheep goan. Vluuken en roazen dat hielp geen spierke. Van burgemeister kregen Harmen en Geertje de zêgen met 'en hoamerslag, van dommenei de zêgen uut de prêkstoel, en wiejer — wiejer mos de zêgen van Boven kommen. Dat kwam ie niet. Twee oavend' véur St.-Jan — toen 't ook zooas nou ien't kortst van de nacht' was — toen is 't gebeurd; hoe? dat weet geen moerzoalige mins, moar — as oe twee doag' loater de rechterhand mot worden afgezet, dan ku'j begriepen dat 'et roak is gewêst.

Geertje, 't muujoame Geertje, is deur 't ongeval verbiesterd te vroeg ien de kroam gekommen, en 't erme wiefke, 's anderen doags gesturven, het 'en kleine Geertje veur hoar ien de plek gelooten. En Harmen? Met weemoed ien't hart en op stond van die woonploats vertrokken, wat kos ie meer as negosie goan loopen! — Kom nou moar weer binnen.

Harmen Langhuuzen heeft maar weinig van het ontbijt genuttigd dat zijn dochter hem had voorgezet.

Umstreeks van St.-Jan dan at ie altied zoo sober; dan goeng 'et zoo stroef deur de kël en had ie 'en stuk op de moag. Nu hij opstaat om zijn pijpje te stoppen, nu roept hij: „Geertje!”

't Meisje was aan 't schudden van vaders stroozak in de bedstee. Zij keert zich om, en vragend zegt ze: „Wat blijft oe?”

Êfkes geduld: 't is 'en sprêkend kôpke. A'j moeder Geertje gekend hadt, dan zou'j zeggen: twee reuskes van d'eigenste stam, alshoon dat d'een nog 'en knöpke was, toen d'ander al uutviel. Oakelik mooi is Geertje óok niet, moar 'en snuttje zoo oolik en vievig, en heelegoar zoo'n mollig pestuurke.

Of er nog geen jongens . . . ? Schei moar uut; oan voader het ze genogt, en voorders: alle hout is geen zoaghout. Dát zal wel woar wêzen.

„Giesteroavend Geertje, het de boas van 't Hooge Veerhuus gevraagd, of ie 't wachten kos um vandoag mee kars' ien den bongerd te plukken,” zegt Harmen.

„Hei'jt al verzeid voader?” loopt Geertje vooruit.

„Dat he'k!” bevestigt de vader, en terwijl hij met zijn rechterstomp de kopéren tabaksdoos tegen 't lijf drukt en met de linkerhand zijn pijpje stopt, voegt hij er bij: „Te middag za'k ook op

't veerhuus kommen; 't is gresverkoopig; ligt velt er negosie te doen."

„Dan zal 't zoo wêzen," zegt het meisje, maar, dat ze liever thuus was gebleven, dat ku'j oan d'r foasie wel zien.

Veur sommige minsen ku'j zoo'n houterig gevuul hebben — afketserig — da'j ze liever op de karkspits as mee oan toafel ziet zitten. Zoo'n gevuul had Geertje as ze Toon Bolmans van 't Hooge Veer ien't vezier kreeg. En Bolmans was toch 'en knap mins, en karkmeister en vroom; dat zeien ze allegoar. Ook nog: Bolmans was ien't ongeluk, went, zes wêk' gelêje had ie zien vrouw verloren, en, dat ie arg mistroostig was, moar ook arg berustend ien den Heere, dat heurde ielkeen die op 't veerhuus kwiem. Bolmans most natuurljik, as harbargier, tapperij houwen, moar — niet een die 'em ooit 'en slukske zou zien pruuven. „Ik kan d'r niet tegen," zaidie altied as ze zeien: „Allo Bolmans, breng is toe," en, den Heere verzuuken dat mocht niet.

't Was ook wel te merken dat Bolmans niet pruuftde, went met de kloare wier ie oolik beet genomen: zu'k foezel!

Bolmans was Griffermierd en vroom en karks, moar, Rooms en Onrooms was 'em genêgen, en de Griffermierden zeien zelfs dat z'um ien den Road moste kiezen: geen bêter as Bolmans!

A'j nou nog weet dat de boas van 't Hooge Veerhuus 'en eenig dernje het, woar ie — zooas ielkeen zien kan — overgoejig veur is; dat ie 'en knap pestuur het en 'en goeje néring duut, dan ku'j niet begriepen hoe de dochter van Harmen zoo'n wondere smoak het; moar — Geertje kan 't verrechtig niet gebêteren, en — as zij ien de tabak werkt, dan kan zij zich niet begriepen: hoe 'en ander die bittere bloai' ien de mond kan verdroagen en zeggen dat 't lekker is.

„Ik bin blied da'j Bolmans wilt van dienst wêzen," herneemt Harmen: „Bolmans is zwoar bepruufd geworden."

„Wat gij wilt voader, dat wi'k en niks anders," antwoordt het meisje. En hij:

„Kom is hier Geertje?"

Geertje komt. Toen haar vader straks heeft gezegd, dat ie slecht het gesloopen, toen het ze't hum oangezien; nu bemerk

zij nog meer dat ie wonderlik bleik ziet, en zachtjes zegt ze:
„Wat schort ou toch voader?”

„Ergiester bi'j twientig joar geworden Geertje, en giester veur twientig joar stierf oc moeder.” Bij het laatste woord ligt Harmen de pet op.

Hij sprak van Moeder! — „Krek zoo voader!”

„Wat zou'j gedoan hebben, a'j giesteroavond de mins hadt gezien die ou twientig joar as 'en hel ien't gemoed lei ... Watte...?”

Geertje begrijpt het niet: „Ikke voader...?”

„Dan zou'j slecht gesloape hebben en bleik zien,” zegt Harmen haastig. Hij wou van 't chepieter weer afwèzen.

„Nee voader, as 'k zoo'n mins kende,” spreekt Geertje, terwijl zij den man zoo oarig ien de oog' ziet, „dan ha'k 'em gezeid: Loat 'et uut wèzen, en 'k had hum de hand gegeven, en voorders ha'k goed gesloapen.”

„Zóo, zou gij dat gedoan hebben,” zegt Harmen langzaam: „gij, da's meugelik, moar a'j den d'ovel ien't lief hadt....” Met daling van stem: „Ik, zundig mins!”

„Ge bint zoo goed voader,” vleit Geertje.

„Goed!” schudt Harmen met pijnlijken lach.

„Moar zeg dan, wàt hei'j toch en wie hei'j gezien?” klinkt het weer zacht van ter zij in zijn ooren.

„Wat.... wie....? Niks Geertje, niks; 'k het arg gedreumd. Hei'j ook 'en kummeke woater?”

Een oogenblik later drinkt Harmen; straks wier ie zoo roar; nou is 't bêter, 'en heeleboel bêter.

„En moeder...?” herneemt het meisje, nadat de vader gedronken heeft: „Moeder was 'en engel hei'j wel is gezeid. Voader, toe, sprèk nóg is van moeder.”

„A'j van 'en Engel wilt sprèken dan mo'j rein wèzen,” zegt Harmen. En dan voor zich zelf: „'k Bin 'tot alles in staat.”

Nee nee, dat was ie niet! Heur moar:

„Kiek is Geertje,” zegt de vader, nadat hij een droeven blik van het anders zoo vroolijke kind heeft opgevangen, en hij toont haar het dampende pijpje: „'En mins is krek as 'en piep tabak — as' blijft 'r over, moar de rook is de geist, en de rookwólkskes goan noar boven — as de piep niet verstoapt is.”

Geertje most prakkezieren; moar, toen voader noar de negosiekast goeng, toen zag z'em dampen; 't piepke wàs niet verstoppt — de rookwólkskes goengen naar boven!

Een kwartier later is de deur van het witte huisje gesloten en ligt de sleutel in een kleine holte tusschen het vensterkozijn en den muur verborgen.

Harmen Kast — zoo laat hij zich gaarne, misschien bij voorkeur noemen — Harmen heeft met zijn zware vracht ter linkerzijde den grintweg gekozen, terwijl Geertje rechts langs het kerkje den dijk is opgegaan, om straks in den boomgaard achter 't Hooge Veerhuis, aan vaders bestel te voldoen. — Wij bevinde ons eerder bij 't Veerhuis dan Geertje.

't Is halfvier in den morgen.

Zou Bolmans al op wèzen....? Welzekeer!! De begeerte des luiaards zal hem dodden: want zijne handen weigeren te werken, zait de Heer. Krek zoo! Bolmans mot al oan 't wark wèzen.

En echter, aan de voorzijde van 't veerhuis, dat boven aan den dijk en op een paar honderd schreden afstands van den Rijn ligt, ziet gij wèl — in het eigenaardig morgenkleed, nat van den dauw — de houten voerbakken staan, en ziet gij wèl Bolmans' veulen, uit de wei ontsnapt, nu eens zijn jeugdig gebit op een der bakken beproeven, of dan door lustig achteruitslaan het rasterwerk naast de woning met vernieling bedreigen, maar — den veerbaas ziet gij er niet. Binnen in de gelagkamer is hij evenmin. Bruine Mie veegt er den vloer, en — as ze tukt en goapt tot achter de oor', dan ziet ze erst noar de deur, en dan noar de tapkast; met 'en gauwigheid vat ze 't karafke annies, sleet de lippen um den hals van 't karafke, en, as 'r de troan' van ien de oog' kommen, dan végt ze hoastig de mond en gronnikt: „Wel bekomme 't ou Bolmans!”

De veerbaas zal achter de huizing, in den tuin of in den boomgaard zijn, want, noch in een der andere vertrekken — waar wij ook in 't voorbijgaan zijn lieve Jenneke slapende vinden — noch op de deel is hij te zien.

Zoek maar niet langer. Hier, ter zij van de deeldeer in 't on-

derhuis, is het kelderluik. Acht trappen afgeklommen, dan zijt gij beneden.

't Ruukt er stark. Noar jenever en bier. 't Meist toch noar bier; niet zoo fris as buuten, moar ook niet lillik, ten mienste a'j van bier houdt en dorst het.

't Is er donker genoeg; er valt een flauwe lichtstraal door het keldervenster naar binnen, want vóór dat venster staat een plank. En Bolmans....? Zie, daar loopt hij — alsof ie wat wichtigs in beide handen draagt — met krommen rug, naar den donkersten hoek der lage ruimte. 't Is een vaatje dat hij er heenbrengt. Daar, gansch in 't duister, wordt het voorzichtig op een verhevenheid getild. Een oogenblik later verneemt gij het losdraaien eener kraan. Dat is een groote kraan. Zij steekt in den buitenmuur. In den muur....? Ja, zie maar goed: Bolmans „het geen handen die weigeren te warken,” eiges het ie dat spul zoo oarig geknutseld: Van de rêgenton, oan de buutenkant, geet er 'en buuske deur de muur noar binnen. As ie nou woater wil hebben dan kan ie 't kriegen zooveul as ie wil en zonder dat iemand anders 't gewoar wordt. Oarig geprakkezierd, heel oarig! — Zie, de kwoaje drank, den jenever, mot ie zoo'n bietje onschonnikker moaken, en, al zeggen ze soms dat ie oan geen best kantoor is, ze lusten 'em toch wel. Eiges het ie d'r wienst bij, en, dat 'r bij hum moar zeldzaam een onbekwoam uut de deur geet, dat is plezierig, arg plezierig!

De kroan weer digtgedrêjd! Nou is pruuven of 't ook te slap wier. Erst 'en goeje slok uut 'et moatje met kloare — dan 'en glêske van 't oangelengde uut 't vat.... 't Kan nog best 'en klein bietje vélen. De groote kroan nog is opengedrêjd. Weer is gepruufd, tegen mekoar. Zóo zal 't goed wêzen. 't Moatje moar lêggedronken.

Die weerlichse hoan! Van 't gekrêj zou'j hoast schrikken. Zeker zat ie op de rêgenton.

Dat duut ie; en as ie gekrêjd het dan drinkt ie van 't woater uut de rêgenton, en as ie, um te slokken, 't kôpke noar de hugt stêkt, dan kan Bolmans' hoan de weerhoan op den karktoeren zien gliensteren en drêjen, moar — 't piepen van 't roestige iezel, dat heurt ie niet, dat heurt ook geen mins.

Toon Bolmans is gereed. Alles ien orde en weer op zien plaats geburgen. De kelder uut. — Digtgesloten. — Sleutel op zak. — Zoo'n klein bietje drêjig en soezig . . . van 't aftappen. — Weet alles toch best wat ie duut; heel best. Hoeft zich niet ens, as ie noar boven geet, oan de trapleuning vast te houwen; iensgeheel niet; dat hoefde ie giesteroavond ook niet: nooit!

In het bovenhuis, dat met de dijkkruij gelijk ligt, teruggekomen, gaat Bolmans niet de gelagkamer binnen, maar treedt hij in zijn slaapvertreke dat er neven is. 't Volk weet dat ie 's mergens, as ie zoo 't een en ander het beredderd. . . 'en kappeltje geet lêzen en veur niemand te sprêken is.

Jenneke ligt nog te sloapen. — Bleik, oarig dernje!

Op het tafeltje ginds in den hoek, bespeurt gij een statenbijbel; daarnevens staat een leunstoel, met den rug naar het kleine venster gekeerd waarvoor een gordijntje hangt. „En uwé deur gésloten hebbende. . .” Bolmans doet het knipje op de deur, en — as ie straks ien den stoel zit, dan weet ie nog wel dat Geertje van den Stomp zal kommen, en dat ie lid van de gemeinteroad wil wêzen — maar, gauw toch vallen zijn oogen digt, en gaat de mond open en hoort ge een leelijk gebrom. — Bolmans zeit dat kleine Jenneke, veur 'en kiend en besonders tegen den mergen, al wonderlik snorken kan.

'k Wil d'r uut, 't wordt 'r dompig!

't Is buuten zoo'n oarig bietje frisser. Ien de letste doag' is 't miesderoabel werm gewêst; nou zin d'r schöpkes ien de locht.

Achter 't Hooge Veerhuus ien den karsebongerd is 't oarigheid. Mins mins, wa'n roodböllekes tussen de gruune bloai'! Ge zoudt 'r ien biete willen, zoo vol, zoo gezwollen, zoo mooi van rood. Oarige dinger! Nou 't 'en klein bietje wêjt, nou is 't krek asof ze tussen de bloai' verstöppelje speulen en lachen: Ge zult mien niet kriegen. As ze de mus' en de spreëuw' meinen dan hen ze geliek, doar zal kleine Geert op passen. Kleine Geert op de bloote vuut', en zonder pet op de gëlblonde knikker, hie schrauw't den heelen tied van geweld: Tjaa! huurruu!! en dan sleet ie met 'en hout op 'en iczeren potdekkel, tjoeng! tjoeng!

dat de mus' en de spreëuw' meinen dat 'r onroad ien den bongerd is, en op 'en afstand blieven. „Ge zult mien niet kriegen!” lachen die rooje kleuters tussen de gruune bloai', moar — 't zal mis wêzen. Vier, zes, zeuven mansluu en derns, zin met leeren en mandes en hoak' gekommen. Doar geet 'et oan de gang: ze kruupen ien de boom' en tussen de tak' en tussen de bloai', en de rooje sabböllekes lachen niemeer. Ze begriepen nou dat de bluuj- en de grujtied veurbij is, en dat ze de wereld ien motten. En — de wereld mag buuten den bongerd óok mooi wêzen, en dat ze nog lachen zullen op toafels van riek of van erm, 't kan woar zin, alêvel 't zal kortjes moar duren, heel kort; en 't was zoo mooi tussen de gruune bloai' oan den stam, zoo mooi en zoo vroolik!

De roodböllekes hebben geliek, de jonkheid is mooi en lang, en 't lêven al wiejer, hoe mooi ook, moar kort. 't Begint veur de roodböllekes niks plezierig in die donkere mandes!

Wie géen plezier hebben, Geertje van Harmen kan nog lachen. Nu zij op de ladder tusschen het groen staat en ijverig de zoete meikersen plukt — nou mot ze verechtig lachen.

Wie 'em gekniept had dat wist ze niet, moar — krek op 't oogenblik kwiem d'r 'en karsepit tegen d'r wang gevlogen, langs 't duukske den hals ien, en, zóo noar umleg toe. Wa'n roarig gevuul um 'et hart!

„Zou die lillikke jong doar gunds 'et gedoan hebben?” denkt Geertje: „Wacht! — Lekker kars! Z uut! 't Hartje d'r uut. Tus-sen vinger en duum. Knets, doar geet ie. En.... die was óok roak!”

„'t Is 'en lillikke jong, da's woar; zoo'n dikke neus en zoo'n schêve mond en wat moager van pestuur, moar anders, nou ie weer umkiet: mooi zwarte oog' ien de kop; zoo'n oolik gezicht! Wie of 't wêzen mag? De neië veerknecht van Bolmans mis-schien. Met St.-Jan most ie kommen; 't kan wel wêzen. — Doar kniept ie weer met 'en pit. — Mis man! En zie, nou zal Geertje is niet weerumkniepen: we zint um te plukken en niet um te êten.

Heur! doar klinkt de veerbel oan d'overkant van den Rien. Wa'n roare jong! Kópke-over keukelt ie den boom uut; op zien

been' kumt ie terecht.... loopen, loopen wat ie kan noar den diek.... d'r over.... vort is ie!

„t Liekt lang zoo gezellig niet ien den bongerd.” Geertje plukt en plukt, en as ze zoo af en toe de hand op 't gemoed houdt, dan vuult ze de karsepit nog.

„Die wondere jong!”

D'r mot veul volk op 't veer wêzen, went zoo goandeweg is 't al meer as 'en uur gelêje dat ie gegoan is. 't Wordt 'en bietje duuster in de locht. As't 'en arge bui wordt dan zal ze schuilen, gunds onder de kar. Ien't veerhuus goan — nee, dat wil en dat zal ze niet. — Woarum niet? Da's ook 'en geschiedenis, 'en vrende, woar ze geen kerroazie van had tegen voader te sprêken. Stil dan:

Twee wêk' noa de dood van vrouw Bolmans, het Geertje, op verzuuk van de boas, vier doag' answiet op 't veerhuus met schoonmoak' geholpen. De veerboas was vrindelik gewêst. Goed! — Over voader had ie gesproken dat 'et zoo'n beste mins was, jammer allinnig dat ie zoo weinig oan God docht en nooit ien de kark of oan „toafel” kwiem. Ook goed! went — jammer was't, en woarheid was't ook: over godsdienst sprak ie nooit. Verechtig, de veerboas had de noam moar ook de doad dat ie veul uut den biebel wist. Tekst' kos ie van buuten asof ie nog op de kortegezoasie goeng. 't Was woarheid dat ie oakelik mooi over de dood van zien vrouw kos proaten; moar woarheid was 't ook, dat ie heur op den letsten oavend 'en biebelse proat had veurgehouden.... 'en proat! harrejennig, nee, 't was te roar um over te sprêken. Geen mins het 'r mee van noode, moar — bij hum weer oan huus kommen dat nooit van z'n lêven! „Rien bovenal!” dat zei voader toch dukkels genogt, en voorders: „Wi'j weten wât rein is: kiek moar noar Boven, dan heur j'et van binnen.”

't Is van lieverlede al donkerder geworden; de schöpkes werden wolken, en enkele regendroppels tikken reeds als de voorloopers van een vette bui op het groene dak der sappige vruchten.

't Ritselt — en tikkelt — en plast. De manden die al vol zijn geplukt worden ijlings bijéengezet en met een dekkleed voor den regen beschut. Wa'n stroom van woater! Êfkes schuilen! De kiep' schuilen ook; bewies dat 'et kort moar zal duren.

En de kersenplukkers ze loopen wat ze maar kunnen naar Bolmans' achterhuis: de mansluu met opgetrokken schouwers, en de vrouwluu met de bovenrok' over 't heufd. Kiek — Geertje zit onder de kar. Nog zoo kwoad niet, nou had ze't eind niet te loopen gehad.

A'j meint dat Geertje allinnig zit dan bi'j van de wies af. Toen ze pas êfkes goed en wel op 't dreuge zat, toen keken twee mooi zwarte oog' deur de spoak' van 't kar-rad heer, en zei 'en schêve mond onder 'en dikken neus: „Mooi weertje om poaling te vangen.”

„As ie moar bieten wil,” zegt Geertje weerum, en ze vuult dat ze verschiet: ze had hum iens-geheel niet zien kommen.

„En ikke roai da'k hier 'en bietje bij ou kom zitten,” herneemt de jongen; en, als hij zich bukt en tegenover het meisje heeft plaats genomen, terwijl hij de armen om zijn opgetrokken knieën slaat, dan vraagt hij: „Wie bi'j?”

„D'eigest die'j straks met karsepit' het geschoten,” zegt Geertje oolijk en wendt haar gelaat.

„En d'eigest die weerum het gekoatst,” zegt de jongen en knijpt een oog digt. Iets later: „Ge hebt 'en heel oarig snautje.”

Geertje blozend: „Loop! gij iens-geheel niet!”

„Dat wi'k niet zeggen; a'j goed kiekt dan mot 'et zoo slecht nog niet wèzen,” spreekt de jongen: „'en fijne neus, en zoo'n oarig klein munje.”

„Nou — 't is wat moois,” zegt Geertje, en ze mot toch êfkes lachen.

„Gij hiet.... Koatje....?” vischt de jongen, en terwijl hij dat zegt ziet hij meteen dat de kleeren van het meisje door den gutsenden schuinvallenden regen ter rechterzijde geheel en al nat worden. Zonder antwoord af te wachten springt hij vlug onder de kar uut; wipt zich er op; trekt, niet zonder inspanning, het breede zijwant uit de beugels; laat dat planken beschoot langs het rad naar beneden glijden, en als hij een oogenblik later — weer met 'de erms um de knieën — tegenover het meisje zit, dan vraagt hij nog eens alsof er niemendal gebeurd was: „Gij hiet.... Koatje nieuwar?”

Eerst heeft Geertje niet begrepen woar ie zoo gauw noar toe

goeng en wat ie op de kar wou. Nu — 't was oarig, 't was vrindelek. „Ik dank oe,” zegt ze, terwijl ze hem aanziet: „Zoo is 't bêter, veul bêter. Hoe ik heit....? Ik heit zooveul as Geertje.”

„Dat docht ik wel!” zegt de jongen: niet dat ze Geertje heitte, moar dat ze de eugskes niet altied links zou houwen: „Van mien voaders- en moederskant,” vervolgt hij, „nuumt ze mien Dorus, moar van mien eiges heit ik „de kat.”

„Da's 'en wondere noam!” zegt Geertje, en ze ziet hem met haar blauwe eugskes vragend in de zwarte kijkers.

„Nou zou'j wel wete willen wóarum,” herneemt Dorus: „Dat za'k oe is zeggen: A'j kleine kiender heurt schrauwen da's niks oarig, is 't wel? Voader is 'en best mins, moar, 'en bietje korzeleurig; en, dat ie liever de kiender sloeg as dat ie eiges woames zou kriegen, dat ku'j 'en mins zoo kwoalik niet nemen. Kleine Janske — zoo'n oarig drummelje — was pas 'en joar oud, en a'j pas 'en joarke oud bint dan hei'j nog niks geen gevuul van redenoasies. Ze schrauwde. „Zu'j stil wèzen!” zei voader. Janske begreep 'r niks van en schrauwde nog harder. „Zu'j de mond houwen!” riep voader. Janske dee 't niet, went, ze wou de borst hebben en moeder was de deur uut. Voader kreeg de kriegel ien 't lief en de vingers begosten hum te jeuken: „Duuvels ding!” zaidie, en wou 'et kleine dingske uut de wieg griepen. — Ielk zien meug, doar had ikke geen oarigheid ien; en, nog eerdad voader bij 't wiegske was had ik 'et kleine dernje d'r uut. Geloopen noar buiten; voader achter mien oan. — Harrejennig, ik de kiepeleer op — wrak genogt! — de geut van 't huus langs; 't rietendak opgeklouterd, en, eerda'k 'et wiest, zat ik op 't uiversnest woar nooit 'en uiver op kwiem. Voader schrauwde umlêg; ik goeng oan 't lachen; 't klein dingske was stil.”

„Hê!” zegt Geertje met verruiming, en nog eens: „hê!” went ze was bang gewêst dat Dorus' voader hum bij de broekspiep' zou gevat hebben toen ie noar boven klom. En weer met een zucht: „Hê dat was oarig!”

„Dat zou'j zoo meinen,” herneemt de jongen: „moar a'j ouwere minsen heurt dan was't baldoajig: 'k Was vieftien joar, en a'k

gevallen was dan had Janske wel dood kunne wêzen. Een uurke bin'k boven op 't nest gewêst; toen he'n ze mien noar umlêg gehoord. Van voader he'k woames gehad — woames! da'k 'et nog twee doag' kos vuulen; en van meester 'en ripplement; en van dommenei 'en priddekoasie; en ze hadden geliek, 't was slecht um 't kleine hummelje zoo te woagen, moar — slêg het ze niet gehad, en doar ha'k toch schik af. 't Bleef toen: de kat."

„De kat!” herhaalt Geertje terwijl zij Dorus nog met bewondering blijft aanstaren.... Die neus was toch zoo dik niet; schêve mond...? ko'j niks van zien as ie sprak; mooi oogen, arg mooie oogen! „En bi'j hier veerknecht?” vraagt zij na een oogenblik waarin alleen 't gekletter van den regen te hooren was.

„Siends giester,” zegt Dorus, en dan, stil in zich eiges: „Verdekseld lief snuutje!”

„En woar kom ie vandoan? En oe voader hoe heit ie?” vraagt Geertje weder.

„Voader woont te Z. oan de Woal-kant, en Giesels heit ie,” zegt Dorus: „moar blied is ie da'k de deur uitkwiem. 'En appeldief minder,” zaidie eergierster toen 'k goan zou, went, 't noajoar kon 'k ze mans worden, hoe hooger hoe liever, dât kon ik! Niet da'k ze eiges lustte, 'k hou van geen zoere appels, moar de kleinjes, en veural Janske die nou zes is, hê mins, die kon d'r ien bieten!”

Geertje meent dat ze die noam van Giesels.... moar ze kan 'em toch niet thuus brengen.... „Wi'j 'en pêpermunje?”

Dorus Giesels houdt van geen pêpermunjes, moar 't zou niet oarig wêzen um 't af te sloan; en, uut dat kleine deuske wil ie d'r eentje vatten; 't henje van 't mollig pestuurke had ie nog liever gevat, moar, hie vatte 't pêpermunje, en stak 't ien de mond, en 't smiek wel roar, alêvel: „Ik dank oe,” en dan weder vragend: „Moar gj, van wie bint gj?”

„Van Harmen Langhuuzen die met de negosiekast loopt,” antwoordt het meisje.

„Zoo!” zegt Dorus, „ik ken 'em van heure zeggen, went bij ons ien 't derp kwiem ie nooit. — Zoo bi'j van die!” En dan, dan zegt hij nog hardop of stil, dat weet ie verechtig niet, moar zeggen dat dee ie't: „'k Wou da'j van mien was.”

Daar roept alweder de veerbel. Dorus mag geen oogenblikke tukken: „Dag oarige Geertje,” zegt hij, terwijl hij ijlings zijn schuilplaats verlaat; en dan onder 't loopen: 't Was goed um te vissen. . . . Beet hêt ie gekregen!

't Kan wel waar wêzen.

En de rêgen was zoo goed as gedoan; en 't karsenvolk kwiem weerum; en Geertje sting ook op om weer oan 't plukken te gaan. En — toen ze zich bokte um onder de kar uut te stappen, toen vuulde ze 't plekske weer waar de karsepit umstreeks van 't hart zat, en — 't drukte wel, moar zeer dee ie niks, nee, en — 't was 'en oarige, 'en heel oarige jong!

In den namiddag is 't een heele drokte bij Bolmans op 't Hooge Veerhuis.

Bolmans het — noa 't kapittelje ien den biebel — veul oan 't heufd gehad. Op z'n kâmerke het ie pampierkes zitte schrieven. 't Most heel ander schrift wêzen as zien gewone, zoo'n bietje krewelig, en hie schreef:

„Beveelt aan voor lid van den gemeinteraad: Antony Bolmans.”

En dan 'en T 'r onder. Das kos 'r 'en heele boel wêzen, be-
veurbeild: Teunissen, Teiskes, dommenei Teppelman, en zelfs de
Roomse pastoor Takkers. — De pampierkes ien 'en pekske ge-
doan; dat was éen.

Toen had ie 'en brief op te stellen. 't Was geen doagelijks
wark. Zal moar beginnen:

„Zuster, Kaatje van Bommel. Ielken dag heef ik te strijden
in het vleesch over de mistroostigheid vanwegens Gods bezoeking
alsdat mijn zalige vrouw is kommen te vallen, maar de Heere
is mijn Troost en Hij en doet ons niet naar onze zonden en
vergelt ons niet naar onze ongerechtigheid, want ik heef ver-
nomen dat ik mijn hart zou stellen tot bevrediging voor u zuster
Kaatje van Bommel, alsdat gij weduwe zijt en mijn arme Jenneke
geen moeder meer heeft en ikke geen hulpe tegenover mijn zelfs.

Alsdát ik ben te rade geweest en UE den huwelijken staat voorstelle, als zullende deze twee tot één zijn. Jij hoef geen bekommering te hebben Kaatje van Bommel, vanwegens dat uwé neven en nichten om de erfenis verzettelijk zullen wezen en uwé kwellen, want de Heere zeit: zoo en wie een vriend der wereld wil zijn die wordt een vijand Gods gesteld. Alsdát ik om mijn eenig kind UE dit verzoek heef te doen en ikke u liefheb en..."

Nee, 't was onverstandig zoo'n brief. 't Most is op sproak kommen; pas zes wék' noa de dood van zien vrouw. Alével d'r kosten koapers op de kust kommen; d'r was al geproat van Janssen gewêst. Geen wonder: Koatje van Bommel is al 'en half jaar wêduw en zonder kienders; zoo'n klein bietje mottig en dikke vieftig mocht ze wêzen, moar — veur twee ton uut de weg goan dát dee ze niet. — Eiges d'r heen goan! Kos 't bêter besprêken. Zundag noa karktied!

't Gekletter van den regen heef Bolmans uit zijn mijmeringen opgewekt. Een vreemde plooi kwam er om zijn lippen spelen. Al spoedig is hij naar de deel in 't achterhuis gegaan, en, terwijl hij daar op gemoedelijken toon het saamgescholen volkje een: Gemergen! heef toegesproken, dwaalden zijn donkere oogen er in 't ronde, en eindelijk, alsof hij den naam had vergeten: „Isse dinges d'r niet....?”

Of de boas Geertje Kast meinde?

Joa, krek, moar ze mosten den mins geen Kast nuumen, dat was 'en scheldnoam.

De boas was toch striekt, striekt noar beheuren.

„En loat ze zich nat rêgenen ien den bongerd?” heef Bolmans gevraagd.

Geertje was onder de kar schuil gegoan, en Dorus de neië veerknecht was bij 'r goan zitten.

„Zóo!”

Eenige oogenblikken later heef Bolmans voor 't venster op zijn kamertje, door den digten regen heen naar den boomgaard getuurd, maar — zien kos ie niks. — Met Dorus! Hij zou d'r 'en stökske veur stêken. Later, met wat erg vreemds om de lippen: „Dorus.... 't kan ook geen kwoad!”

Toen Bolmans eenige minuten later in de gelagkamer is gekomen, toen kwam het kleine Jenneke hem tegemoet loopen: „Voader, voader, 't bruine vulle lupt los op den diek,” heeft ze geroepen, en de vader heeft gezegd: „Zóo, oarig blond snuutje, dat mag niet wêzen.”

„Nee, dat mag krek niet wêzen,” heeft het bleeke meisje herhaald: „hie most ien de wei blieven.” Met nadruk: „Da's ondeugend van 't vulle. Voader mot 'em moar sloan en weer ien de wei joagen; is 't niet voader?”

„Joa dingske, as 't 'en klein bietje minder rêgent dan zal voader 't vulle d'r ien joagen,” heeft Bolmans geantwoord: „Sloan dat hoeft niet, mien dernje: 't vulle het 't niet uut kwoadheid gedoan; 't is nog niet wiezer.”

„Nee, krek!” sprak toen de kleine nadenkend: „'t vulle mot geen slêg hebben, went 't is nog niet wiezer. As 't vulle geweten had dat 't ien de wei most blieven en dàn d'r uut was gelooopen, dan most 't wel slêg hebben, is 't niet voader?”

„Watte redenoasies!” heeft Bolmans gezegd, en toen, toen het ie niks meer gezeid. 't Klein ding kos zoo wonderlik proaten, zoo wies, zoo . . . krek of 't wat beteikenen most. 't Was anders zoo'n lieflik dernje. Hie most 'r is kussen.

En in den namiddag is het drok op 't Hooge Veerhuis. In de kamer tegenover de groote gelagkamer, zit — de notaris en zien klark met boer Teunissen en Kosterveld en Luupers die gresverkoopung houwen.

In de gelagkamer en voor de deur van 't veerhuis is 't wondervol met boeren en arbeidsmensen. 't Is 'en gesoes en geproat en gedamp da'j heuren en zien zou vergoan, en zè pruuven wat, en kommdieren nõg wat, en veul ku'j 't oanzien, dat ze ien spanning zin, went den ienzet veur de notaris zal gliekweg beginnen.

„Wat is dat ook weer, den ienzet voader?” vraagt een jongske van omstreeks veertien jaren, die ginds tegenover zijn vader bij 't raam aan een klein tafeltje zit.

„Den ienzet jungske,” zegt een schichtig boertje, terwijl hij een diepzinnigen blik in het bierglas werpt dat hij juist aan de lippen wil brengen: „dat is den ienzet, zie je, as ze 't zoo-

veul as ienzetten. Ge mot moar vroagen a'j weten wilt."

"En Teunis zei dat ze den ienzet dan afmijnen en hoogen goan....?" hervat het jongske, terwijl hij den stoelsport met zijn vetleeren hakken doet kraken.

"Dat doen ze jungske," herneemt het boertje: „As den ienzet is afgemijnd dan goan ze 't hoogen; as ikke of gij d'r nou hoogen opzetten, dan hewwe 't gehoogd; mot altied moar vroagen."

"En het ikke of gij 't heuj dan gekocht voader?"

"Nee nee menneke," zegt het boertje en versterkt zich met een slok voor de groote eksplekoasie: „Dan kun' ze't nog weer afmijnen, begriep ie, en die 't dan afmijnt is mijn, begriep ie?"

"En bin ikke of gij dan niet kwoad umdaww'et gehoogd hadden voader?"

"Nee jungske, stil," zegt het boertje erg schichtig, want het schichtige boertje kent er een die nooit kumt um 't letst af te mijnen, moar alleen um te hoogen:

Voor elken gulden dien de eerste afmijner of inzetter boven den inzet gehoogd heeft, betaalt hem de laatste afmijner of kooper een kwartje.

Da's 'en oarige spikkeloasie! Moar, as 'r geen kumt die méer wil splindeere as d'r hoogen gezet zin, dan ku'j d'r lillik oan hange blieven! — Ge mot 'et veurzichtig doen; en 't schichtige boertje het 'en goeje roadsman: de veerboas het 'r verstand af. Doar kumt ie.

"Geen dorst Pieters?"

"'t Schikt genogt Bolmans."

Bolmans zacht: „Ge kunt best is woagen. De negen erste perceel' tot drie en twintig afmijnen; vier hoogen op ielk perceel."

"Zou'j denken Bolmans?"

De veerbaas knikt. Hij weet 'et. 'En rechtschoopen mins kan veul te wete kommen, en ielkeen kan 't zien: Bolmans speelt nooit op hoog- of op plukgeld. Als 't boertje straks zes en dartig kwartjes zal opstriecken, dan kan ie den veerboas veur goeje road toch niks minder as vier gulden d'r van meegeven.

De inzet zal beginnen; de notaris zendt zijn klerk ter gelagkamer, en deze roept naar binnen en straks naar buiten: dat de notaris beginnen zal. — Haastig worden de glazen geleegd.

Um „de notoaris” kloppen de boeren hun piepkjes uut, en het dringt en hokst de deur van de verkoopkamer binnen. Terwijl ze hoksen en dringen, en het op menig aangezicht staat te lezen, dat 't geldduvelje ien't spul zit, vat Bolmans het glas van een stevigen boer, die 't glas ien de volte niet kwiet kos roaken, en, as de rieke Bètuwer: „Dank oe!” zeit, dan het Bolmans vlochtig 'en woordje. Zacht smuuspelend: „'t Zeggen is Teiskes, dat ze mien as lid veur den road willen; dat mo'j tegenhouden; 't is rezenoabel da'j d'r nou is 'en Roomse ienhoalt.”

Roomse Teiskes zegt niemendal, maar as hij vreemd opziet, dan klopt hij Bolmans op den schouder, en gaat verder. Hie was niks anders van plan gewèst; moar, de Roomse woar ie op stemmen wou mocht goed wèzen, zóo rezenoabel as den Bolmans was ie bij langenoa niet. De veerboas mocht dan ketters zin: libberaal was ie ook!

Terwijl het volk binnen de verkoopkamer tot bij de deur opeengedrongen, zijn volle aandacht aan den loop der zaken wijdt, zien hien aan 't einde der nu ontruimde gelagkamer een bekende. 't Is Harmen Langhuizen. — Wanneer er in herbergen, die geen winkelhuis houden, verkoopingën zijn, en het eenigszins in Harmens weg ligt, dan laat hij er zich doorgaans vinden. De unskes tabak, de half wit- half bruine piepkjes, de zakmessen en tundeldozen vinden dan willige koopers genoeg — went, buitenshuus is 't geld lang zoo zakvast niet as thuis bij moeder de vrouw.

Op dit oogeblik telt Harmen voor de tweede maal het straks ontvangen geld. 't Is krek zoo: acht en veertig stuuvers het ie gebeurd en drie en veertig stuuvers most 'et moar wèzen. Nou begriep ie't: Boer Hoogveld het hum 'en tienstuuversstukske veur 'en kwartje gegeven. Ien de gauwigheid het Harmen wel gedocht: wa'n groote, moar er toch geen arg ien gehad. Straks as Hoogveld hier weer kumt, dan zal ie hum 't kwartje weerum geven.

Terwijl Harmen verder zijn waren in de negotiekast een weinig op orde schikt, en flink-weg door een pijpje blaast, dat men straks als verstoppt heeft afgewezen, alsoo d'r moar 'en klein krielwje had iengezeuten; terwijl de notarisklerk aan 't afslaan is en de boeren mijn roepen, gaat Bolmans naar buiten, en,

terwijl hij op den veerknecht die juist van 't water terugkomt, toetreedt, zegt hij geheimzinnig: „Dorus, heur is.”

„Wat is 'r boas?”

Bolmans wenkt hem achter een paar ontspannen huifkarren ter zij, doch — wat hij den jongen daar zegt vernemen wij niet; een oogenblik later evenwel zien wij den veerknecht de gelagkamer binnentreden, terwijl Bolmans den afweg naar 't achterhuis gaat, en er — dien dag voor de tiende maal — een onderzoekenden blik in den boomgaard werpt. Geertje Langhuuzen is iens-geheel niet binnen gewèst, niet um te schuilen, niet um te èten of te drinken, en, noar eigen huus is ze gegoan um 's mid-dags te schoften.

Harmen Langhuizen staat nog met den rug naar de deurzijde gekeerd in zijn negotiekast te schikken, nu Dorus Giesels hem nadert. De laatste houdt het pakje in de hand waarin zich de papiertjes bevinden die den veerbaas moeten aanbevelen als lid van den gemeenteraad.

„Koopman, 'k zou oe dit pekske geven,” zegt Dorus: „'t Kumt van 'en dikken boer zooas mien gezeid is. Toekomstige wèk zou 'k oe 'en gulden brengen, a'j de briefkes zoo hier en daar waar 't ou goed docht, bezurgen woudt.”

Harmen heeft reeds bij Dorus' eerste woorden een vreemden schok door al zijn leden gevoeld. Niet aanstonds heeft hij den blik naar den boodschapper kunnen opslaan, maar, nu hij zich omwendt en den jongen aanziet, nu overtrekt een doodelijk wit zijn gelaat, nu doet hij een schrede zijwaarts, zoekt met den verminkten arm een rustpunt op het tafeltje waar zijn winkerkast opgezet is, en blijft den jongen star in de heldere oogën zien.

Da's 'en roare kerl, denkt Dorus: „Bi'j niet wèl koopman?” zegt hij iets later.

De man met de lijkkleur kan nog niet spreken, krampachtig bewegen zich zijn lippen; de hand waarmede hij het pakje onwillekeurig heeft aangenomen beeft zichtbaar.

„'t Is krek asof ie begoaves kriegt,” denkt Dorus; en weder zegt hij: „A'j niet wèl bint koopman, dan za'k iemand roepen.”

Nu de jongen haastig naar de verkoopkamer wil gaan, nu ver-

mant zich de kastlooper en zegt schijnbaar kalm: „Niemand roepen! 't Is al bêter.”

„Bêter is wel zoo goed!” herneemt de jongen: „Den damp zal 't ou gedoan hebben; 'k zal de roam' wat openzetten.”

En terwijl Dorus de ramen der gelagkamer naar boven schuift, volgen de starende oogen van Harmen zijn geringste beweging, en — 't woelt en wart in zijn brein: „Gijs Giesels! en toch Gijs Giesels kan 't niet wêzen. — Doar kumt ie weer oan . . . hie is 't! moar egoal niks ouwer geworden. Wat suuzelt mien heufd! O Geertje, Geertje! de hoat is verdommenis! verdommenis!”

En terwijl Harmen daar staat en zijn gewaanden vijand weer naderen ziet, is er geen haat op zijn doodsbleek gelaat te lezen; 't is angst, angst voor zich zelven, en hoor hem schier smeekend: „Wi'j asteblijf weggoan?”

„Wi'j asteblijf weggoan! 't Mot die erme man doar boven niet plus wêzen, meent Dorus.

Maar Dorus weet niet wat lijden zijn vader dien arme heeft berokkend; wat zieleleed bovenal dien eenvoudige heeft geteisterd. Harmen heeft niet durven opzien tot God; immers, de booze was niet geheel uit zijn hart verdreven, en — a'j dan umlêg ziet de kei oan oe voet, ku'j dan geliek zien de star oan den hemel?

Maar Dorus weet van dat lijden niet. De verminkte heeft nooit den naam van den schuldige genoemd, en Gijs Giesels heeft wel gezorgd om zelfs den schijn te vermijden alsof hij met Harmens verwonding iets gemeen heeft gehad.

Dorus weet van niks niemendal; dat ie 'en groote trek van zien voader ien't geloat het dat weet ie wel, moar, as ie anders niks weet dan kos ie nog heel lang roajen.

„A'k ou hinder, dan wi'k wel goan,” antwoordt de veerknecht op Harmens zonderling verzoek; en als hij nog vernomen heeft dat de wondere man: geen woater, nee niks wil gebruiken, dan treedt hij naar buiten terwijl hij zich herinnert dat ie wel is roar over die mins het heure sprêken, asof ie't met den duuvel hieuw. — Moar, 't was toch de voader van Geertje, van 't oarige kôpke! Ko'j 't ooit zoo gek prakkezieren: 't meiske zoo lief, en hij: „Wi'j weggoan!” Nee, tegen hum persoonlijk kos't niet wêzen: 't is veur 't erst van zien lêven dat ie de mins gezien het. Geertje

zal 't loater wel uutwiezen. 't Zal 'en overval zin gewêst; hij wil 't de veerboas goan zeggen, en dan — noar den bongerd, harrejennig noar den bongerd!

Nee Dorus, niet noar den bongerd! 'En boer van de Vêluw mo'j noar de Hoogkant overzetten; en voorders zullen ze oe met de veer-oak wel oan de proat houwen. 't Oavend zu'j zeker bloar' ien de hand hebben. Da's niks m'n jungske; van 't warken doen de eeltbloar' wel zeer, moar brandbloar' zin arger, 'en heele boel arger.

Of hij kwoad wou . . . ? Nee, iens-geheel niet.

't Is oavend. De notaris en zien klark zin al lang met de sjês noar huus toe gevoaren, en 't volk van de gresverkoopning is ook zoo zoutjes heer opgemarsierd. Ielk kreeg — zooas ze 't nuumen — zien gerechtigheid; van sommiger zou'j bêter zegen: heur ongerechtigheid.

't Is weer lieflik buuten. A'j op den afweg noar den Rien stoat dan ku'j 't geklots van Dorus' riemslag ien't effen woater-vlak heuren — kling, klots — kling, klots — heur moar. En gunds, heel ien de verte, bloast Knilles de kerresier krek as giesteroavend, op de trompet; en hie bloast ook 't oarige deunje van Mulderkens Hanske. Dorus, die met de veer-oak van de letste vracht weerumkumt, zingt 'et al roeiende noa:

Mul-der-kens Hanske 'et zoo'n oo-lik ge-zicht, Eugskes vol licht,

The musical score consists of three staves. The top staff is a single melodic line in treble clef, 6/8 time. The middle and bottom staves are piano accompaniment, with the middle staff in treble clef and the bottom staff in bass clef, both in 6/8 time. The piano part features a steady bass line and chords in the right hand.

Oo-lik ge-zicht. Kunt er een kniept ze toch d'eu-ge-kes digt.

Won-der-lik wicht, D'eu-ge-kes digt: Wil niet, en zal niet, en

denkt oan geen trouw, Niemand kriegt Mul-der-kens Hans-ke tot

Kling — klots! — Kling — klots! klonken de roeiende spooan'.

Mulderkens Hanske die kent er toch één,
 Een moar alleen,
 Knap op de been':
 Goejigen Jozef! moar geld had ie geen.
 Harder as steen,
 Was ie, noar 't scheen:
 „Wil niet en zal niet,” zei Mulderken voar,
 „Jozef wordt nooit met mien Hansken 'en poar.”

Kling — klots! — Kling — klots!

Mulderkens Hansken en hiew van geen dwang,
 Hum lêvenslang!
 Kent wel 'en drang.
 't Sukkerig snuutjen op voaderkens wang,
 Fluustert ze lang,
 't Wordt hum zoo bang:
 „Wil niet en zal niet!” — Moar vuult ie heur troan':
 „'t Mot dan alêvel met Jozef moar goan!”

Nu Dorus uit de veeraak op den oever springt, nu dankt hij Knilles de kerresier, dat ie hum dat liedje het iengegeven. 't Gaf hum kerroazie; as 't neudig wier zou Geertje oók troanjes hebben en:

't Zou dan alêvel met Dorus wel goan!

En — op datzelfde oogenblik heeft Geertje troanjes ien de oog', moar heel andere as van Mulderkens Hanske.

'En half uurke gelêje toen ze 't letste mandje karsen oan 't plukken was, toen het ze den veerboas zien oankommen, krek op heur af. Ze had wel boven ien't töpke van den boom wille kruupen. Arg gemuujzaam zaidie: G'n oavend; en toen: Komplement van d'r voader en dat ze thuis zou kommen; en toen: Of ze erst êfkes binnekwiem, went, voader had spul en dinger ien't veerhuus geloaten die Geertje met zou nemen as ze gedoan had.

Nee, binnekommen dat dee ze niet.

Dan most ze 't loaten! en Bolmans is weerumgegoan. Maar — as voader 't gezeid had, dan môcht ze 't niet loaten. Toen, toen is ze binnegegoan um spul en dinger te hoalen.

Mie de meid die in de gelagkamer was — Mie wist 'r niks van, en de veerboas was er niet. Moar, op zien kämerke was ie wel. Dat ze eerder zou kommen met heergoan as met blieden, met stroefheid as met proatjes, dat had ie goed geroajen. Erst het ie 'en oog deur 't venster noar buuten gehad. Nou is ie oan 't oavend-kapittelje lêzen. Jenneke sloapt; 't kiend sloapt gerust

En Geertje achter de deur het gevraagd, wât ie nou had?

Op 't oogenblik geen tied um te sprêken.

Of ie dan asteblief moar êfkes de spul en de dinger wou wiezen die ze veur voader mee noar huus zou nemen?

Geertje most dan moar binnekommen. En — 't oarig pestuurke is binnegegoan.

Kiek, nou het ze troanjes ien de eugskes, de mooie eugskes die anders zoo ooliek stoan. Sturm loopt ze den diek over um thuis te kommen; 't is heur krek asof die zwoare hand heur op den schouwer drukt, de glujjende hand die heur erst 'en biebelje het gegeven, 'en biebelje, woar Bolmans' vrouw tot heur dood toe ien gelêzen het — gelêzen: dat 'et allemoal Liefde most zin. — Liefde! — En de glujjende hand het vaster gedrukt, en die 'em drukte het zutjes gefluusterd van Liefde Gods; en van Gods welgevalligheid ien de Liefde; en van genoade die grooter wier as er zunde kos bestoan ien de Liefde; en — En! toen het ze 'en béving gekregen ien't gemoed, en 'en trilling ien den erm; met 't buukske van Liefde het ze hum noar 't heufd toe-

gesmeten; dóar heurde 'et thuus; 't hart zat te lèg! En — vort is ze geloopen.

Moar zie, de hand het heur nòg ens gevat, en de mins het geroasd: wat ze wel meinde! en dat ie alles tot bestwil geproat had: Veurzichtig most ze wèzen, veurzichtig met den Dorus.

En — nou loopt ze sturm den diek over noar huus. Was't geen verzuuking gewèst? Was't ien verdrag met 'et erste wat ie 't letst had geproat; had ie ien liefde gewoarschuid veur Dorus....? Nee! 't was verzuuking! Troan' ien d'r eugskes; 't heufd bonst met sloagen!

Nog vóordat Geertje Langhuizen den drempel van het witte huisje aan den grintweg betreedt, gaan wij er binnen. Zooeven is Harmen gekomen. De negotiekast staat op de tafel; de onderste lade er van — de altijd geslotene lade — is nu geopend, en, wilt gij een blik er in werpen? Zie, daar ligt het buukske woar Harmen vroeger mee noar kark goeng, en ien te lêzen steet: „Vergèf ons onze schuld geliek ook wij vergèven onzen schuldenoar.” En bij dat buukske doar leit 'en rôlleke pampier. 't Zin twee schilderij-ploaten: Geertje van Wamel het ze hum uut heur moeders huus mee ten heilik gebrocht; 't één is 't Onze Vader, en 't andere De tien gebooi' ien mooie stoasieletters. Vroeger, toen Geertje lèfde, toen hongen ze oan den muur ien't volle licht; siends ze gesturven is liggen ze doar ien't duuster.

En, in dat papier....? Zie, Harmen neemt het in zijn bevende hand; dikke zweetdruppels parelen hem op het aangezicht; de rechterstomp drukt het papier tegen de borst; de linkerhand vouwt het los.

Ien geen joaren het ie dat mes gezien. Nou ziet ie't; 't is 'et mes woar Gijs Giesels hum ien dien oavend mee te lief wou; woarmee den Giesels hum zoo argerlik wondde — en — dat ie hum afgreep. — En Harmen peinst: „Gijs Giesels! Ko'j oe mes nou ook nog is zien! 't Is heel verroest. De hoat is ook 'en roest — 'en roest ien't hart... En die jong was de zeun van Giesels, dat he'n ze op 't veerhuus gezeid; en veerknecht is ie geworden; en as ie hier blijft, mot den erme kastlooper dan

weer ielkreis 't zwarte ding heure bloazen, 't lillikke ding dat hum wied brocht van God? of most ie....?

Daar hoort hij de deurklink ligten. In verwarring werpt hij de lade digt, waarin zich nóg meer bevindt, en sluit die haastig. Zie, het mes bleef er buiten, doch in den zak van zijn wambuis is het spoedig verborgen, en — Geertje treedt binnen.

Nog buiten de woning heeft Geertje zich zooveel zij kon de tranen uit de oogen gewischt, doch, evenals zij wel aanstonds bespeurt dat haar goede vader nog bleeker is dan toen zij hem in den morgen verliet, evenzeer ziet Harmen wel dat zijn kind — zien' lieve Geertje heel anders as anders kiekt, vreemdsoortig bewogen; maar, zich zelve verwinnend, groet zij den man met blijmoedigen eenvoud: „G'n oavend vader!” En als ze hem dan ter zijde treedt, dan zegt ze weer zachtjes: „Al te veul vermuurd vader, ge ziet er zoo bleik van.”

Harmen spreekt in den regel weinig; nu valt het hem zwaarder dan ooit. Met diepen blik beschouwt hij zijn kind, en eindelijk fluistert hij angstig: „Geertje, niet weer oan 't veerhuus kommen; heur ie Geertje!”

Zie hoe die woorden haar roeren. Hoe! wist ie 't van Bolmans? Snikkend vleit ze zich aan zijn borst:

„Nee vader, nooit!” klinkt haar hijgende stem. En Harmen, hij begriep niet.... en weet niet hoe ze van vroeger te weten kwiem, en terwijl de angst hem vermeestert spreekt hij schier biddend: „Moar Geertje, geen hoat!”

„Nee vader, nee! A'j den engel 'en duuvel ziet worden, dan mo'j niet hoaten moar bidden!” En Harmen — dewijl hij meent dat Geertje van hem heeft gesproken — met starenden blik en stil voor zich heen: „Kiend, bid dan veur vader.”

En denzelfden avond spreekt Harmen niet meer dan 't geen noodzakelijk is. Eten, ofschoon Geertje hem dringend noodigt, hij doet het bijna niet. De koopwaren die zich nog in zijn negotiekast bevinden, neemt hij er uit, dewijl hij morgen naar stad moet om nieuwen voorraad op te doen. Het pakje bemerkend dat Dorus hem gaf en 't geen hij zonder er aan te denken in de kast heeft gesloten — beziet hij den inhoud. 't Zijn aanbevelingsbriefjes voor Bolmans als lid van den raad. — „'t Is waar,

geen bêter as Bolmans!" doch, een verbaasde trek teekent Harmens gelaat, nu hij als bij toeval de binnenzij van het papier beziet waarin die briefjes gesloten waren. Die ze d'r ien vouwde het geen arg gehad, dat op 'en afgescheurd stuk grauw pampier wel 'en stuk van 'en adres kan stoan, en Harmen leest er zoo klaar als de dag: Heer Bolmans . . . veerhuis.

Zou 't meugelik wêzen? Harmen kan 't niet geleuven. Den Bolmans, zoo'n bovenste mins!

En hij die de briefkes schreef hij denkt er niet aan, dat de leugen hoe slim ook, toch niet zoo leep as de waarheid is.

Bolmans van 't Hooge Veerhuis slaapt, en 't weerhaantje op den toren staat onbeweeglijk stil. Bolmans slaapt. Klein Jenneke droomt overluid, dat voader 'et vulle niet sloan mot, went . . . 't is nog niet wiezer. — A'j sloapt dan heur ie wel, moar begriepen doe'j 'et niet. — Bolmans slaapt.

Dorus de veerknecht ligt nog wakker op zijn stroozak. De oogen heeft hij toe, maar hij ziet toch. Geertje ziet hij, 't oarig pestuurke. Harrejennig! en den kastlooper ziet ie zoo vreemd en afketsend. Verdekseld! En Knilles de kerresier die de trompet al lang ien de deus het geborgen, heurt ie toch bloazen, altied toch bloazen:

„'t Zal dan alêvel met DORUS wel goan.”

A'j den heelen dag buitenshuus bint gewêst dan hei'j t' oavend veul wark. 't Is loat geworden eer Geertje noar bed kan. Nou — nou duut ze 't jekske los, en — as ze al bijkant is uutgekleed, kiek — dan rolt 'r 'en karsepit vlak veur heur voet. Droevig het ze gekeken den heelen oavend, arg droevig; moar nou, nou lacht ze; verdrêjd nou lacht ze: Van zoo'n karsepit kos 'en boom kommen. Dorus had 'em gekniept, 't was 'en roare — 'en oarige jong!

't Is alweer heel vroeg mergen gewêst. Egoal zoo'n bietje bewolkte hemel, moar, ien de lucht is 't lauw, zoel en laks geworden. De hond' zin sloaperig en lusten 't êten niet; de katt' loopen gluups of zitten zich eiges te boardlikken. De perds ien't

tuug stoen te schudden met de kop', en de koeibeest' ien't land loopen af en toe zoo wonder te galpeeren en stooten met de horns ien't gres, dat 'r heele plok' in de hugt vliegen.

't Is wonder zoel en lauw. De minsen, alshoon ze nog weinig gedoan hebben, zin loom ien de been', en vuuien zoo'n gloed ien de oajers. A'j noar de boom' kiekd dan zie'j geen bloodje verruuren — stil, doojelijk stil! — A'j op 't woater van den Rien kiekd dan is 't zoo glad as 'en spiegel, behalve waar starke stroom geet, of woar 'en snoek of 'en brësem — klats! d'r boven uutspringt um te prebieren of 't boven 't woater ook bêter as d'r ien is, went d'r ien is 't ook al zoo laks en zoo lauw.

't Is wonder zoel en drokkend, en veul zin er die geleuven dat er wel gauw een van de fremilie zal starven; en ze zien de begraofenis al, en kriegen zoo'n doodkisterig gevuul, ze kosten ook eiges wel starven.

Harmen Langhuizen dié zoals wij weten naar stad moet om nieuwen voorraad voor zijn winkelkast te halen, en over het veer wil dewijl hij aan de Veluw-zijde een boodschap te bestellen heeft, Harmen is het wel aan te zien dat de lauwe dampkring hem inzonderheid drukt al is zijn kast ook schier ledig en de plek waar hij een oogenblik blijft staan, terwijl hij er de kast op zijn wandelstok doet rusten, nog slechts een paar minuten gaans van zijn woning verwijderd. Ja die lauwe lucht drukt hem bijzonder, want — hem kwelt nog iets anders. — Weder heeft hij een slapeloozen nacht gehad. En nu: op een paar honderd schreden afstands ligt het veerhuis, en — 't was meer as meuglik dat ien stee van de veerboas eiges, die jong, die veerknecht hum over 't water zou zetten.... Harmen is er bang veur, oakelik bang!

Aan de dijkhelling graast de magere koe van een arme. 't Ventje dat haar hoedt ligt plat op den rug in 't gras te dummelen.

„Jungske! wij is noar 't veerhuus goan en zegen da'k over wil; moar of de veerboas eiges wil kommen umda'k 'm sprêken wou!” roept Harmen den jongen toe.

't Jungske is te laks, en zeit niks.

„A'j 't doen wilt dan zu'j 'en cent hebben,” zegt Harmen.

't Ventje ligt even het hoofd op, misschien om het lokaas te zien woar ie bij Pieters ien de kommenij vier sukkere ballen

veur kriegen kan; moar, sukkere ballen zin zoo zuut, en 't is zoo flets; — geen trek ien! — De erms sleet ie um 't heufd; de knie' trekt ie op; zeggen duut ie niks.

Daar luidt de veerbel. Harmens oog verheldert nu hij eenige seconden later Bolmans in eigen persoon naar buiten komen en langzaam, dood langzaam met zijn Jenneke aan de hand, het glooiende pad dat van den weg naar het water voert, ziet afgaan.

Vraagt ge wáarom Toon Bolmans nu zelf gaat overhalen terwijl hij een knecht op het veer houdt? Luuster: Jenneke die zoo muu en zoo laks was, had ie beloofd is 'en keer mee te voaren, en — Jenneke te vertrouwen oan Dorus die nog onbedreven op 't woater was, dat kos iens-geheel niet.

„En ku'j nou niet zien wie gunds oan d' overkant steet te wachten voader?” vraagt het lieve blondje.

„Nee Jenneke, da's onmeugelik,” antwoordt de veerman.

„Moar onze Lieve Heer kan 't wèl zien,” herneemt het kind na eenige oogenblikken: „Onze Lieve Heer ziet alles; is 't niet voader?”

„Dat duut Ie,” zegt Bolmans. — Op dit oogenblik verneemt hij dat er iemand met haastigen tred achter hem aankomt. Snel wendt hij het hoofd, en, als hij bemerkt dat het Geertjes vader is die hem volgt, dan bespeurt gij op Bolmans' meest onveranderlijk aangezicht een ras voorbijgaande ontsteltenis... Giester-oavend!! en — den Stomp keek zoo iezig!

„Moar as't nou duuster is voader, kan onze Lieve Heer dan óok zien?” vraagt Jenneke weder.

„Dat kan Ie,” zegt Bolmans afgetrokken, en weet niet of ie den Stomp zal ienwachten of deurgoan.

„Moar a'k nou 's oavends achter ien de bedstê'j lig en 't heel arg duuster is voader, zou onze Lieve Heer...”

„Mot niet zoo lang over éen ding proaten Jenneke,” valt Bolmans het denkende kind zacht bestraffend en haastig in de rede; en dan, als ze verdrietig: „Moar voader!” zegt, dan drukt hij haar kleine hand en fluistert: „Stil Jenneke, gij bint 'en engel!”

Jammer dat ie den engel niet heuren wou!

Een goedwillige morgengroet van den kastlooper doet den veer-

man ruimer ademhalen. Goddank, Geertje het niks geproat, en — as ze zwiegen dan ku'j z'ook kriegen.

„'t Is zoel ien de locht,” zegt Bolmans, nadat hij den weer-groet heeft gegeven. „'k Docht straks nog, docht ik, 't zal Harmen vandoag ook zwoar vallen met zien vracht.”

„De kast is lèg, en èvel ku'j zwoarder vracht hebben,” zegt de fillezoof. Een oogenblikje later: „'k Wou oe spreken Bolmans.”

Sprèken! denkt de veerman; as Geertje toch geproat had, of ook as Dorus met 'en averrechtse boodschap dat pekske met pampierkes had gegeven!! — Luid en gemuujoam:

„Bestig Harmen, a'k ou in ievers van dienst kan wèzen, dan hei'j 't moar te zeggen; 'en mins mot zien evennoaste ien alles ten dienst zin.”

Harmen blijft staan, legt de hand tegen Bolmans' arm om hem mede tot stilstaan te nopen, en terwijl er inwendige strijd op zijn bleek gelaat is te lezen, zegt hij langzaam:

„Ou wi'k sprèken Bolmans, umda'j overal as rechtveerdig gekend bint: ou en geen ander.”

Dien oanhief verloft . . . alével de oog' van die mins ze keken zoop scharp. Met het hoofd ter zij naar het kind: „Jenneke, mot èfkes wachten.”

Harmen aarzelt een oogenblik, en dan, als hij zich met de vlakke hand langs het klamme voorhoofd strijkt, dan zegt hij met bevende stem, terwijl hij een doordringenden blik op Bolmans vestigt:

„Ie kent niet den duuvel ien't hart?”

„Nee, God bewoare! — da'k 'et zundige woord d'r op nuum,” roept Bolmans, en laat er op volgen: „Loawwe deurgoan, went oan d'overkant stoen ze te wachten.”

De oog' van die mins ze keken asof ie 't op hum had geloajen.

Maar Harmen geeft geen acht op Bolmans' verzoek; hij treedt hem in den weg, en — bijna met den mond aan zijn voor, spreekt hij zacht maar diepdringend:

„Ikke, i k ken 'em! siends joaren Bolmans, en — die hum van neis weer brengt in mien hart, gij Bolmans hebt 'em ien huus; één eenig verzuuk: Loat den Giesels vertrekken? 'k Zal oe 't loongeld betoalen!”

Die wending is voor den rechtvaardige even geruststellend als onverwacht.

„'k Heur d'r vreemd van op Harmen,” zegt hij meelijdend: „Zou Dorus misschien verkeerd's ien't zin hebben, verkeerd's met oe. . . Teuntje?”

Teuntje! De veerboas weet eiges hoar noam niet te nuumen. Een siddering doortintelt den arme; 't is nu iets meer dan angst voor zich zelve wat hem sidderen doet: „Verkeerd's met mien Geertje!” beeft het op zijn lippen; en dan, dan smeekt hij schier angstig: „Toe, loat 'em vertrekken? Gevoarlik kos't worden; 'et mes he'k op zak.”

Bolmans begriep er niks van, geen spier. „Moar,” denkt hij, en een nare trek speelt er om zijn lippen, „moar, as den Harmen gevoarlik veur Dorus wier, dan was ie't nog meer veur zich eiges. 't Mes op zak! As ie dat mes tegen Dorus gebruuikte dan kos ie wel is van de boan, of ien 't groote pakhuus kommen. . . Geertjes voader van de boan!” Luid: „Kom Harmen, zukke dinger mo'j uut 't heufd zetten; alével, dat 'r dinger tussen minsen kunne bestoan dat za'k niet tegenspréken, went de Heere Heere zeit eiges wel ien Ezechiël: „Ik en zal ze verdelgen ien Mijne wraak.”

„Zeit onze Lieve Heer dàt voader?” vraagt een zoet stemmetje ongeloovig aan Bolmans zijde: „Ik meinde da'j giesteroavond toen 'k êfkes wakker wier, oan Geertje zei, dat God de liefde is, voader?”

Was ze wakker gewest!!! Wa'j met kienders toch veurzichtig mot wêzen!

„Mot niet overal ien meeproaten Jenneke; kunt nog niet alles begriepen!” zegt Bolmans haastig. — Wat ze anders geheurd het dat ie tegen Geertje zei, dàt kos Goddank nog geen kwoad. Moatregels nemen — veur 't vervolg! — „Kom Harmen, loawwe oanstappen, doar luien ze weer.”

En Harmen, die vooraf maar luttel acht op dat kind heeft gegeven, hij ziet haar nu in die heldere blauwe eugskes, en smuus-pelt zachtjes: „Onze Lieve Heer!”

En de mannen spreken niet verder, alleen nog vraagt Harmen: of Bolmans hum t' oavend weer eiges zal overhoalen? — „O, woarum niet!”

Straks stappen ze in de boot. — 't Is zoel in de lucht; 't is lauw op het water, en — als het kleine meisje over den schuitrand heen in den helderen stroom ziet, dan zegt ze nog: „Kiek is voader, óók 'en hemel!” Maar de vader zegt: „'t Liekt zoo Jenneke, dóar zou'j ien verdrinken!” — Toen werd hij weer stil.

Dorus Giesels mot 'r alével 'et ziene van hebben. 't Oarig pestuurke is niet weer ien den bongerd gekommen, en, of die voader dan giesteroavond niet fiks is gewêst of wat anders, kemiek was't ien ielk geval um iemand die'j nooit hadt gezien, zoo ien ens moar te zeggen: Wi'j asteblijf weggoan? Heel kemiek! Nou ie 'en nacht d'r overheer het gesloopen, nou mot ie d'r eigenlik over lachen; verechtig! 't is al heel wonderboarlik kemiek: Wi'j asteblijf weggoan?

Nou 't schoftuur is, nou zal ie 't prebieren. 't Witte huske woar ze wonen is heel digtebij, en, mocht de veerbel soms goan, dan is ie op 'en drefke schuuns den diek over en deur de weiës gelooopen, toch bijkant krek zoo gauw as van 't veerhuus oan 't woater.

Geen twee minuten later kijken een paar zwarte oogen over de gordijntjes van Harmens vensterke naar binnen.

„Zoo'n jong!” denkt Geertje: „Ge zoudt er puur van schrikken,” en ze laat het plooi-ijzer rusten woar ze 't mutske veur Zundag heel krek mee ien 't plooi brocht.

Dorus met de hand' as 'en toeter veur de mond: „Is oe voader ook thuis?”

Geertje met 'en rood van geweld op 't gezicht: „Voader....? Nee, voader is van mergen noar stad gegoan.” Wat most den Dorus van voader....?

„Da's spietig! roept Dorus: „En wanneer kumt ie weerum?”

„'t Zal wel oavend wêzen,” is Geertjes antwoord; en stil: „Zou Dorus 't al meinen....?”

Dorus kan de oog' van 't pestuurke niet afhouden. Zoo akelik mooi is ze niet; moar lieflik, óók ien't spreken, en dan 't pestuurke! En giester zei ze: Wi'j 'en pêpermunje?.... Heere bezwieke! al hiew ie d'r niks van, hie zou wel weer 'en pêpermunje lusten. —

Nòg ens getoeterd: „En hoe loat zou 't wêzen as oe voader weer thnus kumt?”

„A'j oan 't veer bint dan zu'j 'em tegen 'en uur of zeuven wel overhoalen,” luidt Geertjes antwoord, en — z'is niks neisgierig, niks niemendal; moar, wàt ie van voader most hebben, dat zou ze toch êfkes wel wete willen. — Met de hand oan 't kinneke: „Mo'j wat van voader?”

„Nou! en 'en heele boel!” toetert Dorus zóo hard, dat Geertje d'r nòg ens van schrikt en roojer as rood wordt. Arg schrikachtig van mergen! 't Was ook zoo zoel en zoo lauw! — Heel in zich eiges: „'k Wou dat ie is binnekwiem!” Luid: „A'j 'en unske tabak mot dan kan'k oe wel helpen.”

Nee, niks geen unskes tabak; moar, 't was zoo kloar as 'en klok dat 't oarig pestuurke niks tegen hum had. Starke neiging kriegt ie um de deur ien te stappen. Alêvel dat zou niet striekt wêzen, went, as 'en voader op 'en darde ploats al verzuukt: Wi'j asteblijf weggoan, dan zou 't wat arg astant zin um in zien eigen gedoei de schoenzool' te zetten. Weer deur den toeter: „Dank oe! 'k Zal dan moar wachten!” En zutjes: „'En pêpermunje!?”

't Pêper is véur 't glas gebleven, en 't munje is er deur goean.

'Wàt vraagt ie.... 'en munje! — Geertje keert zich van 't venster af; dàt kan ie begriepen! — alschoon dat 't ook geen kwoad zou wêzen. Nee, 't was toch alstee frimmeljoar. — Wondere jong! Nou — ze kan toch êfkes noar buute goan; êfkes, um is te heuren....

„Verdekseld!” denkt Dorus: „doar kumt ze!”

En Geertje, nu ze zoo'n beetje schuchter naar voren treedt en bij de deurpost blijft staan, nu zegt ze — met de eugskes noar umlêg: „Zóo, en wat wou'j dan?”

„Ikke....?” zegt Dorus met 'en schêve mond: „ikke.... hê hê: nog ens zoo'n pêpermunje.”

Ik gleuf niet dat 't Geertje meevelt. „Zoo!” zegt ze langzaam, „bi'j dóarum hier gekomen, en was 't anders niks da'j van voader most hebben?”

Dorus kniept links 'en eugske, tegen 'en jong kind van 'en

huusmus die op 't dak zit te piepen umdat ie wel vliegen wil, moar nog bang is dat ie z'n vleugeljes zal brêken. Kerroaziel! En — Dorus kumt zoo'n klein bietje digter bij Geertje; trekt 'en arg schêve mond; en zootjes: „Gij bint oarig, en — ou wi'k hebben, ou en niks anders.”

Die weerlichse veerbel! Wachten mag ie geen oogenblik. Geertje vuult wat op heur wang dat ze van 'en vrênde nog nooit gevuld het. 't Pêpermuntsdeuske, dat ze al uut den zak had toen Dorus 't woord het genuumd, 't deuske is zonder dat ze eiges weet hoe . . . van hoar hand in die van Dorus gekomen; en Dorus — al is 't hum ook roar um 't hart — zonder beroad neemt ie zien koers noar 't woater, en — nou ie lupt as 'en hoas, nou dansen de pêpermunjes ien't deuske, en zingen en schrauwen hoe langer hoe gauwer:

„'t Zal dan alêvel met Geertje wel goan!”

Zoo'n oolikhêd het Geertje nog nooit um 't hart gehad. Ze kan't niet loaten um is êfkes noar 't plekske op heur wang te vuulen. Zoo'n jong! zoo'n roare jong! — Hê wa'n benauwdigheid ien de locht; phu! De blauwe vloersteen' zin nat uutgesloagen. 't Brêkt Geertje ook zoo'n bietje de lêjen uut. Van Bolmans het ze't oan voader niet zegge kunnen. Van Dorus. . . ? Nou, da's heel wat anders. . . ! — D'r kos wel is sturm kommen. — Wat zal voader opkieken van zoo'n wondere jong; 'en jong den ie ligt nog iens-geheel niet gezien het. — Wat schrauwen de pauw' op Griethofs arf. 't Is best meugelik dat 'r sturm komt, heel best meugelik!

A'j — zooas Bolmans nou — op 'en bank veur 't veerhuus zit te kieken, dan hei'j langs de appelboom' die oan weerskant van den diek stoan, krek 't gezicht op 't witte huuske van Harmen ien de legte.

Toon Bolmans het er al lang op zitte turen, zitte turen noar 't witte huuske, en, wat ie hêt kunne zien dat hêt ie gezien, en wat ie niet het kunne zien . . . dat het ie tòch gezien.

Mooi sprokhout om 't vuurke mee op te stoken!

As Christenmins is ie verplicht um Harmen te woarschouwen.
As Christenmins!!!

En — op 't blad van Bolmans' tapkast zit nog 'en valse doalder gespiekerd. 't Is uut den tied van z'n voder, moar ielken dag kan Bolmans 'em zien: den valsens doalder! Lang het ie gespatzied deur onneuzele vingers, moar, toen Bolmans' voder hum ien de goat' kreeg, toen was 't gedoan menneke, toen kreeg ie den spieker deur 't lief... Kiek is 'en valsens doalder! — En den valsens doalder had nog wel langer ien onneuzele vingers kunne blieven, of ien 'en spoorpötje kunne bewoerd wèzen, moar, toen de dag kwiem dat de muntmeister nei geld veur oud ien't licht zou stellen, toen had ie toch veur de rooje deur motte kommen. — Gesnoeide doalders; doalders die d'r stempels deur 't geschuuf ien de wereld kwiet woaren, en doalders met 'en stuk d'r uut of 'en gat d'r ien, ook die al vroeger den dut kregen en op 'en acht-en-twientig woaren teruggezet, ze woaren toen noar gehalte geschat. 'En valsens doalder, of 't ook arger is! Vals, op één greinje zulver noa. Toch: Éen greinje zulver!

As Christenmins is Bolmans verplicht...! Woarum kiekt ie zoo strak noar de grond? Woarum? 't Greinje zulver ruurt en fluustert: dat 'et niet thuus heurt ien den doalder die vals is.

Best meugelik! moar Geertje mot de ziene wèzen, en kastloopers Geertje kan toch de vrouw van Bolmans niet worden. Koatje van Bemmell! 'En boerenhofstèj! En perds, en vee, en geld; en oanzien ien't darp; en karkmeister; en lid van de road! 't Greinje mot stil wèzen! Loater, loater as ie't al noar den eis het, dan zal ie luusteren. Ien ielk geval is ie bêter as den Harmen. Die het den duuvel ien't lief; zonder kark of schriftures. Arg, arg zoel en lauw is de locht. 't Drukt op 't heufd, op de borst, overal! Zekerlik sturm!

't Is zeuven uur ien de noamiddag.

Toen 't zes van den toren sloeg, toen ko'j 't karkhoanje, dat pal had gestoan, zien drèjen: nou 'en bietje lienks, dan rechts; gliensteren dat hiew niks over, went de locht was egoal betrokken.

A'j oan 't woater van den Rien sting dan ko'j zoo af en toe gerimpel op 't effen woatervlak zien, en — keek ie noar den diek, dan zag ie zoo hier en doar kleine stofwólkskes opgoan. 't Was krek of 't soesde heel ien de vert. . . Joa, 't soesde. Ien de hooge peppels was't 'en gefledder van de bloai' asof er hoagel ien viel, en de zwoaluws scheerden over woater en wei asof ze ievers anders as ien de locht wouwe wêzen.

De schipper van den turfoak die giester zien vracht oan 't veer had gelost en nou den heelen dag op 't dek muggen en rook had ligge wegbloazen, de schipper het de zeil' en spullen uut 'et ruim noar boven gehoald, en, as ie ze ophees, dan was't bij buien 'en gefladder en geklapper, dat ie wark had um boas te blieven.

De veer-oakskes en de gierpunt begosten al zuutjesoan te dansen op de gölfkes.

't Was wat meer as 'en labberwiend, die oe werm ien't oangezicht bloes. Schuuns over de Vêluwse bargaen, uut 't Noordwest, en tégen den stroom, kwien de weind al starker en starker oanbloazen. De schipper van den turfoak, die hoogerop most, hoalde 't anker oan boord, en — a'j 'em noakeek, dan was ie met bolle zeil', al heel gauw de boakkribbes um.

De keisteenjes — op de grienthoopen bij den afweg noar 't woater — ze begosten te drêjen, en grienzelden over 't wagenspoor heer. De gölfkes wieren grooter en grooter; ze klotsten tegen 't kribwark en sloegen schuum oan bakboord van de gierpunt. Dorus de veerknecht, zoo pas weer oan wal gekommen, sloeg de iezeren pin' woar booten en gierpunt met touwen en kettings oan vast zoaten, dieper ien de klei, en greep noar zien pet — hoast was ie gevlogen!

't Is zeuven uur ien de noamiddag.

't Liekt al wel negen zoo donker is de locht, alschoon dat 'et niet rêgent, moar:

De sturmweind roast!

Roazen duut ie, schrauwelik roazen. De heujers ien't veld ze kunnen de goavels niet langer regieren en hebben wark um stoand' op de been' te blieven. De hoog geloaje karvracht zwiפט gunds en her; 't perd met de neus oan de borst, trekt wat ie

kan, moar, 't giert ien zien ooren, en 't bloast met geweld tegen zien vracht; de moan' zwieren um zien krommen nek. Hu! gilt de weind, en Hört! schrauw't de voerman.

De sturmweind roast!

Roazen duut ie; gieren en fluten. De moeders ien't veld ze kunne niet blieden; 't is of ze 't schrauwen van de kienderkes heuren, van de kienderkes thuus. 't Heufd op zied, en de rok' gespannen um de been' — deur de weind — goan ze met 'en deil van 't mansvolk mee noar huus toe. Die ligge blieden op den akker zien de heuj-oppers verstreuen over 't land. 't Krakt en 't knoept ien de wilgen; de hekkes sloan van geweld; de rastering — zwiebt — zwabt — krakt — en sleet veur de grond!

Goddank, 't is 'en oogenblik stiller. Is ie goan liggen de sturm...? Um rauwer weer op te stoan! Doar kumt ie, doar kumt ie! 't Bloast en roast en giert nog starker; de boombloai' fledderen deur de locht; angstig en dooilik sleet de zwoare veerbel oan d' overkant van 't woater: klieng-kloeng — klieng-kloeng — alsochon geen minsenhand heur beruurt; en gunder ien't darp, woar 't riet van de doak' vliegt, woar 't leemhutje kräkt, en wrakke schorsteen' kletteren op pan' en gebint', doar zwiebt ook de karkspits ien't mulmende hout... Noar 't hoanje kiek't niemand.

Aan gene zijde der rivier nadert op den veerweg een breede figuur. 't Moet de kastlooper zijn. Harmen is niet gewoon zich om 't weer te bekreunen. Of de tocht hem bang valt en de vracht hem zwaar drukt of niet, hij houdt zijn geregelde tred. Nu echter kost het hem wel groote inspanning om zijn pad te vervolgen. Met den wind ter'rechterzijde in den rug, wordt zijn zwaar geladen kast gedurig door een hevigen aanval van den jagenden stormwind gebeukt. Zooeven was de schok hem bijna te sterk geworden, — 't was de schok die ginds aan de overzijde, den ouden olm door bast en door spint en door merg drong; de schok die het sieraad der vruchtbare Betuwsche weiden, onder wiens breede takken mensch en dier zich zoo gaarne een plekje ter ruste zocht, voor immer vernielde. Harmen heeft een oogen-

blik met de hand tegen een wilg geleund, doch zich ook spoedig hersteld. Of die stoot de hevigste is geweest, althans hij wankelt later niet meer. Nu heeft hij den oever bereikt en tevens de beide palen waartusschen, in de hoogte, de veerklok met haar somber geklang, het grootsche lied van den storm begeleidt.

Harmen slaat de hand aan de klink van den slingerenden luiketting. Sterker dan zoeyen roert de klepel het metaal; daar klinken schellere tonen, en — de stormwind voert ze onverzwakt naar den Betuwschen oever.

Die klank roept den veerbaas.

„Is den Harmen roazend as de weind,” denkt de geroepene, „en meint ie dat Bolmans zich eiges zal woagen!”

Hein — de veurige knecht — kon't zoo schuins en zoo schots met 't weer niet wèzen, of zonder beroad goeng ie 't roeibootje ien, en hoalde of brocht wie d'r over wou. „A'j soldoat bint dan mo'j veur geen kogels goan loopen,” zei Hein: „as God oe zuukt dan kan Ie oe net zoo goed ien de bedstèj as op 't woater kriegen.” Bolmans het altied: Krek zoo, gezeid, en — Krek zoo, dat zeit ie nóg, moar de meister is méer as de dienoar; en te middag het ie zoo'n kramp ien't lief gehad, en alével: Die twee met mekoar is op 't woater!!

Dorus komt haastig de gelagkamer binnenloopen waar Bolmans voor 't venster staat.

„Boas! kan'k overhoalen met die sturm?” vraagt de veerknecht.

„Woarum niet Dorus...?”

„Albeneur!” zegt de jongen: „'k Het geen zurg veur mien eiges, went, al bin'k nog zoo mans niet op 't woater, d'r ien zou 't wel schikken; 'en kat kan ook zwemmen as 't tied van nood is; moar — veur den ander?”

„Ien Gods hand is ielk mins veilig en geburgen, Dorus.”

„Da's woar;” zegt de jongen, „moar — as den ander ien't woater velt en niet zwemmen kos, dan...” en Dorus moakt 'en geboar van köpken onder.

„A'j bang bint Dorus, dan zal ikke goan!” zegt de veerbaas met iets minachtends, en zet groote oogen.

Bang!? da's 'en ding dat ie nooit gezien het. Zonder een woord meer te spreken snelt Dorus ter deure uit; loopt zoo haastig hij

kan, schuin tegen den wind in, naar 't veer; sluit de oogen voor de stofwolken die hem gedurig in 't aangezicht jagen, en, als hij zoo loopt, dan vindt ie 't kemiek dat ie den kastlooper nou krek ien dit weerke veur 't erste mot overhoalen.

„Wat zal Dorus zeggen....? En wat zal die mins zeggen....?” denkt de jongen: „Zal ie weer vroagen: Wij asteblijf weggoan? Nee, dat zal ie toch niet; en zie, Dorus zal Geertjes voader is netjes over 't woater schipperen, zoo goed asof ie al z'n lêven op 't woater gezwabd had. 't Is woar, op de Woal het ie ook wel oan 't veer geholpen as de boas of de knecht is ziek was, moar ien zulk weertje toch nooit van z'n lêven. Harrejennig wa'n weind! Moar as ie den kastlooper schoonjes d'r over hoalt, dan zal ie ook wel gemuujzoamer worden. Ligt zal ie dan zeggen: Wij asteblijf kommen, ien stee van: wij weggoan. Wij kommen! Harrejennig! kommen um Geertje. Lief ding, met ou ens ien't bootje!!

Dorus, met de pet gansch op den neus en over 't achterhoofd getrokken, rukt de ketting-pen waaraan de veerschuit vast ligt uit de klei; trekt terwijl hij langs den oever voortgaat het roei-bootje een honderd schreden verder stroom-opwaarts — „da's sekuur, dan het ie geen nood um oan d' overkant te lêg oan wal te kommen; ge kunt 'et met zoo'n weind zoo krek niet fiksieren.” — Nou stapt ie d'r ien; stoot met den roeispoan heel krachtig van wal, en.... „Doar geet 'et!”

„Mins, mins, wa'n gedans en geklots. 't Zou nou wark hebben um ien de moat te blieven as Knilles de kerresier van Mulderkens Hanske trompette.

„De kop van 't bootje schuins tegen de golf iengehouwen: Krek zoo, Dorus, ge bint al 'n heele prevester. — Pats! — Ge kunt de roeispoan' verdrèjd niet ien't woater kriegen; meint da'j d'r ien zult sloan, klets! dan geet 't op zied en ge sloat ien de locht. Hier geet 't nog zoo'n bietje; moar gunder! wa'n golven! zou 't angstigheid wèzen....? Nee, niks, geen spier. De veerboas op de Woal zei altied: niet tussen de golven as't wèjt, moar schuins d'r deur heer. — Mins, mins, wat sloan ze ien't bootje! Slik nat; en ien d'oogen! Ge mot de oog' êvel los houwen, jungske!

„Toch iesdig hoe wiejer noar 't midden. Zoo'n stofrêgen van al 't geschuum! Klats! dat was d'r weer een! Nou ien de hugt, dân ien de lêgt. Verdrêjd! hier wordt 'et spektoakel! Zou Bolmans eiges overhoalen....? — Bangheid he'k niet; 'k kan zwemmen genogt; moar, de kastlooper gunds, mag die zich woagen op 't woater?

„Geertje zeit nee. Nee, nee, schrauw't ze, heur! Joa, 't is de weind, moar 't liekt krek of ze nee schrauw't. 'k Zal 't hum afroajen, dien mins met éen hand. Toe Dorus, zit vaster! ge schuuff van de bank af. Kan perjen haast niks zien. Rechts sleet de spoan mis; links sleet ie weer mis. — Allo! overeind! de voet' stief tegen de kromhouten oan! Jong, jong, wa'n gezwab! 't Zou toch zoo mekkelik zwemme niet wêzen. — As Geertje 't is wiest! Oarig pestuurke!" — 't Gonst en 't giert, en 't klotst en 't schuumt.... „God! in Oe hand! geen mins zou 't regieren!"

En — Harmen die de winkelkast tusschen zijn rug en een der palen van de veerbel heeft geklemd, zit op den Veluwschen oever en tuurt er met starren blik naar de hulk die daar rijst en daalt en zwiebelt op de bruisende golven....

„Die d'r ienzit is 'en ander as de veerboas eiges. De zeun van Gijs Giesels...."

't Stormen van den wind kunt ge hooren en zien, maar 't stormen in de borst van dien man met de éene hand dat hoort en dat ziet ge niet, dat hoort en dat ziet er maar Éen.

En de woedende elementen zingen te zamen een oorverdoovend lied; en het bootje ginds op de golven in het felst van den wind, rijst pijlsnel omhoog, en zinkt dan weer weg in het schuim. Nu komt het dwars voor een golf; zij klotst over 't boord.... „O God! die erme jong!" — Weer rijst het aakje, weer zinkt het snel. — De man die daar tuurt, rukt zijn armen los uit de riemen der kast; met éen sprong is hij overeind; weer volgt hij met starenden blik het zwirrende vaartuig. Hij bemerkt het niet dat een krachtige windstoot zijn winkelkast ter aarde werpt. Weer komt er een golf dwars aan stuurboord van 't aakje. 't Schuimt nóg eens naar binnen.... „O Heere! doar geet ie!"

En — twee vetleeren schoenen zweept de wind van den wal in den stroom; een bombazijnen wambuis fladdert over den vloed, en — een roestig mes glijdt uit den zak, zinkt weg in de diepte!

O! dat zijn ontzettende oogenblikken voor haar die angstig is geworden in haar eenzaam vertrek, en, denkend aan haar vader, naar het veer is gesneld, om te zien of hij haast komen mocht. Ze heeft niet gedacht dat 't zóo arg op 't woater zou wêzen, zóo vreeselik arg. In den aanvang ontsnapt er geen kreet aan Geertjes lippen nu zij dat schouwspel daarginds met moeite bespiedt. Stijf houdt ze de saamgeperste handen op den hijgenden boezem gedrukt. Haar tanden nippen heur lippen in bloed. . . „Groote God, help!” is de bee die haar trilt door de ziel, en: „Helpt minsen, helpt!” is ook in vertwijfeling de kreet die in 't einde haar boezem ontvlucht. Maar, de wind voert die bee slechts terug naar het veerhuis, en — ook zij snelt er heen.

De veerbaas het niks gezien, niet geweten. . . „Watblief. . . ? M'n lieve Geertje, wat mein ie, 'en ongeluk?”

„Nee, nee! niet meinen, moar 't is zoo,” roept het angstige kind. Um Gods wil, Bolmans mot helpen en redden. Bolmans mot meegoan; moar gauw! Geen oogenblik mag ie wachten: „Toe, kom dan vort!”

Maar Bolmans zegt dat Geertje bedoard mot wêzen. Den Dorus kan zwemmen, en heur voader het dukkels gezeid, dat ie in vroeger tied over de Woal kos, hen en weer!

„Ho, proat niet, wat zou ie met éene hand!” gilt het meisje, terwijl zij den man bij zijn buis vat: „Ik smék ou, kom helpen?”

Bolmans wil wel meegoan um is te zien of. . . moar Geertjefief mot begriepen, as't zóo arg op 't woater is, dat ie dan zich eiges niet woagen mag, ook um zien Jenneke. 't Is zund um den Heer te verzuuken. — Joa, hij ziet 't nou ook, 't is niet te voaren op 't woater; as ie dät had begrepen toen Dorus goeng, dan zou ie 't hum „óok nog starker hebbe afgeroajen;” en, als hij zijn hand op haar schouder legt, dan zegt hij weder: „Mot

altied denken Geertje-lief, dat minsenhulp niks is, moar God is almachtig!"

"God is almachtig, moar gij bint 'en veinsoard!" krijt het radelooze kind, terwijl ze zich aan den gloeienden klauw ontrukt die haar op den schouder brandt. En als de stormwind het veinsaard al gillend herhaalt, dan buldert hij voort naar de kerkspits, en rukt er het roestige haantje uit het molmend gebint, en — 't ploft op het kerkhof.

En — snikkend van angst, en hijgend tegen den persenden luchtstroom in, ijlt het trillende meisje de lager liggende weilanden over om het volk te bereiken, dat ze, ofschoon van verre, ontwaarde.

Maar ginds in den vloed?

De man met de éene hand heeft vruchteloos gekampt met de schuimende golven. Hij wist nog . . . hij zag nog . . . maar toen, toen zag hij niet meer: alleen de huilende storm en het bruisende water hebben hem vluchtig van Geertjes angsten verteld, toen — toen werd het nacht om hem heen. Nog eenmaal zag hij Gods Hemel. Een zucht, en — vaarwel!

Maar Dorus? Aan 't kentelend bootje heeft hij zich vastgeklemd: „Mot niet losloaten jungske a'j beet hebt. Tieds genogt as 't oakje umlêg zinkt. Verdekselde schoen' oan de vuut'! Trampen, trampen, hak tegen hak. Foes riemspul, doar goan ze! — Wat ruurt doar veur zwarts? — Onmundige golf, nou ziet ie hoast niks meer. . . . Nou wèl: 't is 'en mins. 'En mins! Vort, vort dan, en 't bootje adie!" De saamgeknepen vingers spitst hij ter zijde van 't lijf: „Da's toch oarigheid — niks kienderachtig! Die golf wou boas wêzen, moar, Dorus is d'r ook nog. Dat zu'k dun spul regieren wil. Hé! da's 'en vervliemde, 'en golf van geweld!" Nou weet ie van niks meer — d'r onder of boven. — „Goddank weer d'r boven, en gunds ziet ie 't zwart nog. Wat worden die kleeren zwoar. Moar, de stroom geet fel op die kribbe oan. Dorus, pak moar weer oajem, geen angstigheid heur . . . gunds, gunds glimt nog 'en tipke van 't zwart. Vort, vort moar, veuruut, met krachtige sloag'! . . . Zoo! Nou kumt ie't op zied, en — doar het ie 't gegrepen!"

Ontzettend wordt nu de strijd van den jongen tegen het ver-

woede element. Met den zwaren last staat ook hem nu slechts éene hand ten dienste. De krachten dreigen hem te ontzinken. Moed Dorus, moed! Hier bij de krib is de golfslag gebroken.

Hijgend, hijgend, gansch buiten adem, worstelt en kampt hij. „Een, twee, drie sloagen nog. Dank, dank goeje God!” — En zie, doar griept ie de krib en . . . . . doar kruupt ie noar boven.

's Anderen doags 's mergens zingen de veugeljes alschoon dat heel veul d'r nestjes kwiet zin, krek asof d'r niks gebeurd is.

Da's oarig van de veugeljes!

In Harmens witte huuske zingen geen veugeljes, moar 't is 'r tòch oarig. 't Is 'r stillekes, heel stillekes, went, Harmen leit en sloapt ien de bedstêj. De dokter het gezeid dat alle gevoar veurbij is. Dorus steet bij de toafel; zien heldere oog' stoan wel wat fletser, moar ze kunnen toch kieken noar 't oarig pestuurke dat gunds bij den heerd oan 't koken van lijnpappen is.

En as ie nog kiekt dan ruurt zich de mins ien de bedstêj en fluustert heel zacht: „Giesels, kom asteblijf hier?”

KOM ASTEBLIEF HIER! Doar hei'j't al. Da's 'en andere prédekoasie as van twee doag' gelêjen: Wij asteblijf weggoan? Zacht: „Hier Langhuuzen, hier bin'k. Zeg, vuul j'oe wat bêter?”

„'En boel bêter, 'en heele boel bêter!” is Harmens bescheid, ofschoon het hem duidelijk is aan te zien dat hij het leven wel zwaar heeft gehaald; en weder fluistert hij mat: „Giesels, gêf mien oe hand?”

En Dorus' hand rust in die van Harmen Stomp.

Da's wonderlik: Harmen zeit niks, en Dorus kan ook niks zeggen; 't is krek asof die zachte handdruk van Harmen hum de troan' noar de ooglee parst. 't Is wonderlik: Geertje steet ook bij de bedstêj, moar Geertje zeit ook niks, en Harmen het ook troan' ien de oogen. As ie giesteroavend ien't woater zóo flets en wêk um 't hart was gewêst as nou, dan zou ie met Harmen veur de snoek' zin geroakt. . . . „Watblijf? . . .”

Weer heurt ie gefluuster: „Dank, dank oe Giesels!”

Die weerlichse troan'!

En Geertje, den heelen nacht is ze angstig en hulpzaam ge-

wêst, moar nou, nou voader zoo sprêkt, nou snikt ze van blijdschap, en weer, en nog ens: „Dank, dank oe Giesels!”

„Nee, da's noarigheid!” denkt Dorus. „Ien ielk geval is 't rogge um weit gewêst. Den Harmen met zien éene hand het h um wille redden, nou het hij 't Harmen gedoan.” Schijnbaar luchtig zegt hij nu luid: „A'j danken wilt Harmen, dan mo'j deur de bedstêjplanken noar Boven zien, moar zóoveul is zeker: as Den Boven 't medalje veur drenkelings gift, dan is 't veur Harmen en Dorus kan toezien.” Verdrêjd! wat drukt ie de hand. Die dekselse troan'!

't Is doar oarig ien 't kämerke.

De minsen d'r buuten die geen schoai oan eigen huus of dak kregen, ze hebben 'en boel te proaten. Ze kunnen 't over 't geval met den kastlooper niet eens worden. Bolmans van 't veer het gezeid, dat 't met den Harmen al 's mergens niet riechtig gewêst was. Hie had van 'en mes gesproken, heel oakelik van 'en mes op zak, en — ge kos't niet weten: zich eiges willen verdoen!? 't Was altied 'en mins buuten God gewêst. Hie, Bolmans, is nog noar 't veer gelooopen um te helpen as 't wêzen kos. Toen Dorus goeng, toen had ie hum nog gezeid, dat God verzuuken zundig was — dat kos Geertje getuugen; tegen heur het ie dat óok gezeid. „Moar, zooveul is zeker,” het ie ook nog gezeid, „as ikke lid van de Road was, dan zou'k 'en gebooi gèven um bij sturmweer niet over te hoalen.”

Den Bolmans wiest toch altied meer as 'en ander; zoo'n gebooi zou goed wêzen. Joa, lid mot ie worden!

Kiek, en meeliedend is ie ook: doar geet ie noar 't witte huusken um eiges te vroagen hoe 't met den kastlooper geet. Niks grutsig!

En de veebaas vervolgt zijn weg naar 't aangeduide erf; en als de karkmeister veurbij 'et karkhof geet woar 't weerhoanje ien de brandnêtels en diestels leit, dan 'proat ie bij zich eiges: „'t Mot gauw gereperierd worden.”

Nu treedt hij het huisje binnen, maar — er zijn er toch die weten dat het haantje in 't molmig gebint verroest en verguld was. 't Vuur onder de smêjige lijnpap 't knettert hum tegen: Doe veinsoard! Geertjes oogen zoo helder en kloar, ze blinken:

Doe veinsoard! en alles, alles wat ien't kâmerken is schrauw't roazend: Doe veinsoard!

Bolmans wunst alles ten beste, en keert noar zien arf toe.

Omstreeks zes maanden zijn er verlopen.

't Is helder vriezend weerke, en 't gelui van de karksklökskes zeit oe dat 't Zundag-mergen is.

Gunds bij 't roodsteenen huus oan den diek, mowwe wêzen. 't Is de darps-kommenij, woar 't jungske die de koei huujde zien sukkere ballen hoalt. Pieters die er dartig joar boas was gewêst, is veur twee moand' gesturven, en sinds dien tied is 't winkelhuus propertjes opgeknaft.

't Zal acht uur halfnegen zin gewêst, toen 'en kerreke dat van de Woalkant kwiem, veur 't huus het stil gehouwen. Dorus Giesels het oan 'en oudachtig lillik mins met kromme been' de hand gegeven; het hum uut 'et kerreke geholpen, en: „Dag voader,” gezeid. — In zien wêzen leek Dorus onmundig veul op die mins. — Toen het ie gegoeheld met 'en jong en twee derns die ook nog ien't kerreke hadde gezeuten, en voorders zin ze soam, krek as heur voader die met Dorus veuruut liep, noar binne gegoan.

In de groote kamer van het winkelhuus zit Harmen Langhuizen bij de potkachel. 't Lijkt wel of Harmen sedert wij hem voor de eerste maal zagen, een paar jaren ouder is geworden, maar toch, er is meer kleur op zijn wangen.

Daar wordt de kamerdeur geopend.

Zie, hoe een doodelijk wit Harmens blos voor een wijle vervang't. Aanstonds staat hij op. Met den stomp van zijn rechterarm achter den rug verscholen, treedt hij den binnenkomende te ontmoet en reikt hem de hand — de hand waarmee hij zich behelpen leerde; en dan, dan zegt hij op minzamen toon: „Gijs Giesels, hoe geet 'et?”

„Goed Harmen; en gij?” is het weerwoord.

„'t Is lange joar' gelêjen, Giesels, da'k ou niet gezien heb,” zegt Harmen: „Goa zitten... en dat onze kienders...” hier stokt hij.

„Joa krek, onze kienders,” herhaalt de vreemde; ziet naar den grond; weet met zien handen geen road, en sleet z'op den rug.

En — niet een is er ien huus die begriep dat zó'n erste ontmoeting van twee gevoaders niks alledoags is. Die 't niet begriepen die hebben d'r niet mee van noode. Harmen zeit nóg ens: „Giesels, goa zitten.”

En bij de toafel is 't 'en gegoechel van veul niet genogt. Kan 't wel anders: Dorus' bruur en zusters kommen brulloft houwen, en Geertje kennen ze al, went z'is 'en dag met Dorus bij heur oan de Woalkant ien voaders huus gewêst. — Wa'n mooi merrenos blumpke het Geertje um 't oarig pestuurke — zooas Dorus dat nuumt — en wa'n bezonder groacelik mutske het Geertje op 't heufd; en wat is 't hier alles mooi opgetuugd met dat vlagdoek, en 't zulver- en goud- en rood pampier tussen die dennetekskes. Heere minsen! en wa'n breudjes! en krientenbreudjes! en wa'n mooie bruugomspiep, heelegoar met rood-gruune lientjes d'r um! En is dat alêvel oe voader, Geertje...?

„Dag boas Langhuuzen, we kumt de boel hier is opscheppen heur.”

„Dat zal me plezier wêzen,” zegt Harmen: „Mot nou moar toetasten.” — 'En klein bietje loater zacht tot Dorus' voader: „'k Het veul oan oe jong te danken, Giesels; 't is 'en wondere jong, moar 'en bovenste beste!”

Gijs Giesels het wark met zien breudje. — Te danken! „Joa krek, krek dat is ie.”

Gunds bij de toafel geet 'en gelach op. Geertje kriegt 'en kleur as 'en meikars. Hendrik — Dorus' bruur — het geploagd: „Geertje zeg, wóar bi'j met de karspit gebleven?”

't Êt en drinkt en licht ien de koamer. De voaders proaten niet veul, moar ze kunnen nog is êfkes rooken; de kark is heel digtebij.

Moar zie — buuten op den diek doar loopen ze al: de mansluu met de hand' ien de zak' en de vrouwluu met de stoof onder d'r zwarte mantels uut. De neië winkelier mag met zien Geertje niet te loat kommen. Allo, véuruut dan!

En bij de karkdeur onder de lindes, doar stoon de mansluu —

noar gewoonte — nog te rooken en te proaten totdat meister oan 't kloktouw geet trekken. Ze meinen dat den Dorus 't moar oarig met Geertje getroffen het. Ze hebben allemoal wel gedocht dat den Harmen van kliektum onder ien de loai van de kast had zitten: veur Geertje en Dorus het ie 't winkelhuus kunne koopen en stillekes geet ie bij heur ienwonen. — Dat zoo'n oarige dern in zoo'n lillikke jong zenie kos kriegen! moar, zóoveul is zeker: 't is 'en kloeke rejoale jong, en zóoveul is óók zeker: heur voader het ie 't lêven gered. — 'En mins mot deur bepruuving moar wies worden. Sedert kumt Harmen trouw ien de kark, en veul hebben 't gezien: dat 't Onze Voader en de Tien gebooi bij hum, ten weerskant van 't kammenet, ien mooie liest' oan den muur hangen.

't Wordt vol ien't karkske, heel vol. Zoo'n trouwerij is nog is wat anders as anders. Ien de karkmeistersbank blieft éene ploats lêg. — Kumt Bolmans dan niet? — Stil asteblief: De veerman — die ook lid van de road wier, alshoon dat Harmen geen briefkes bezurgde -- de veerboas-karkmeister kon niet kommen: 't Bleike blonde Jenneke is siends 'en heelen tied, arg, arg bleik en moager geworden; proaten mot ze zoo wies as 'en mins van twientig joar. Ze zeggen dat 't wel niet lang meer zal duren. De veerboas mot den heelen tied oan d'r bedje zitten en somtieds as roadeloos wêzen. Da's vremd van zoo'n vroom mins, zoo'n vroom mins most alêvel.... Stil, stil dan; mot ien de kark oan ou zelf prakkezieren.

't Is ook woar, en den Bolmans is anders zoo'n bovenste mins! God zal 't wel weten.

Dat trouwen is toch moar 'en oogenblikke wark. Kemiék dat ze allebei met troan' ien de oog' stoan. 't Zal toch 't rechte wel wêzen....? — Mins! a'j is vuulen kos hoe die hand' mekoar drukten!

En de veurmoalige kastlooper met die vremde lillikke mins oan zien lienkerkant, kiek, ze zingen uut 't eigeste buukske met z'n beiën — 't buukske van moeder Geertje — en, ku'j't begriepen, de erste die kort gelêje oan God noch zoaligheid docht, nou zingt ie met d'oog' duk noar Boven, en hard da'j 'm buuten wel heuren kunt, het dank- en het lofsied den Heere.

Hebben de minsen hum niet gekend.... God kende hum zeker.

Nou is't uut. 't Geet alles veur de jonggetrouwden zoo'n beetje op zied. D'r zin d'r ook veul die êfkes 't hoar onder de pet loate kieken. — 't Is oarig da'j nou zoo weet dat 't man en vrouw is; heel heel oarig, mcar 't meist voor Dorus en Geertje.

Alles ziet er buuten veur 't jonge poar dan ook zoo glansachtig uut. Hoe kunnen ze meinen dat 't koud ien de locht is! Werm is 't van binnen, en, werm zal 't wel blieven.

t'Oavend is't brulloft ien Harmens achterhuus. 't Jongvolk het schik genogt ien d'r lêven. De been' kommen ook van de vloer. Knilles, de kerresier, bloast dat ie gedurig zoo rood as 'en kalkoensen haan wordt, en, as ie van Mulderkens Hanske bloast — woar j'ook al op walsen kunt — dan, dan drukt er den Dorus zijn wiefken aan 't hart; dan kust ie hoar vlak op 't mollige snuutje; dan fluustren die twee nog zoo'n bietje op zich eiges; en joa: „Joa die karsepit — verechtig ze het hum bewoard, en tegen de leinte dan zal z'em gaan poten.”

